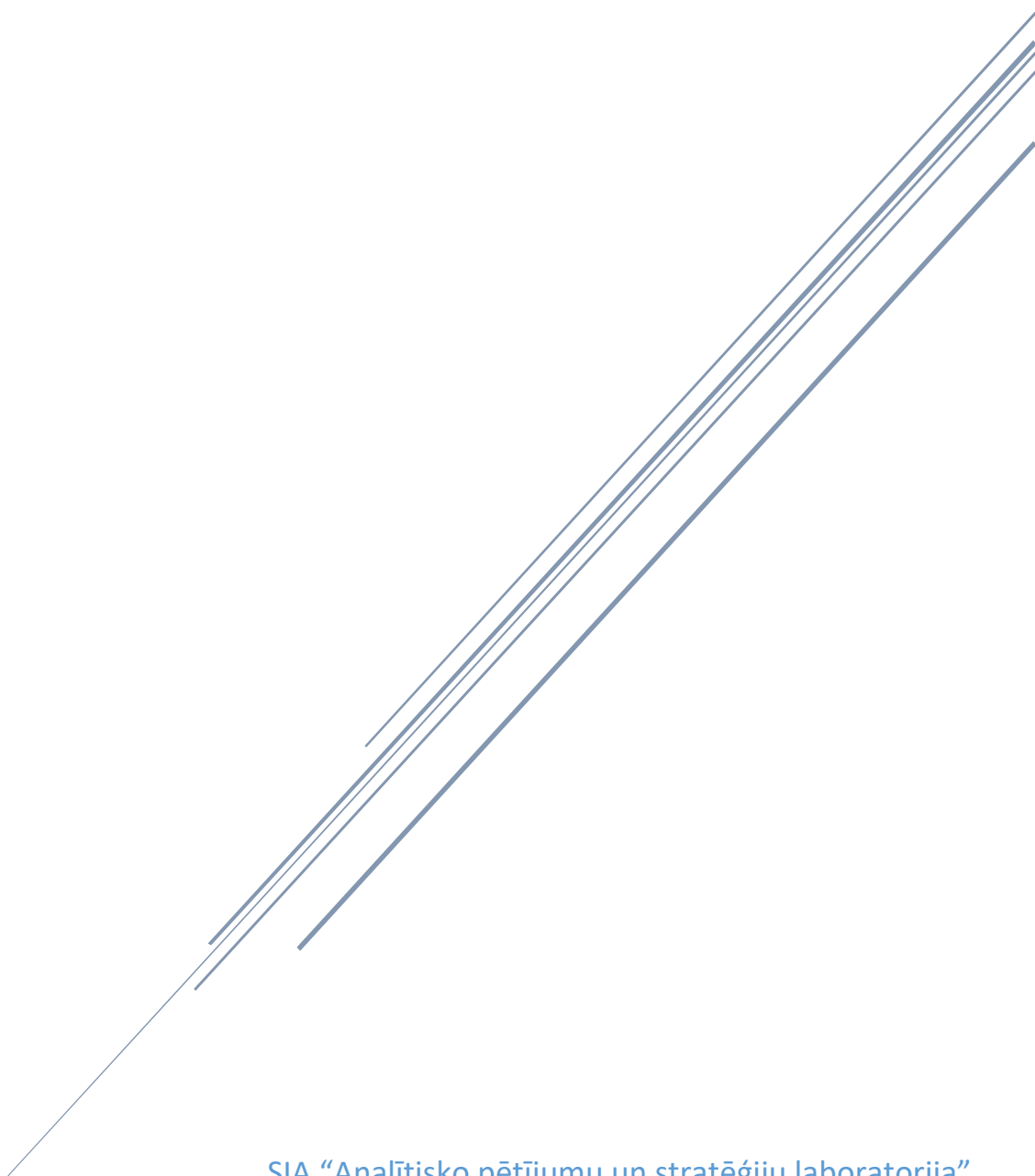

JAUNATNES POLITIKAS ANALĪTISKS PĀRSKATS

2017

SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija"
Rīga, 2017

Saturs

1.	IEVADS	2
2.	JAUNIEŠU MĒRĶGRUPAS STATISTISKS RAKSTUROJUMS	3
3.	EMIGRĒJUŠO JAUNIEŠU MĒRĶGRUPAS RAKSTUROJUMS	12
	Statistika par emigrējušajiem jauniešiem	12
	Emigrējušo jauniešu sociāli demogrāfisks raksturojums	14
	Emigrācijas iemesli	17
	Emigrācijas mērķi	19
	Apmierinātība ar dzīves līmeni	20
	Saikne ar Latviju	21
	Atgriešanās plāni	25
4.	DARBS AR JAUNATNI PAŠVALDĪBĀS	27
	Jaunatnes politikas stratēģiskā plānošana	28
	Finansējums darbam ar jaunatni	29
	Personāls darbam ar jauniešiem	30
	Institucionālā sistēma darbam ar jauniešiem	31
	Infrastruktūra darbam ar jauniešiem	32
	Būtiskākie risināmie jautājumi jaunatnes politikas jomā	33
	Darbā ar jaunatni nepieciešamās apmācības	36
5.	NEVALSTISKĀ SEKTORA DARBS AR JAUNATNI	38
6.	JAUNATNES POLITIKAS ĪSTENOŠANAS PLĀNA REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI	45
7.	PĀRSKATS PAR JAUNATNES JOMĀ ĪSTENOTAJIEM PĒTĪJUMIEM	53
	Izglītība un apmācība	55
	Nodarbinātība un uzņēmējdarbība	56
	Veselība un labklājība	58
	Līdzdalība	59
	Brīvprātīgais darbs	60
	Sociālā iekļaušana	60
	Jaunatne un pasaule	61
	Jaunrade un kultūra	61
8.	PRIEKŠLIKUMI DARBA AR JAUNATNI PILNVEIDOŠANAI	62
9.	PIELIKUMI	64
9.1.	Pētījumu apkopojums (2017-2012)	64
9.2.	Jaunatnes jomas pētnieku saraksts	95
9.3.	Pētījuma anotācija	96

1. IEVADS

Eiropas Savienības jaunatnes stratēģijā (2010-2018) (turpmāk - ES Jaunatnes Stratēģija) tiek uzsvērts, ka jaunatnes politikas plānošanā ir nepieciešams ievērot uz pierādījumiem balstītu politikas plānošanas principu, pievēršot īpašu uzmanību jaunatnes aktuālo jautājumu pētniecībai. Latvijā, sākot ar 2008. gadu, tiek veikts monitorings - socioloģisks un kvantitatīvs konstatējošs pārskats, kas nodrošina atbildes un statistiku par konkrētiem un aktuāliem jaunatnes politikas jautājumiem. Šāds monitoringa nodrošina iespēju novērot izmaiņas (politikas un plānoto rezultātu sasniegšanas tendences), kas notiek līdz ar jaunatnes politikas īstenošanu. Rezultāti palīdz ne tikai iegūt datus politikas ietekmes analīzei, bet arī ļauj secināt, kādus darba virzienus un aspektus nākamajā politikas plānošanas posmā jāuzskata par prioritāriem. Kopš 2015. gada jaunatnes politikas monitorings tiek veikts reizi divos gados. Taču ņemot vērā, ka jaunatnes politika Latvijā ir izteikti starpnozaru politika, viens no būtiskajiem izaicinājumiem, ar kuriem tā saskaras, ir starpnozaru un institucionālā sadarbība. Lai nodrošinātu un attīstītu regulāru situācijas monitoringu, izpēti un analīzi jaunatnes politikā saskaņā ar 2016. gada 14. aprīļa Ministru kabineta rīkojuma Nr. 256 "Par Jaunatnes politikas īstenošanas plānu 2016. - 2020. gadam" noteikto, ir nepieciešams sagatavot analītisku pārskatu par darbību ar jaunatni iesaistīto institūciju paveikto pēdējo piecu gadu laika periodā Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2016.-2020. gadam noteikto rezultātu un rezultatīvo rādītāju novērtēšanai.

Atbilstoši pakalpojuma darba uzdevumam šajā ziņojumā apkopota un analizēta informācija un dati:

- 1) par jauniešu skaita izmaiņu dinamiku Latvijā par pēdējo 10 gadu laika periodu;
- 2) par Latvijā veiktajiem jaunatnes jomas pētījumiem Eiropas Savienības Jaunatnes stratēģijā definētajās darbības jomās;
- 3) par Latvijā veiktajiem pētījumiem un pārskatiem par jaunatnes jomā nodarbināto personu esošo situāciju un vajadzībām;
- 4) Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2016.-2020. gadam rezultātu un rezultatīvo rādītāju novērtēšanai;
- 5) darba ar jaunatni esošās situācijas aprakstam (iesaistīto personu skaits, izstrādātie plānošanas dokumenti pašvaldībās, jauniešu centru skaits, u.tml.);
- 6) par jaunatnes jomā aktīvajiem jaunatnes un jaunatnes politikas pētniekiem.

Sekojoši – šis ziņojums sniedz pārskatu un raksturojumu jaunatnes politikas īstenošanas līdzšinējai praksei un rezultātiem, vienlaikus norādot uz nepieciešamiem uzlabojumiem un pilnveidojumiem kā jaunatnes politikas plānošanā un īstenošanā, tā praktiska atbalsta sniegšanā darba ar jaunatni efektivitātes celšanai.

2. JAUNIEŠU MĒRĶGRUPAS STATISTISKS RAKSTUROJUMS

2017. gada sākumā Latvijā pastāvīgi dzīvoja 250 741 jauniešs, un tas ir gandrīz uz pusi mazāk nekā 1990. gadā, kad Latvijā dzīvoja 480 600 jauniešu. Visstraujāk jauniešu skaits samazinājies tieši pēdējo 10 gadu laikā - laika periodā no 2007. līdz 2017. gadam jauniešu skaits samazinājies par 178 262 personām. Katru gadu Latvijas jauniešu skaits samazinās vidēji par 5%, kas skaitliski sastāda aptuveni 12-15 tūkstošus personu (šāds skaits ir atbilstošs kopējam iedzīvotāju skaitam Cēsīs, Kuldīgā, Siguldā).

Būtiski samazinās arī jauniešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā – ja 2007. gadā jaunieši sastādīja 19% no Latvijas iedzīvotāju kopskaita, tad 2017. gadā vairs tikai 13%. Tas liecina, ka jauniešu skaits Latvijā samazinās straujāk nekā iedzīvotāju kopskaits.

Nedaudz atšķirīga ir situācija reģionālā aspektā – Vidzemē, Kurzemē un Zemgalē jauniešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā ir nedaudz lielāks nekā Latvijā vidēji (attiecīgi – 15%, 15% un 14%), kamēr Latgalē, Pierīgā un Rīgā tas ir mazāks nekā Latvijā vidēji (attiecīgi – 13%, 13% un 11%). Pēdējo 6 gadu laikā Rīgā un Vidzemē jauniešu skaits samazinājies par 29%, Zemgalē un Latgalē par 28%, bet Pierīgā un Kurzemē par aptuveni 1/4. Skaitliski Latvijā kopumā pēdējo 6 gadu laikā jauniešu skaits samazinājies vairāk nekā Daugavpils iedzīvotāju kopskaita apjomā (-93 535), Rīgas reģionā – Rēzeknes pilsētas iedzīvotāju kopskaita apjomā (-29 028), Latgales un Pierīgas reģionos – Cēsu pilsētas iedzīvotāju kopskaita apjomā (-14 171 un -14 487), Zemgales, Vidzemes un Kurzemes reģionos – aptuveni Siguldas pilsētas iedzīvotāju kopskaita apjomā (11–12 tk).

Analizējot datus pašvaldību griezumā, novērojams, ka trīs pašvaldībās jauniešu skaits pēdējo 6 gadu laikā samazinājies par aptuveni 1/3 – Vecpiebalgas (-37%), Mazsalacas (-34%), Tērvetes (-32%) novadi. 44 pašvaldībās jauniešu skaits samazinājies par 25%-31%. 55 pašvaldībās jauniešu skaits samazinājies par 1/5-1/4. Un tikai 17 pašvaldībās jauniešu skaita kritums bijis mazāks nekā 1/5. Vismazāk jauniešu skaits krities Carnikavas un Garkalnes novados (attiecīgi – -1% un -7%).

Jauniešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā pašvaldībās ir ļoti dažāds – no 18% Naukšēju novadā līdz 11% Jūrmalā, Ķekavas novadā, Carnikavas novadā u.c. 24 pašvaldībās jauniešu īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā ir mazāks nekā vidējais Latvijas rādītājs, kamēr 95 – augstāks. Tai pat laikā jāuzsver, ka nav novērojama korelācija starp jauniešu īpatsvars un jauniešu skaita krituma rādītājiem, proti – pašvaldībās, kur jauniešu īpatsvars ir lielāks, jauniešu skaita samazinājums ir tik pat izteikts, kā tajās, kur jauniešu īpatsvars ir mazāks.

Lielākās pašvaldības pēc jauniešu skaita ir – Rīga (71 692), Daugavpils (9 918), Liepāja (9 430), Jelgava (7 231) un Jūrmala (5 322). 24 pašvaldībās jauniešu skaits ir robežās no 2000–4500, 25 pašvaldībās – robežās no 1000–2000, 39 pašvaldībās – 500–1000, bet 26 pašvaldībās – mazāks nekā 500. Mazākās

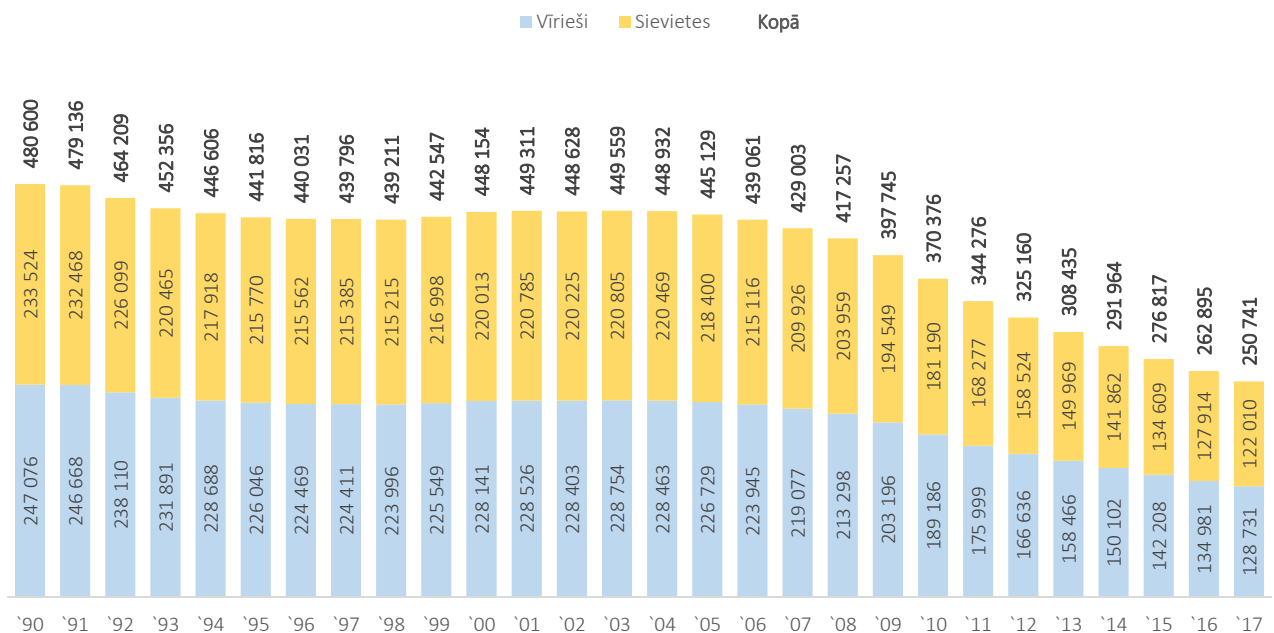
pašvaldības pēc jauniešu skaita ir – Baltinavas novads (174), Alsungas novads (198), Mērsraga novads (212) un Rucavas novads (218).

EUROSTAT demogrāfiskās prognozes par iedzīvotāju skaita izmaiņām paredz, ka līdz 2050. gadam Latvijas iedzīvotāju skaits samazināsies līdz 1,5 miljoniem cilvēku, un iedzīvotāju skaitam būs sarūkoša tendence arī turpmākajos gados, 2080. gadā sasniedzot 1,2 miljonu rādītāju.

Jauniešu skaita izmaiņās būs novērojamas mainīgas tendences – līdz 2020. gadam jauniešu skaits turpinās samazināties, sasniedzot 225,6 tk līmeni, bet pēc tam līdz 2035. gadam jauniešu skaits nedaudz palielināsies. Savukārt pēc 2040. gada jauniešu skaits atkal turpinās kristies, 2055. gadā sasniedzot pat 181,0 tk līmeni, pēc kā atkal sekos neliels skaita palielinājums. Ilgtermiņā gan būs novērojama jauniešu skaita samazināšanās, 2080. gadā sasniedzot 178,6 tk līmeni. Jāuzsver, ka tās ir bāzes modeļa prognozes, t.i. paredz skaita izmaiņas atbilstoši šobrīd novērojamām demogrāfiskajām tendencēm. Mainoties dzimstības un migrācijas rādītājiem, arī jauniešu skaita rādītāji var būt atšķirīgi (tomēr arī citos prognožu modeļos tiek paredzēts jauniešu skaita samazinājums ilgtermiņā (bet mazākā intensitātē)).

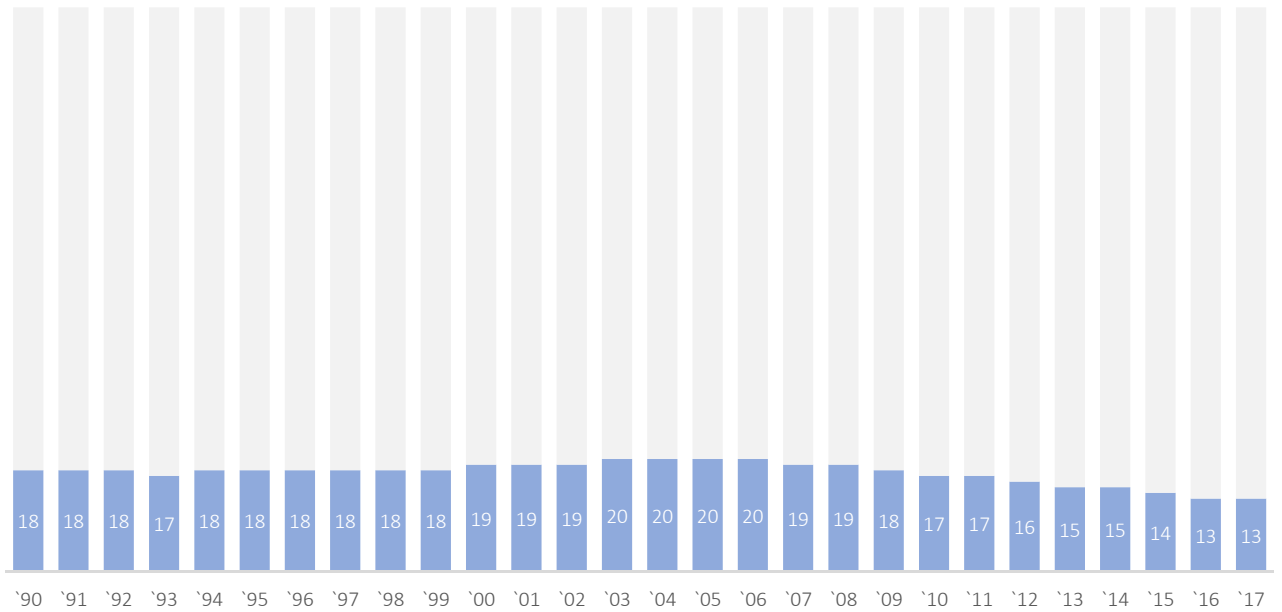
Tai pat laikā ar pozitīvu pieauguma tendenci EUROSTAT paredz jauniešu īpatsvara iedzīvotāju kopskaitā izmaiņas – lai gan līdz 2025. gadam jauniešu īpatsvars samazināsies un saglabāsies 12% līmenī, pēc tam ilgtermiņā tam būs pieaugoša tendence, atsevišķos laika periodos sasniedzot arī 15% līmeni. Tas gan jebkurā gadījumā ir mazāk, nekā vēsturiski novērotie rādītāji.

Attēls 1. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaits Latvijā kopā un sadalījumā pa dzimumiem (1990.-2017.)
Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

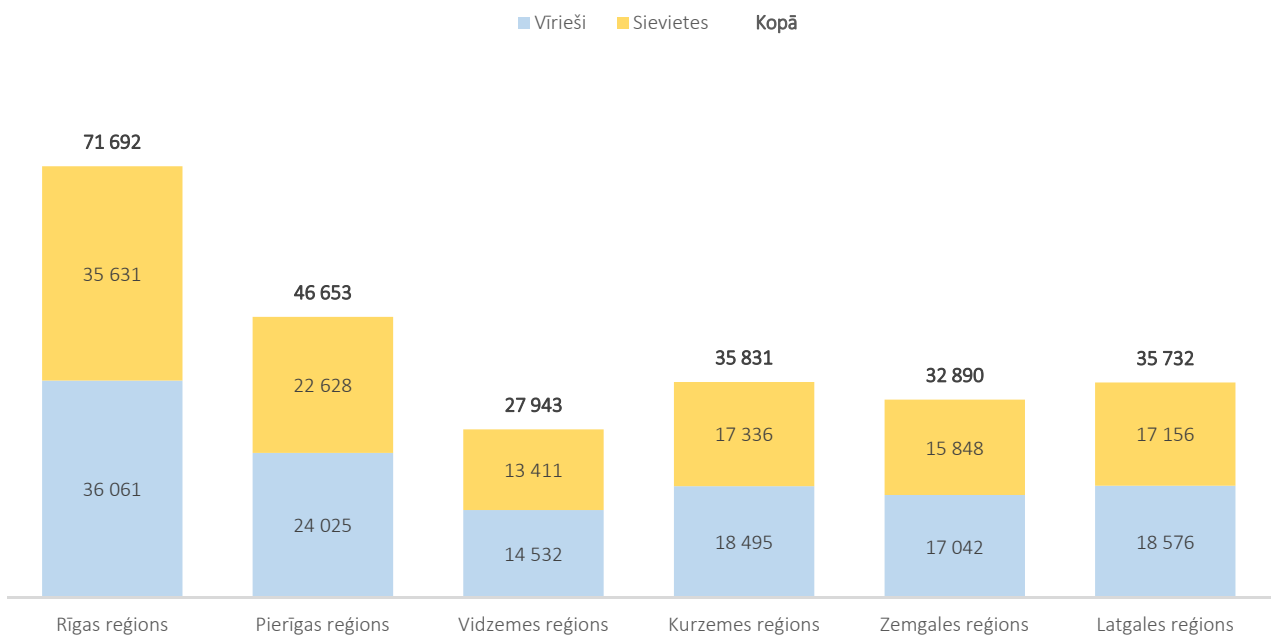
Attēls 2. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem īpatsvars Latvijas iedzīvotāju kopskaitā (1990.-2017.)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

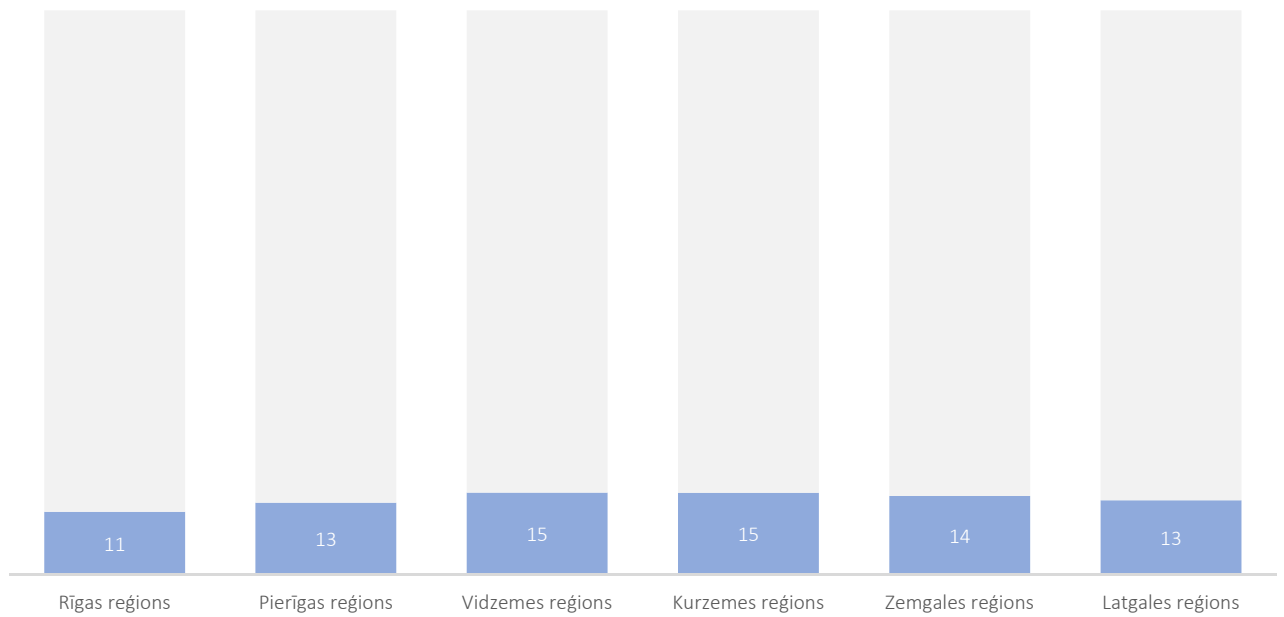
Attēls 3. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaits statistiskajos reģionos kopā un sadalījumā pa dzimumiem (2017.)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

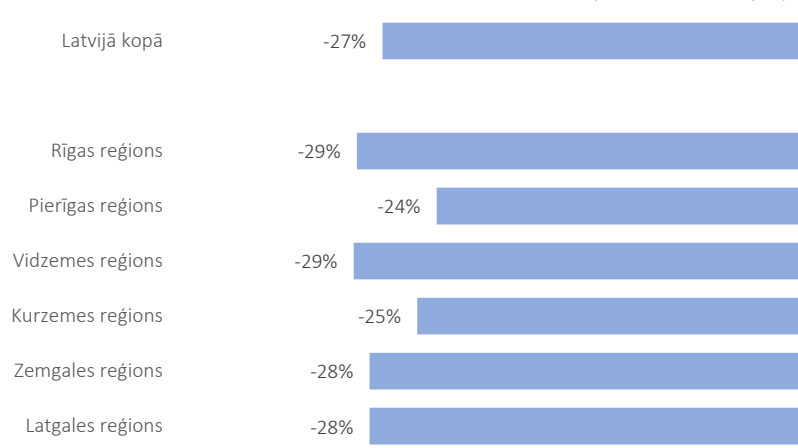
Attēls 4. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem īpatsvars statistisko reģionu iedzīvotāju kopskaitā (2017.)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

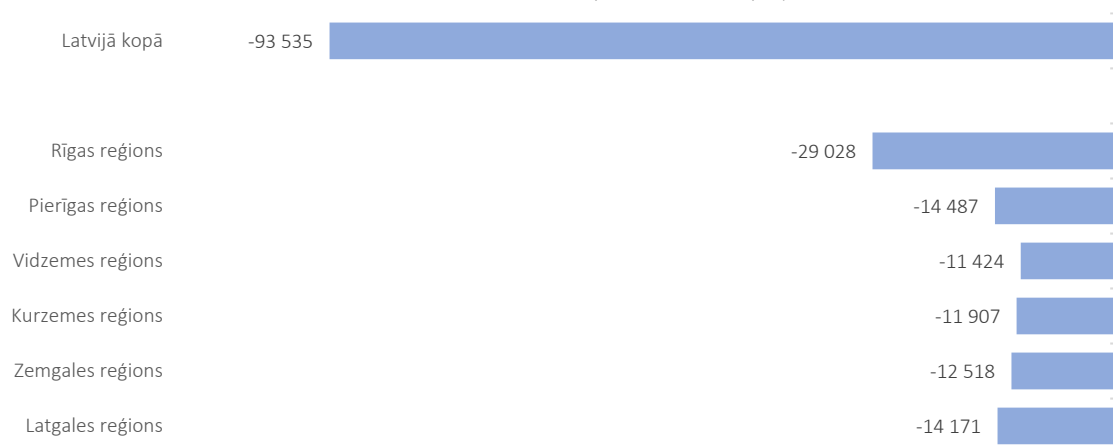
Attēls 5. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaita izmaiņas procentos statistiskajos reģionos laika periodā no 2011. līdz 2017. gadam

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

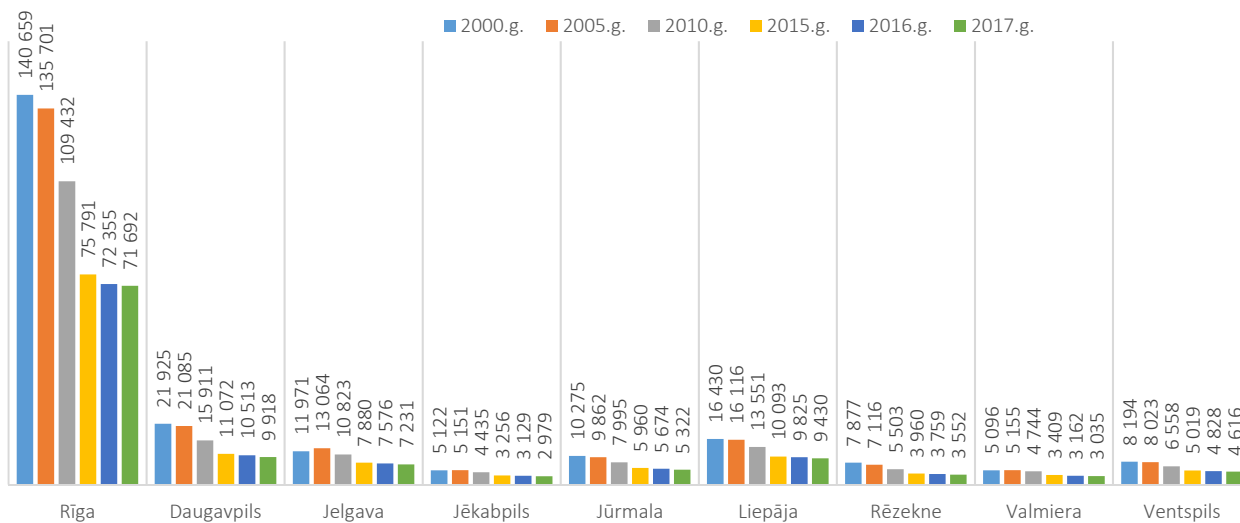
Attēls 6. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaita izmaiņas statistiskajos reģionos laika periodā no 2011. līdz 2017. gadam

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

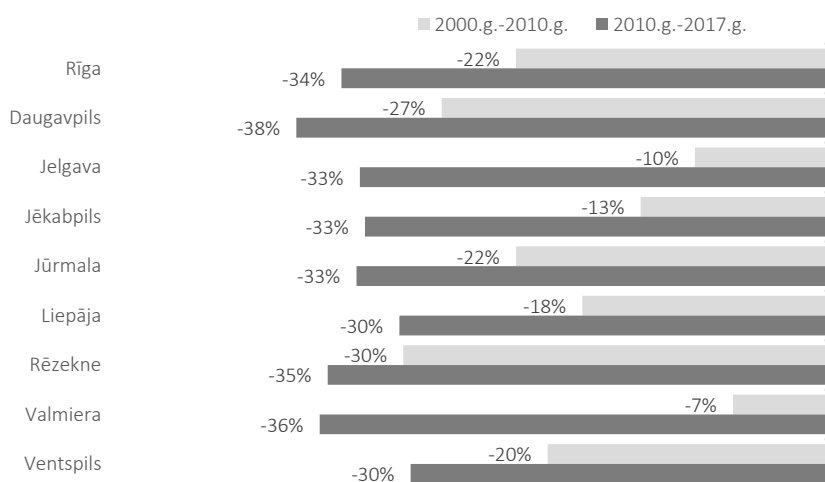
Attēls 7. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaits republikas pilsētās (2000., 2005., 2010. un 2015.-2017.g.)

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

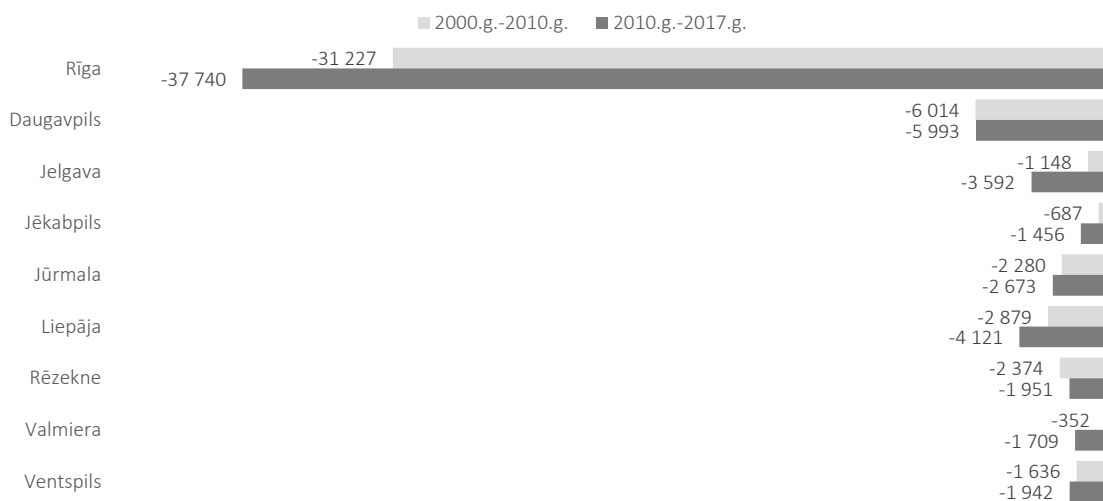
Attēls 8. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaita izmaiņas procentos republikas pilsētās laika periodā no 2000. līdz 2010. gadam un no 2010. līdz 2017. gadam

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Attēls 9. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaita izmaiņas republikas pilsētās laika periodā no 2000. līdz 2010. gadam un no 2010. līdz 2017. gadam

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Tabula 1. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaits pašvaldībās no 2012. līdz 2017. gadam

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini. Piezīme: Zaļi iekrāsotas vērtības virs, sarkani – zem Latvijas vidējā rādītāja.

	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	Skaits izmaiņas: 2017/2012	Skaits izmaiņas procentuāli: 2017/2013	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā 2017. g.
Rīga	92 225	85 092	80 773	75 791	72 355	71 692	-20 533	-22	11
Daugavpils	13 609	12 818	11 803	11 072	10 513	9 918	-3 691	-27	12
Jelgava	9 250	8 813	8 306	7 880	7 576	7 231	-2 019	-22	13
Jēkabpils	3 892	3 728	3 496	3 256	3 129	2 979	-913	-23	13
Jūrmala	6 999	6 642	6 258	5 960	5 674	5 322	-1 677	-24	11
Liepāja	11 553	11 060	10 536	10 093	9 825	9 430	-2 123	-18	14
Rēzekne	4 663	4 431	4 176	3 960	3 759	3 552	-1 111	-24	13
Valmiera	4 134	3 887	3 609	3 409	3 162	3 035	-1 099	-27	13
Ventspils	5 699	5 446	5 177	5 019	4 828	4 616	-1 083	-19	13
Aglonas novads	652	621	603	584	536	509	-143	-22	15
Aizkraukles novads	1 482	1 377	1 282	1 198	1 175	1 097	-385	-26	13
Aizputes novads	1 653	1 627	1 575	1 497	1 398	1 327	-326	-20	16
Aknīstes novads	538	509	498	464	432	403	-135	-25	14
Alojas novads	1 014	977	925	865	793	744	-270	-27	16
Alsungas novads	268	268	260	244	216	198	-70	-26	15
Alūksnes novads	3 142	3 008	2 817	2 712	2 552	2 335	-807	-26	16
Amatas novads	1 053	1 025	963	911	868	809	-244	-23	16
Apes novads	753	719	694	644	610	539	-214	-28	16
Auces novads	1 290	1 255	1 218	1 152	1 066	973	-317	-25	15
Ādažu novads	1 495	1 443	1 355	1 292	1 273	1 280	-215	-14	12
Babītes novads	1 453	1 412	1 370	1 362	1 325	1 293	-160	-11	13
Baldones novads	955	944	922	908	875	829	-126	-13	15
Baltinavas novads	208	210	201	205	186	174	-34	-16	17
Balvu novads	2 480	2 354	2 198	2 099	1 964	1 845	-635	-26	15
Bauskas novads	4 503	4 270	4 010	3 779	3 556	3 331	-1 172	-26	14
Beverīnas novads	586	556	517	497	483	417	-169	-29	14
Brocēnu novads	1 078	1 052	1 001	977	941	878	-200	-19	16
Burtnieku novads	1 527	1 439	1 341	1 253	1 206	1 100	-427	-28	14
Carnikavas novads	943	897	868	830	797	931	-12	-1	11
Cesvaines novads	534	531	510	476	440	399	-135	-25	16
Cēsu novads	3 072	2 900	2 744	2 619	2 501	2 321	-751	-24	14
Ciblas novads	507	496	467	434	403	372	-135	-27	14
Dagdas novads	1 331	1 314	1 266	1 227	1 151	1 086	-245	-18	15
Daugavpils novads	3 841	3 641	3 434	3 237	2 965	2 713	-1 128	-29	13
Dobeles novads	4 079	3 890	3 684	3 455	3 230	3 044	-1 035	-25	15
Dundagas novads	816	790	748	701	655	572	-244	-30	15
Durbes novads	553	525	496	454	421	385	-168	-30	14
Engures novads	1 211	1 162	1 119	1 065	1 015	925	-286	-24	13
Ērgļu novads	585	563	513	495	474	416	-169	-29	15
Garkalnes novads	1 189	1 170	1 148	1 133	1 127	1 106	-83	-7	14
Grobiņas novads	1 611	1 543	1 484	1 418	1 330	1 290	-321	-20	15
Gulbenes novads	4 227	4 093	3 910	3 724	3 469	3 215	-1 012	-24	15
Iecavas novads	1 558	1 550	1 449	1 402	1 351	1 273	-285	-18	15
Ikšķiles novads	1 361	1 335	1 311	1 278	1 231	1 172	-189	-14	12
Ilūkstes novads	1 323	1 303	1 240	1 149	1 062	969	-354	-27	14
Inčukalna novads	1 179	1 103	1 025	973	925	877	-302	-26	12
Jaunjelgavas novads	1 017	987	926	881	829	779	-238	-23	15
Jaunpiebalgas novads	454	447	445	420	386	355	-99	-22	17
Jaunpils novads	533	497	477	447	409	369	-164	-31	16
Jelgavas novads	4 332	4 174	3 892	3 637	3 401	3 185	-1 147	-26	14
Jēkabpils novads	1 010	960	898	850	789	709	-301	-30	16
Kandavas novads	1 720	1 683	1 611	1 504	1 440	1 332	-388	-23	16
Kārsavas novads	1 052	1 015	992	923	870	803	-249	-24	15
Kocēnu novads	1 173	1 116	1 063	1 000	957	887	-286	-24	15
Kokneses novads	1 075	1 037	1 001	936	869	805	-270	-25	16
Krāslavas novads	2 694	2 586	2 446	2 297	2 119	1 988	-706	-26	13
Krimuldas novads	957	920	851	805	782	706	-251	-26	14
Krustpils novads	1 092	1 082	1 044	996	905	875	-217	-20	15
Kuldīgas novads	4 577	4 401	4 229	4 066	3 893	3 641	-936	-20	16

	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	Skaita izmaiņas: 2017/2012	Skaita izmaiņas procentuāli: 2017/2013	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā 2017. g.
Ķeguma novads	996	976	897	844	781	740	-256	-26	14
Ķekavas novads	3 107	3 011	2 853	2 788	2 642	2 510	-597	-19	11
Lielvārdes novads	1 788	1 696	1 610	1 533	1 496	1 405	-383	-21	14
Limbažu novads	3 121	2 965	2 823	2 689	2 562	2 392	-729	-23	14
Līgatnes novads	607	575	539	483	458	439	-168	-28	13
Līvānu novads	2 010	1 947	1 839	1 760	1 664	1 551	-459	-23	14
Lubānas novads	502	471	445	425	401	356	-146	-29	15
Ludzas novads	2 201	2 078	1 925	1 810	1 686	1 631	-570	-26	13
Madonas novads	4 658	4 502	4 249	3 989	3 735	3 455	-1 203	-26	15
Mazsalacas novads	628	611	569	529	480	412	-216	-34	14
Mālpils novads	592	565	558	554	534	510	-82	-14	15
Mārupes novads	2 463	2 342	2 285	2 284	2 239	2 175	-288	-12	12
Mērsraga novads	253	241	238	230	219	212	-41	-16	14
Naukšēnu novads	404	400	381	355	339	310	-94	-23	18
Neretas novads	738	733	693	648	585	523	-215	-29	15
Nīcas novads	616	598	552	521	491	472	-144	-23	14
Ogres novads	5 688	5 397	5 080	4 824	4 542	4 309	-1 379	-24	13
Olaines novads	2 941	2 787	2 586	2 463	2 428	2 366	-575	-20	12
Ozolnieku novads	1 553	1 450	1 386	1 325	1 293	1 220	-333	-21	13
Pārgaujas novads	740	714	678	625	587	528	-212	-29	14
Pāvilostas novads	509	481	456	417	388	363	-146	-29	14
Plaviņu novads	945	912	880	848	815	740	-205	-22	14
Preiļu novads	1 826	1 734	1 602	1 511	1 386	1 271	-555	-30	13
Priekules novads	1 063	1 016	980	924	882	844	-219	-21	16
Priekuļu novads	1 495	1 448	1 366	1 300	1 240	1 168	-327	-22	15
Raunas novads	624	596	542	533	489	443	-181	-29	14
Rēzeknes novads	4 794	4 720	4 487	4 329	4 139	3 872	-922	-19	15
Riebiņu novads	1 035	1 032	994	954	890	821	-214	-21	17
Rojas novads	729	702	665	615	552	502	-227	-31	14
Ropažu novads	1 133	1 065	1 020	963	902	863	-270	-24	13
Rucavas novads	297	289	284	271	242	218	-79	-27	13
Rugāju novads	438	427	410	398	390	355	-83	-19	16
Rundāles novads	664	634	580	549	512	502	-162	-24	15
Rūjienas novads	908	868	817	765	721	667	-241	-27	13
Salacgrīvas novads	1 489	1 425	1 333	1 266	1 176	1 072	-417	-28	14
Salas novads	709	702	646	605	566	508	-201	-28	15
Salaspils novads	3 074	2 926	2 799	2 712	2 660	2 610	-464	-15	12
Saldus novads	4 891	4 762	4 512	4 298	4 050	3 748	-1 143	-23	16
Saulkrastu novads	871	840	769	709	680	635	-236	-27	11
Sējas novads	378	370	351	343	338	302	-76	-20	14
Siguldas novads	2 826	2 701	2 594	2 557	2 418	2 307	-519	-18	13
Skrīveru novads	613	597	562	521	485	440	-173	-28	13
Skrandas novads	898	878	841	818	775	735	-163	-18	15
Smiltenes novads	2 444	2 323	2 218	2 108	1 963	1 803	-641	-26	15
Stopiņu novads	1 506	1 463	1 438	1 429	1 392	1 319	-187	-12	13
Strenču novads	528	512	459	454	414	376	-152	-29	12
Talsu novads	5 864	5 593	5 253	4 938	4 669	4 371	-1 493	-25	15
Tērvetes novads	743	719	682	628	583	503	-240	-32	15
Tukuma novads	5 498	5 307	4 997	4 849	4 586	4 252	-1 246	-23	15
Vainodes novads	457	440	421	395	384	349	-108	-24	15
Valkas novads	1 513	1 455	1 355	1 279	1 170	1 106	-407	-27	14
Varakļānu novads	693	660	612	595	555	519	-174	-25	16
Vārkavas novads	416	394	378	357	331	310	-106	-25	16
Vecpiebalgas novads	845	806	735	679	616	533	-312	-37	14
Vecumnieku novads	1 569	1 526	1 453	1 399	1 299	1 206	-363	-23	15
Ventspils novads	2 188	2 134	2 039	1 959	1 829	1 680	-508	-23	15
Viesītes novads	745	722	686	654	613	564	-181	-24	15
Vijakas novads	943	917	878	838	804	768	-175	-19	16
Vilānu novads	1 071	1 027	971	944	904	818	-253	-24	14
Zilupes novads	562	559	538	512	453	406	-156	-28	14

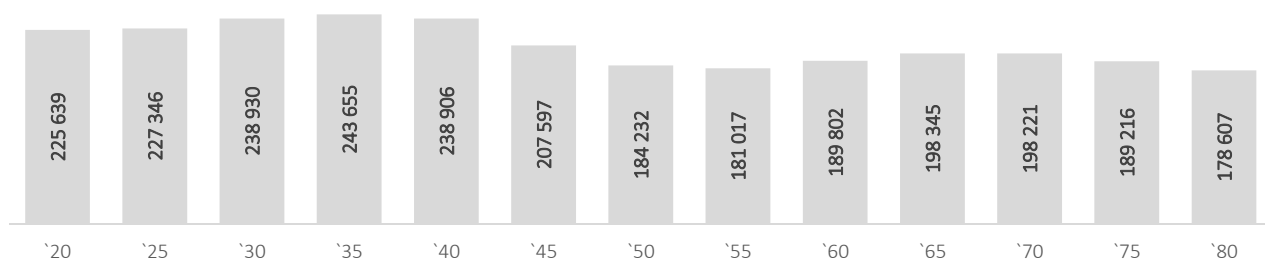
Tabula 2. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaits novadu pilsētās no 2012. līdz 2017. gadam
 Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini. Piezīme: Zaļi iekrāsotas vērtības virs, sarkani – zem Latvijas vidējā rādītāja.

	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	Skaita izmaiņas: 2017/2012	Skaita izmaiņas procentuāli: 2017/2012	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā 2017. g.
Ainaži	136	135	126	121	107	91	-45	-33	13
Aizkraukle	1 243	1 149	1 068	1 000	990	923	-320	-26	13
Aizpute	746	736	712	690	654	613	-133	-18	14
Aknīste	212	207	199	192	172	152	-60	-28	15
Aloja	209	201	185	177	160	151	-58	-28	13
Alūksne	1 402	1 317	1 218	1 191	1 105	998	-404	-29	14
Ape	184	175	169	160	154	135	-49	-27	15
Auce	427	416	397	379	339	334	-93	-22	14
Baldone	361	350	347	334	319	602	241	67	16
Baloži	760	730	683	638	592	545	-215	-28	9
Balvi	1 166	1 087	1 013	988	916	861	-305	-26	14
Bauska	1 554	1 450	1 369	1 279	1 242	1 167	-387	-25	13
Brocēni	483	459	448	431	415	407	-76	-16	15
Cesvaine	299	291	282	263	230	213	-86	-29	15
Cēsis	2 765	2 591	2 481	2 375	2 261	2 099	-666	-24	14
Dagda	338	333	323	308	295	285	-53	-16	13
Dobele	1 840	1 734	1 661	1 528	1 427	1 352	-488	-27	15
Durbe	88	86	87	78	77	70	-18	-20	14
Grobiņa	650	612	590	565	532	516	-134	-21	14
Gulbene	1 440	1 379	1 314	1 259	1 166	1 082	-358	-25	14
Ikšķile	563	548	902	885	866	841	278	49	12
Ilūkste	379	373	351	329	316	309	-70	-18	13
Jaunjelgava	348	326	322	301	279	269	-79	-23	14
Kandava	699	678	661	623	602	559	-140	-20	15
Kārsava	360	350	348	322	307	295	-65	-18	15
Krāslava	1 386	1 346	1 269	1 209	1 118	1 072	-314	-23	13
Kuldīga	1 957	1 897	1 833	1 765	1 704	1 585	-372	-19	15
Ķegums	359	348	329	303	281	273	-86	-24	13
Lielvārde	1 054	1 004	975	916	912	858	-196	-19	14
Limbaži	1 342	1 281	1 233	1 175	1 098	1 027	-315	-23	14
Līgatne	168	158	160	144	142	138	-30	-18	14
Līvāni	1 230	1 173	1 096	1 042	1 012	971	-259	-21	13
Lubāna	341	321	299	288	268	234	-107	-31	15
Ludza	1 357	1 258	1 164	1 101	1 032	989	-368	-27	12
Madona	1 380	1 324	1 265	1 171	1 096	1 008	-372	-27	14
Mazsalaca	191	193	181	173	158	135	-56	-29	12
Ogre	3 637	3 435	3 249	3 106	2 961	2 835	-802	-22	12
Olaine	1 739	1 626	1 504	1 415	1 381	1 326	-413	-24	12
Pāvilosta	194	187	173	162	153	142	-52	-27	16
Piltene	201	192	180	158	142	126	-75	-37	13
Plaviņas	552	533	525	510	484	445	-107	-19	14
Preiļi	1 236	1 176	1 078	1 010	920	853	-383	-31	13
Priekule	400	367	362	340	324	310	-90	-23	16
Rūjiena	500	471	448	419	385	348	-152	-30	12
Sabīle	210	191	239	226	201	194	-16	-8	14
Salacgrīva	487	465	443	426	409	385	-102	-21	14
Salaspils	2 348	2 222	2 136	2 044	2 024	1 957	-391	-17	12
Saldus	2 044	1 989	1 893	1 809	1 723	1 578	-466	-23	15
Saulkrasti	467	439	395	359	343	308	-159	-34	11
Seda	142	144	133	132	118	117	-25	-18	10
Sigulda	1 816	1 730	1 677	1 663	1 566	1 485	-331	-18	13
Skrunda	338	335	320	307	298	274	-64	-19	14
Smiltene	951	891	871	860	821	767	-184	-19	14
Staiķele	194	189	177	165	145	145	-49	-25	16
Stende	306	308	296	277	258	244	-62	-20	15
Strenči	202	184	165	157	146	135	-67	-33	12
Subate	99	102	96	92	80	74	-25	-25	12
Talsi	1 791	1 666	1 556	1 432	1 344	1 242	-549	-31	13
Tukums	3 140	3 034	2 894	2 799	2 661	2 460	-680	-22	14

	2012. g.	2013. g.	2014. g.	2015. g.	2016. g.	2017. g.	Skaita izmaiņas: 2017/2012	Skaita izmaiņas procentuāli: 2017/2012	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā 2017. g.
Valdemārpils	251	263	253	237	218	209	-42	-17	17
Valka	810	770	720	668	625	587	-223	-28	12
Vangaži	536	494	459	436	407	383	-153	-29	12
Varakļāni	371	349	321	311	296	279	-92	-25	15
Viesīte	299	293	271	254	242	229	-70	-23	14
Viļaka	244	226	232	228	209	202	-42	-17	15
Viļāni	525	500	479	467	444	418	-107	-20	14
Zilupe	255	247	232	221	210	190	-65	-25	13

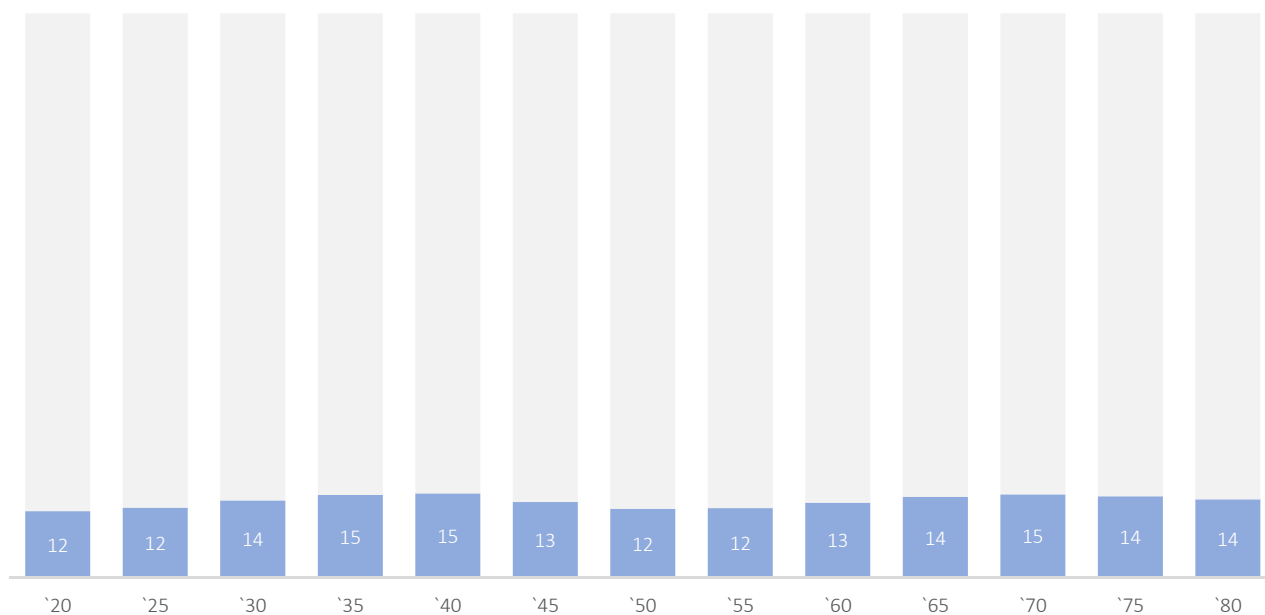
Attēls 10. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem skaita prognoze (2020.-2080.)

Datu avots: EUROSTAT.

Attēls 11. Jauniešu vecumā no 13 līdz 25 gadiem prognozētais īpatsvars Latvijas iedzīvotāju kopskaitā (2020.-2080.)

Datu avots: EUROSTAT, autoru aprēķini.

3. EMIGRĒJUŠO JAUNIEŠU MĒRĶGRUPAS RAKSTUROJUMS

Ņemot vērā būtisko jauniešu skaita kritumu pēdējo 10 gadu laikā un ilgākā laika periodā, kā arī faktu, ka skaita kritumu lielā mērā ietekmē arī emigrācija, svarīgi apzināt un analizēt arī emigrējušo jauniešu mērķgrupu. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes datiem emigrējušo jauniešu skaits pēdējo 15 gadu laikā ievērojami pārsniedz 100 000, kas, savukārt, skaitliski ir vairāk nekā 1/3 no jauniešiem, kuri šobrīd dzīvo Latvijā. Savukārt imigrējušo iedzīvotāju skaits gadā Latvijā nepārsniedz 10 tūkstošus personu un tikai aptuveni 1/4 no tiem ir jaunieši. Pēdējo trīs gadu laikā imigrējušo jauniešu skaits svārstījies starp 2,2 un 2,4 tūkstošiem personu. Sekojoši – diasporas jaunieši veido ļoti ievērojamu Latvijas jauniešu kopskaita daļu, tai pat laikā šī mērķgrupa ir ievērojami atšķirīga no pārējiem jauniešiem (dzīvesvieta, intereses, nodarbinātības statuss, u.c.). Statistikas dati par emigrējušajiem jauniešiem (un Latvijas iedzīvotājiem kopumā) ir ļoti ierobežoti, un arī reprezentatīvi un padziļināti pētījumi par šo mērķgrupu tikuši veikti tikai vienu reizi 2014. gadā. Šajā nodaļā apkopoti pieejamie statistikas dati un veiktā pētījuma dati, lai sniegtu vispārīgu pārskatu par emigrējušo jauniešu mērķgrupu, vienlaikus rosinot šo mērķgrupu turpmāk apzināt un analizēt kā būtisku Latvijas jauniešu mērķgrupas daļu.

Statistika par emigrējušajiem jauniešiem

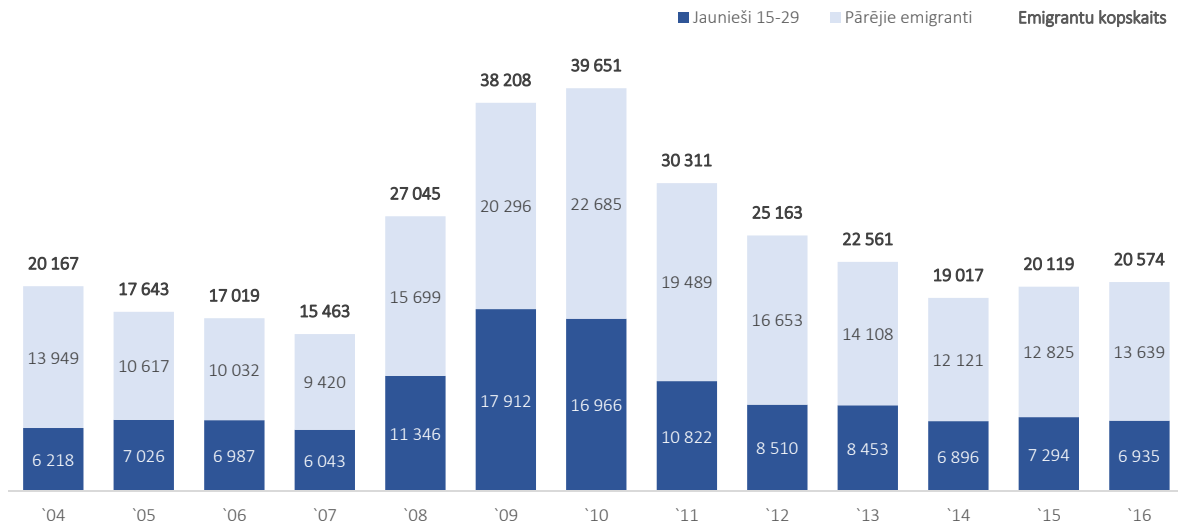
Statistika par jauniešu emigrāciju pieejama 15-29 gadīgo mērķgrupā, sekojoši šajā sadaļā tiek analizēti dati par norādīto vecuma grupu. Laika periodā no 2013. līdz 2016. gadam gadā vidēji no Latvijas emigrējuši 20 000 iedzīvotāju, un jauniešu īpatsvars emigrantu kopskaitā sastādījis vidēji 35%. Skaitliski tas sastāda 7 000-8 000 jauniešus gadā. Pēdējo 13 gadu laika periodā jauniešu emigrācijas tendences gan bijušas mainīgas. 2004.-2007. gados no Latvijas gadā vidēji emigrējuši 6 000-7 000 jauniešu. 2008. un 2011. gadā no Latvijas izbraukuši aptuveni 10 000 jauniešu. Savukārt 2009.-2010. gados katru gadu Latviju pametuši aptuveni 17 000 jauniešu. Pēc 2011. gada jauniešu migrācijas apjomi ir samazinājušies, tomēr joprojām sastāda vidēji 7 000 jauniešu gadā. Tas, savukārt, sastāda aptuveni 1/3 no dzimušo skaita Latvijā.

Aktīvākie emigranti jauniešu vidū ir 25-29 gadīgie - tie sastāda 17% no visiem no Latvijas emigrējušajiem. 13% sastāda 20-24 gadīgie. 15-19 gadīgo jauniešu īpatsvars emigrantu kopskaitā ir tikai 4%. Laika gaitā gan ir mainījušās jauniešu emigrācijas tendences – līdz 2010. gadam aktīvāki emigrēšanā bijuši 20-24 gadīgie, dažādos gados sastādot 18%-22% no emigrantu kopskaita, bet pēc 2011. gada aktīvāki emigrācijā kļuvuši 25-29 gadīgie.

Pēdējo 13 gadu laikā kopējais no Latvijas emigrējušo jauniešu skaits sastāda 121 408 personas, tai skaitā pēdējo 5 gadu laikā no Latvijas emigrējuši 38 088 jaunieši.

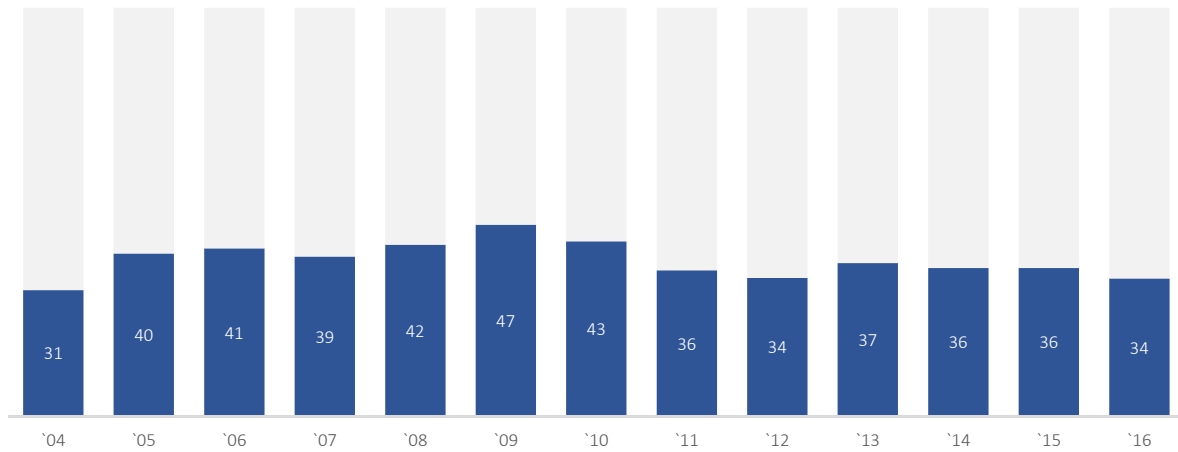
Attēls 12. Emigrējušo jauniešu (15-29) skaits, pārejo (jaunāku un vecāku) emigrantu skaits, emigrantu kopskaits 2004.-2016.g.

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

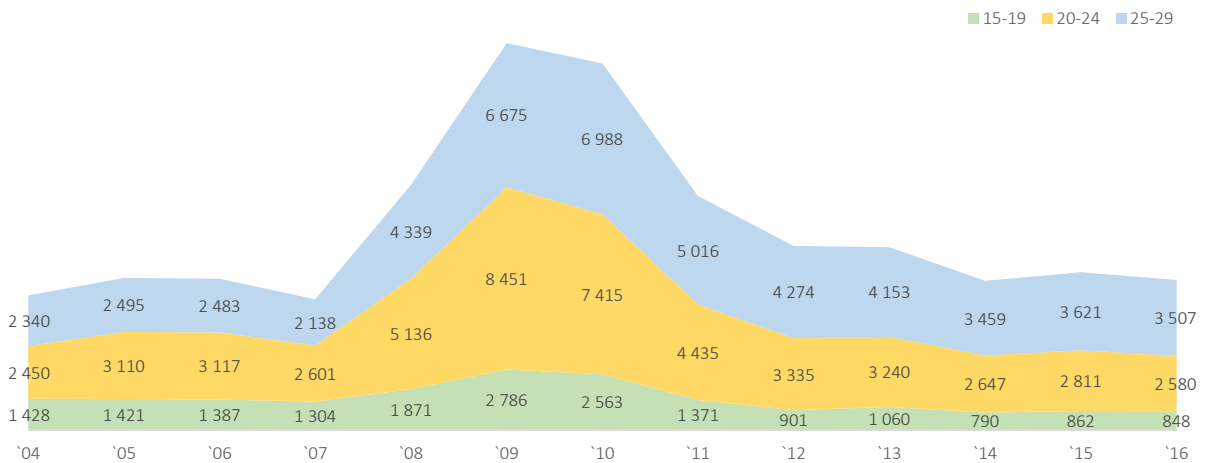
Attēls 13. Emigrējušo jauniešu (15-29) īpatsvars emigrantu kopskaitā 2004.-2016.g.

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

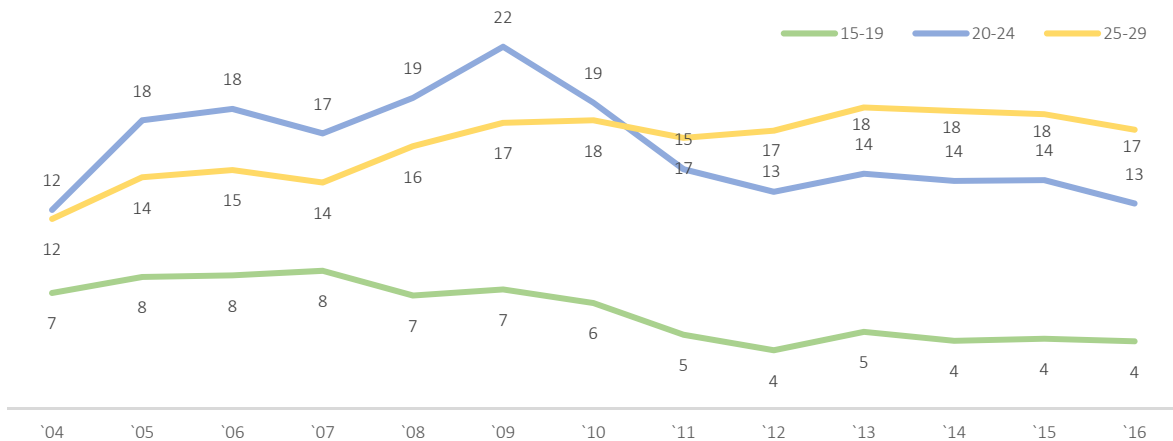
Attēls 14. Emigrējušo jauniešu (15-29) skaits dalījumā pa vecuma grupām 2004.-2016.g.

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

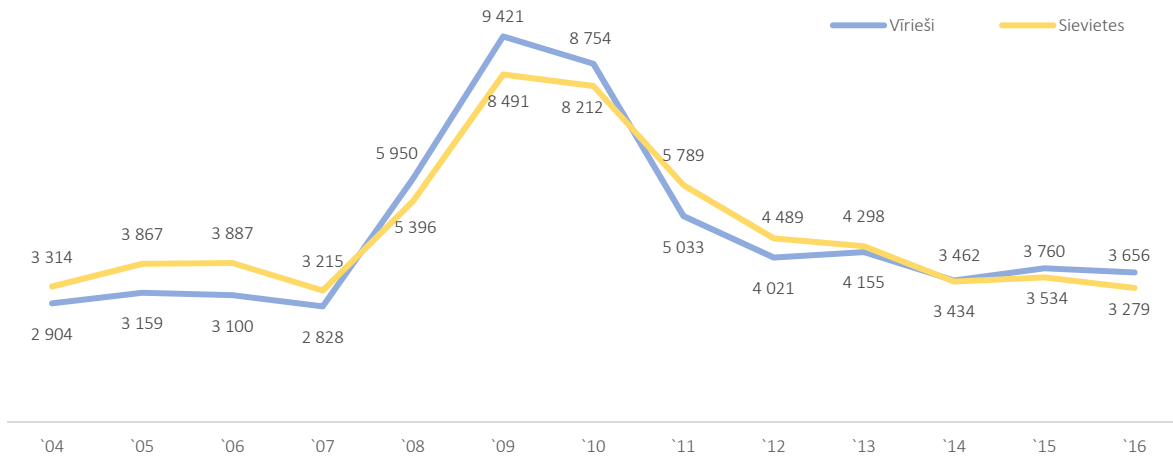
Attēls 15. Emigrējušo jauniešu (15-29) vecuma grupu īpatsvars emigrantu kopskaitā 2004.-2016.g.

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Attēls 16. Emigrējušo jauniešu (15-29) dalījums dzimuma grupās 2004.-2016.g.

Datu avots: Centrālā statistikas pārvalde, autoru aprēķini.

Emigrējušo jauniešu sociāli demogrāfisks raksturojums

Detalizētāku informāciju par no Latvijas emigrējušajiem jauniešiem sniedz pētījuma dati, kas iegūti ar Eiropas Sociālā Fonda atbalstu realizētā projekta “Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika” ietvaros (Nr. 2013/0055/1DP/1.1.1.2.0/13/APIA/VIAA/040), ko 2014. gadā realizēja LU Filozofijas un socioloģijas institūts sadarbībā ar LU Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāti. Minētās aptaujas ietvaros aptaujāti 3 651 jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri no Latvijas emigrējuši pēc 2000. gada. Dati par šiem jauniešiem tiek analizēti turpmākajās sadaļās, tos salīdzinot ar visu to respondentu kopu, kuri izceļojuši no Latvijas kopš 2000. gada (kopskaits 12 491).

15% no kopējā aptaujāto skaita ir jaunieši no 15 līdz 21 gada vecumam, 32% – 22-25 gadīgie, 53% – 26-30 gadīgie. 41% pirms izceļošanas dzīvojuši Rīgā, 23% – citās republikas nozīmes pilsētās, 22% – citās pilsētās, un 14% – laukos.

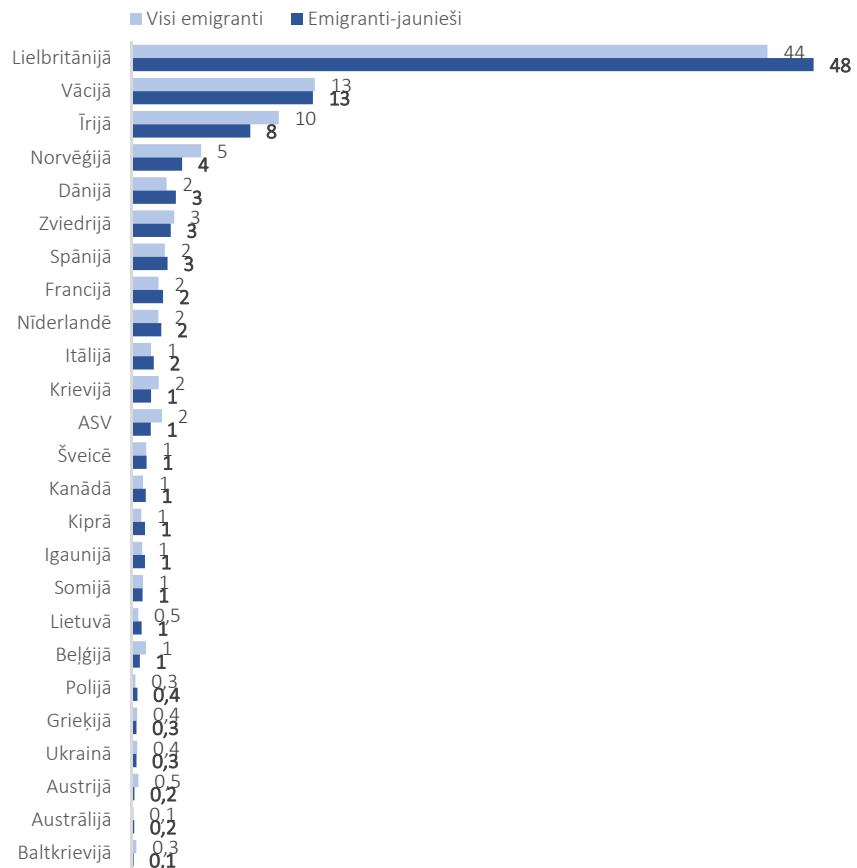
Aptaujas dati liecina, ka katrs otrais jauniešs ir izceļojis uz Lielbritāniju, 13% - uz Vāciju, un 8% - uz Īriju. 28% emigrējuši uz dažādām citām valstīm, kur uz katru emigrējušo īpatsvars nepārsniedz 3% no kopskaita. Kopumā novērojams, ka jauniešu emigrācijas mērķvalstis ir tās pašas, kas pārējiem emigrantiem.

65% jauniešu valstī, uz kuriem viņi pārcēlās, dzīvoja jau kāds no tuviniekiem. Savukārt 45% jauniešu emigrēja kopā ar kādu citu tuvinieku vai vairākiem. Visbiežāk tie bijuši draugi, dzīvesbiedri, arī māte vai brāļi un māsas. Katram desmitajam jauniešim neviens no tuviniekiem nedzīvo vairs Latvijā. Tai pat laikā jāuzsver, ka tieši gados jaunākiem jauniešiem biežāk neviens no tuviniekiem nedzīvo vairs Latvijā - ja 26-30 gadīgajiem 11% gadījumu nav tuvinieku Latvijā, tad 15-17 gadīgo vidū tādu ir 17%. Šie dati liecina, ka jaunieši bieži izceļojuši kopā ar citiem tuviniekiem, bet saiknes ar Latviju joprojām tiek saglabātas, jo lielākajai daļai šeit dzīvo radnieki vai draugi.

Tikai katrs piektais emigrējušais jauniešs ir ar pamatizglītību, 16% ir vidējā izglītība, bet 36% - bakalaura vai maģistra grāds. Absolūtais vairākums emigrējušo jauniešu pirms izceļošanas ir studējuši, mācījušies (63%) vai strādājuši algotu darbu (46%), un tikai katrs desmitais - nestrādājošs. Tas liecina, ka izceļojušo jauniešu vairākums ir tieši kvalificēti, ekonomiski aktīvi iedzīvotāji, nevis mazkvalificēti, kuriem nav bijis iespējams atrast darbu.

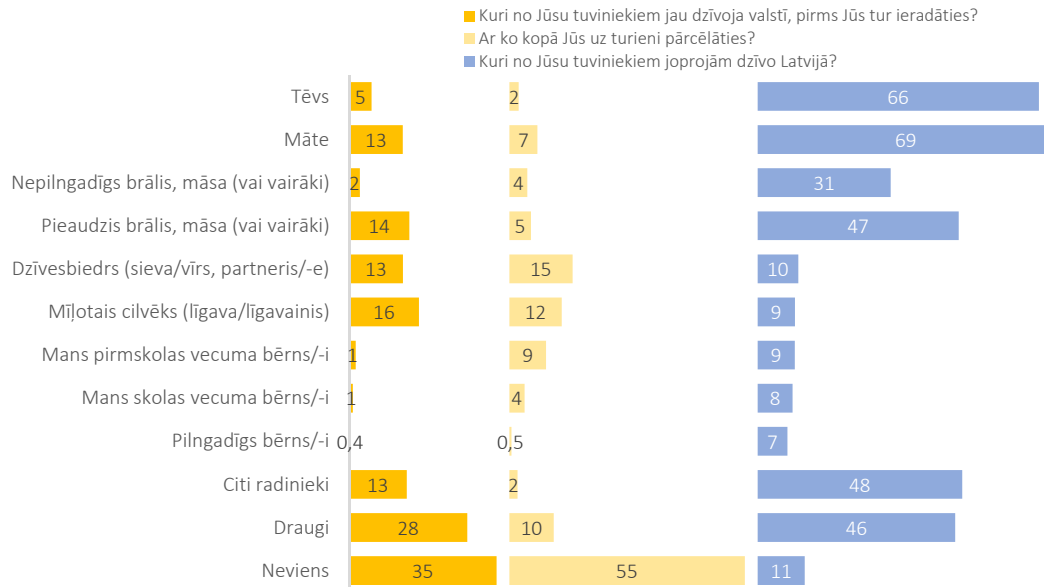
Attēls 17. Kurā valstī ārpus Latvijas Jūs dzīvojat? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Attēls 18. Kuri no Jūsu tuviniekiem jau dzīvoja valstī, pirms Jūs tur ieradāties? & Ar ko kopā Jūs uz turieni pārcēlāties? & Kuri no Jūsu tuviniekiem joprojām dzīvo Latvijā? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Tabula 3. Kuri no Jūsu tuviniekiem jau dzīvoja valstī, pirms Jūs tur ieradāties? & Ar ko kopā Jūs uz turieni pārcēlāties? & Kuri no Jūsu tuviniekiem joprojām dzīvo Latvijā? – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Neviens no tuviniekiem nedzīvoja valstī, uz kuru pārcēlās	22	29	33	38
Pārcēlās vieni paši	40	61	57	53
Neviens no tuviniekiem šobrīd nedzīvo Latvijā	17	12	10	11

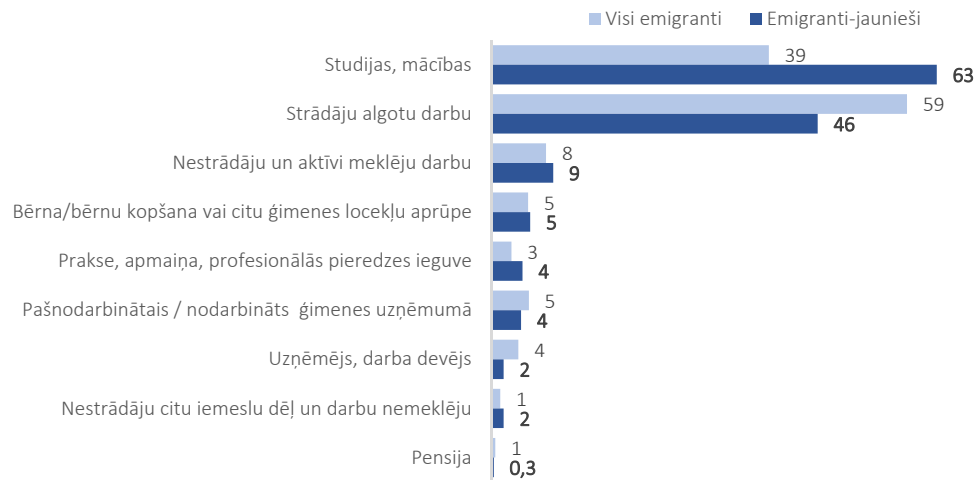
Attēls 19. Kāds ir Jūsu līdz šim iegūtais augstākais izglītības līmenis? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Attēls 20. Nodarbošanās Latvijā pēdējo 3 gadu laikā pirms aizbraukšanas (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Tabula 4. Nodarbošanās Latvijā pēdējo 3 gadu laikā pirms aizbraukšanas – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

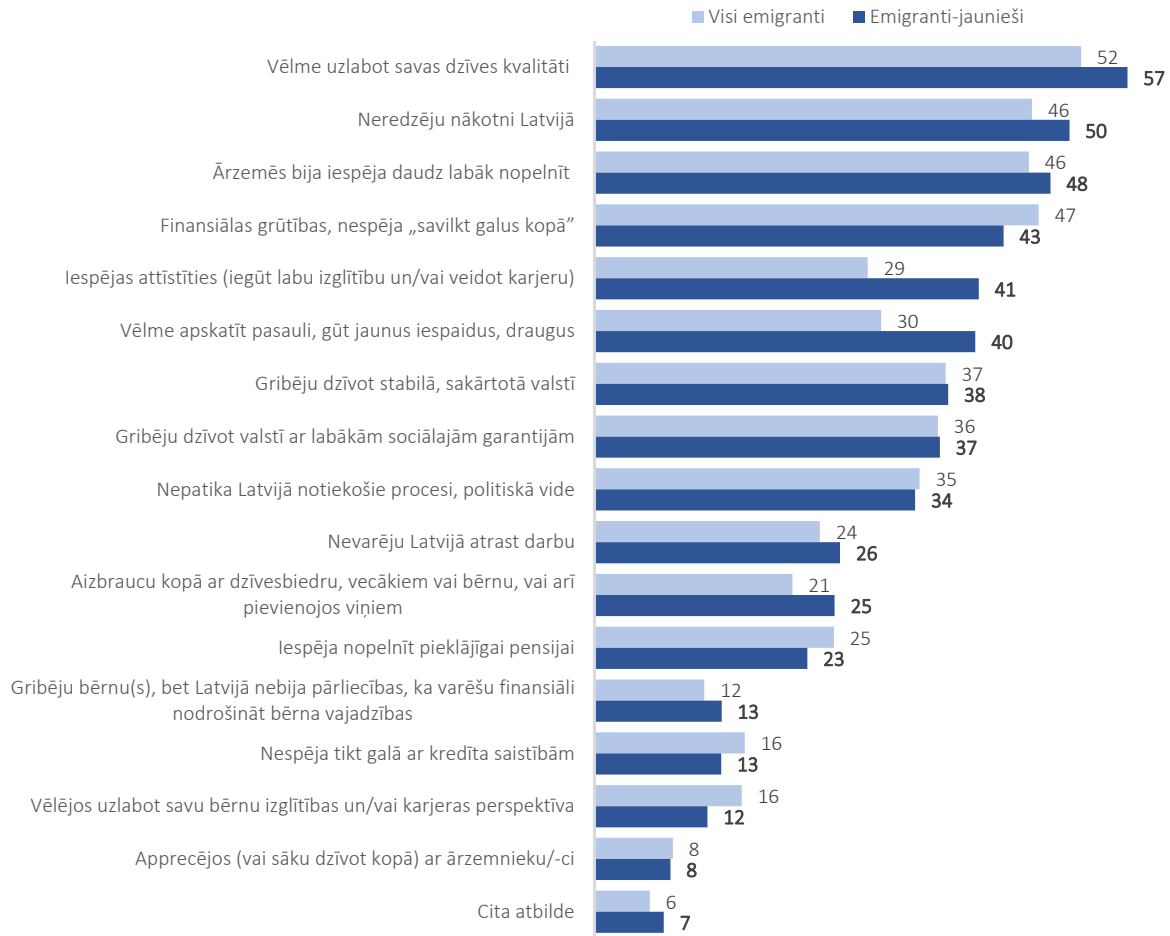
	15-17	18-21	22-25	26-30
Studijas, mācības	93	86	69	49
Strādāju algotu darbu	1	16	39	64
Nestrādāju un aktīvi meklēju darbu	2	8	10	8
Bērna/bērnu kopšana vai citu ģimenes locekļu aprūpe	3	3	5	7
Prakse, apmaiņa, profesionālās pieredzes ieguve		7	5	3
Pašnodarbinātais / nodarbināts ģimenes uzņēmumā		5	4	4
Uzņēmējs, darba devējs		0,4	2	2
Nestrādāju citu iemeslu dēļ un darbu nemeklēju		2	2	2
Pensija		1	0,4	

Emigrācijas iemesli

Būtiskākie iemesli, kas pamudinājuši jauniešus aizbraukt no Latvijas, ir: vēlme uzlabot savas dzīves kvalitāti (57%), neredzēju nākotni Latvijā (50%), ārzemēs bija iespēja daudz labāk nopelnīt (48%), finansiālas grūtības, nespēja „savilkt galus kopā” (43%). Pie tam novērojams, ka jauniešu mērķgrupā izteikti biežāk nekā visu emigrantu kopā minēti tādi iemesli kā iespējas attīstīties (iegūt labu izglītību un/vai veidot karjeru) (12% biežāk nekā visu emigrantu vidū), vēlme apskatīt pasauli, gūt jaunus iespaidus, draugus (+10%), vēlme uzlabot savas dzīves kvalitāti (+5%). Savukārt nedaudz retāk norādīts uz tādiem iemesliem kā nespēja tikt galā ar kredīta saistībām (-4%), finansiālas grūtības, nespēja „savilkt galus kopā” (-4%), vēlējos uzlabot savu bērnu izglītības un/vai karjeras perspektīva (-3%). Sekojoši – ekonomiskie emigrācijas faktori nebūt nav vienīgie un būtiskākie. Lai gan tie spēlēja lielu lomu, tomēr vienlīdz būtiska ir arī jauniešu subjektīvā sajūta un priekšstati par attīstības un pašrealizācijas iespējām Latvijā, kā arī kopējo sociāli ekonomisko situāciju valstī. To apliecina, piemēram, dati, ka vairāk nekā katrs trešais emigrējušais pilngadīgais jauniešs norāda, ka grib dzīvot stabilā, sakārtotā valstī, ar labākām sociālajām garantijām, savukārt katrs otrais norāda, ka neredz nākotni Latvijā.

Attēls 21. Kas Jūs pamudināja aizbraukt no Latvijas? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Tabula 5. Kas Jūs pamudināja aizbraukt no Latvijas? – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

Piezīme: sarkani iekrāsotas 5 biežāk minētās atbildes katrā mērķgrupā.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Vēlme uzlabot savas dzīves kvalitāti	47	56	61	54
Neredzēju nākotni Latvijā	44	54	53	48
Ārzemēs bija iespēja daudz labāk nopelnīt	27	48	51	48
Finansiālas grūtības, nespēja „savilkt galus kopā”	29	40	46	44
Iespējas attīstīties (iegūt labu izglītību un/vai veidot karjeru)	51	50	42	36
Vēlme apskatīt pasauli, gūt jaunus iespaidus, draugus	22	40	42	40
Gribēju dzīvot stabilā, sakārtotā valstī	27	42	37	37
Gribēju dzīvot valstī ar labākām sociālajām garantijām	22	39	39	35
Nepatika Latvijā notiekošie procesi, politiskā vide	23	37	33	34
Nevarēju Latvijā atrast darbu	8	28	32	23
Aizbraucu kopā ar dzīvesbiedru, vecākiem vai bērnu, vai arī pievienojos viņiem	52	30	24	23
Iespēja nopelnīt pieklājīgai pensijai	12	21	24	23
Gribēju bērnu(s), bet Latvijā nebija pārliecības, ka varēšu finansiāli nodrošināt bērna vajadzības	1	13	12	16
Nespēja tikt galā ar kredīta saistībām	1	9	13	16
Vēlējos uzlabot savu bērnu izglītības un/vai karjeras perspektīvu	7	12	10	14
Apprecējos (vai sāku dzīvot kopā) ar ārzemnieku/-ci		4	6	11
Cita atbilde	7	10	6	8

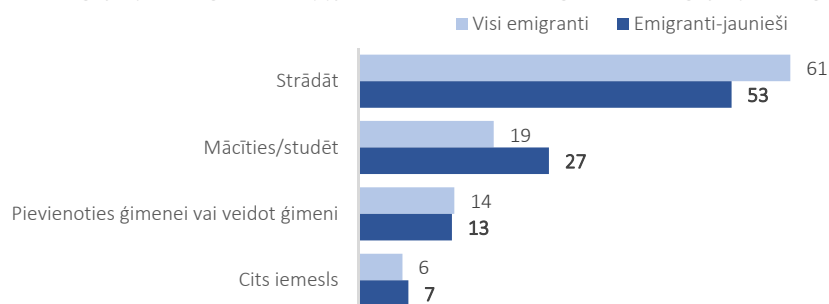
Emigrācijas mērķi

Katrs otrais jauniešs emigrējis ar mērķi strādāt, bet aptuveni katrs ceturtais - ar mērķi mācīties vai studēt. Katrs desmitais aizbraucis no Latvijas, lai pievienotos ģimenei vai veidotu ģimeni. To, kuri izceļojuši, lai mācītos, protams, vairāk ir jaunākās vecuma grupās, bet to, kuri strādāt - vecākās. Tai pat laikā arī 26-30 gadīgo vidū katrs piektais izceļojis studiju nolūkos, un to, kuri emigrējuši darba dēļ, īpatsvars ir tikai 59%.

Vairākums (62%) izbraukušo jauniešu ir algoti darbinieki, 13% - studē vai mācās, bet 11% - bērna kopšanas atvaļinājumā vai arī nodarbojas ar citu ģimenes locekļu kopšanu. Tikai 7% ir bezdarbnieku, bet 5% - uzņēmēji vai pašnodarbinātie. Profesijas, kādās nodarbināti jaunieši, ir ļoti dažādas - vecākie speciālisti (21%), pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki (18%), speciālisti (16%). Tikai 15% ir nodarbināti t.s. vienkāršās profesijās, bet 5% ir vadītāji.

Attēls 22. Kāds bija galvenais mērķis, kādēļ Jūs devāties uz ārzemēm? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

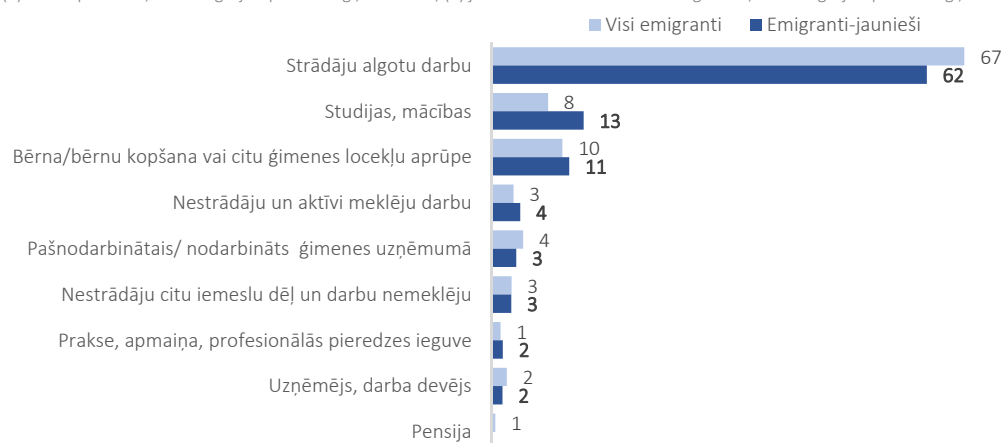
Tabula 6. Kāds bija galvenais mērķis, kādēļ Jūs devāties uz ārzemēm? – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Strādāt	3	39	56	59
Mācīties/studēt	68	41	27	19
Pievienoties ģimenei vai veidot ģimeni	22	14	12	13
Cits iemesls	7	6	5	9

Attēls 23. Kāda ir Jūsu galvenā nodarbošanās šobrīd? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

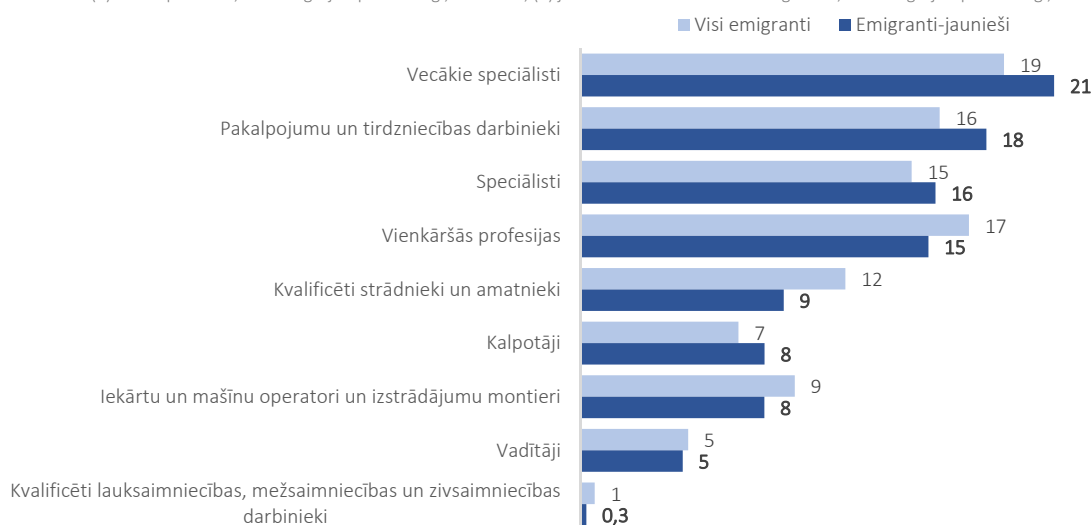
Tabula 7. Kāda ir Jūsu galvenā nodarbošanās šobrīd? – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Strādāju algotu darbu	8	50	64	67
Studijas, mācības	85	27	11	5
Bērna/bērnu kopšana vai citu ģimenes locekļu aprūpe		8	10	13
Nestrādāju un aktīvi meklēju darbu		4	4	5
Pašnodarbinātais/ nodarbināts ģimenes uzņēmumā	2	3	2	4
Nestrādāju citu iemeslu dēļ un darbu nemeklēju	3	3	3	3
Prakse, apmaiņa, profesionālās pieredzes ieguve	0,2	2	3	0,4
Uzņēmējs, darba devējs		1	1	2
Pensija				

Attēls 24. Kādā profesijā Jūs strādājat savā pamatdarbā? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Tabula 8. Kādā profesijā Jūs strādājat savā pamatdarbā? – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

Piezīme: sarkani iekrāsotas 3 biežāk minētās atbildes katrā mērķgrupā.

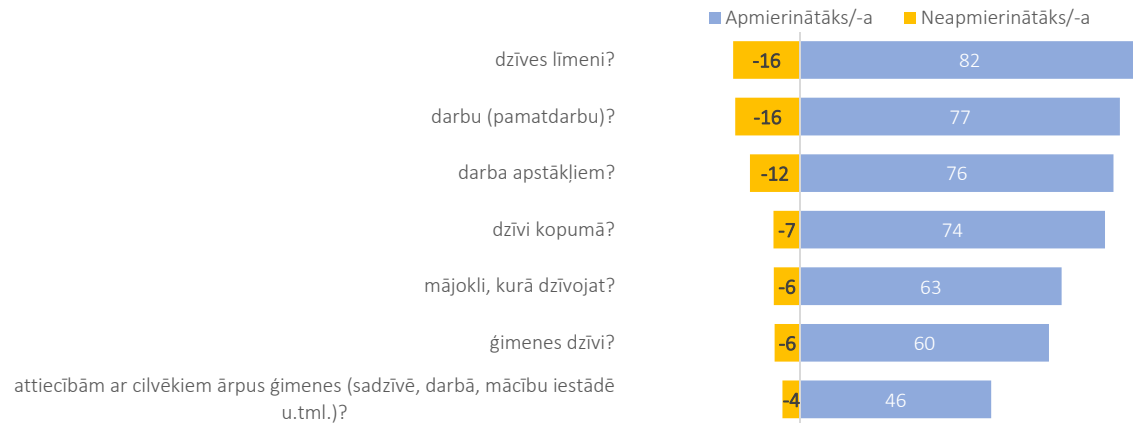
	15-17	18-21	22-25	26-30
Vecākie speciālisti	10	8	12	29
Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki	45	26	17	17
Speciālisti		7	18	16
Vienkāršās profesijas	45	27	18	11
Kvalificēti strādnieki un amatnieki		8	11	8
Kalpotāji		6	12	6
Iekārtu un mašīnu operatori un izstrādājumu montieri		14	7	7
Vadītāji		5	4	5
Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki			0,3	0,3

Apmierinātība ar dzīves līmeni

Absolūtais vairākums jauniešu novērtē, ka kopš pārcelšanās uz ārzemēm viņu apmierinātība ar dzīves līmeni un kvalitāti ir būtiski pieaugusi. Visbūtiskāk pieaugusi apmierinātība ar dzīves līmeni (82%), darbu (77%), darba apstākļiem (76%), un dzīvi kopumā (74%). Pie tam apmierinātība pieaugusi arī ar mājokli

(63%), ģimenes dzīvi (60%) un attiecībām ar cilvēkiem ārpus ģimenes (46%). Tādu, kuru apmierinātība ir samazinājusies, ir pavisam nedaudz un nepārsniedz 16%. Pie tam novērojams, ka jo vecāki jaunieši, jo izteiktāk pieaugusi apmierinātība ar dažādiem dzīves aspektiem ārvalstīs.

Attēls 25. Vai kopš pārcelšanās uz ārzemēm Jūs esat kļuvis/-usi apmierinātāks/-a vai neapmierinātāks/-a ar savu... (%)
 Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
 Bāze: jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Tabula 9. Vai kopš pārcelšanās uz ārzemēm Jūs esat kļuvis/-usi apmierinātāks/-a vai neapmierinātāks/-a ar savu... – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
 Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.
 Piezīme: sarkani iekrāsotas 3 augstākie vērtējumi katrā mērķgrupā.

	15-17	18-21	22-25	26-30
dzīves līmeni?	77	76	81	84
darbu (pamatdarbu)?	66	80	77	77
darba apstākļiem?	58	77	75	77
dzīvi kopumā?	55	69	73	76
mājokli, kurā dzīvojat?	65	62	61	65
ģimenes dzīvi?	49	53	59	63
attiecībām ar cilvēkiem ārpus ģimenes (sadzīvē, darbā, mācību iestādē u.tml.)?	46	53	50	41

Saikne ar Latviju

Lūgti novērtēt, cik lielā mērā jūtas piederīgi dažādām sociālajām u.c. grupām, jauniešu vairākums (65%) novērtē, ka jūtas ļoti piederīgi savai ģimenei. Tāpat izteikta ir piederības sajūta saviem draugiem (43%) un savas tautības cilvēkiem (30%). Pārējām grupām piederības izjūta ir mazāk izteikta. Novērojams arī, ka ļoti piederīgi Latvijas iedzīvotājiem, jūtas tikai 17% jauniešu, kamēr visas pasaules un Eiropas iedzīvotājiem attiecīgi 24% un 18%. Interesanti, ka arī piederība cilvēkiem no Latvijas ārzemēs, jauniešu vidū nav izteikta - to apgalvo tikai 14% jauniešu. Pie tam - jo gados vecāki jaunieši, jo piederība diasporas cilvēkiem ir mazāk izteikta. Tai pat laikā piederība iedzīvotājiem mītnes zemē ir vēl zemāka - to kā ļoti izteiktu novērtē tikai 9% jauniešu. Vērtējot piesaistību dažādām teritoriālām vienībām, novērojams, ka salīdzinoši visizteiktāk jaunieši jūtas saistīti ar vietu, kur pavadīja bērnību (45% jūtas ļoti cieši saistīti) un

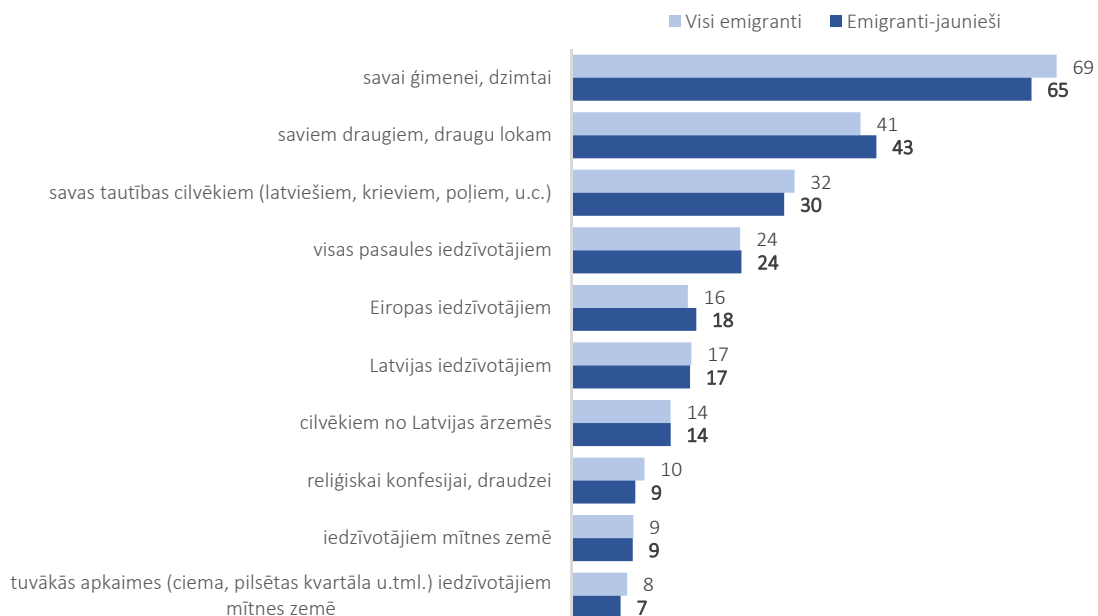
vietu, kur dzīvoja pirms izceļošanas (42%). Savukārt emocionālā saikne ar Latviju kopumā ir drīzāk vāji izteikta - tikai 26% jauniešu to vērtē kā ļoti ciešu. Tai pat laikā saikne ar mītnes zemi ir vēl mazāk izteikta - tikai 12% jauniešu to vērtē kā ļoti ciešu. Saikne ar Latviju ciešāka ir 15-21 gadīgajiem, kamēr vēlākos vecumposmos būtiski mazinās. Tomēr jāpiebilst, ka vienlaikus saikne ar mītnes zemi tomēr nav izteiktāka lielāka vecuma grupās.

Jāuzsver, ka šādi zemi piesaistības rādītāji ir neskatoties uz to, ka absolūtajam vairākumam (94%) ir draugi Latvijā. Tai pat laikā vairākumam ir arī draugi citās valstīs, kā arī draugi no Latvijas, kas dzīvo mītnes zemē. Vairākums arī ir sadraudzējušies ar "vietējiem" mītnes zemē un iebraucējiem no citas valsts mītnes zemē. Sekojoši - emocionālo saikni ar Latviju pamatā veido un notur piesaistība savai bērnības dzīvesvietai un dzīvesvietai pirms emigrācijas, kā arī Latvijā dzīvojošie tuvinieki, bet kopumā piesaistība Latvijai ir drīzāk vāja.

Aptaujas dati arī liecina, ka gan emigranti kopumā, gan jauniešu mērķgrupa ir maz integrēti dažādās diasporas aktivitātēs - 80% jauniešu nav biedri nevienā organizācijā vai grupā. Tikai daži procenti jauniešu ir iesaistīti ārzemēs dzīvojošo latviešu organizācijās vai neformālās interešu grupās.

Lai gan lielākajai daļai jauniešu Latvijā dzīvo tuvinieki un draugi, 43% uz Latviju dodas retāk nekā reizi pusgadā, un 12% nav bijuši Latvijā kopš pārcelšanās. 31% uz Latviju dodas reizi pusgadā, bet 13% - biežāk nekā reizi pusgadā. Retāk uz Latviju dodas tieši gados jaunākie jaunieši.

Attēls 26. Lūdzu, raksturojiet, cik lielā mērā Jūs jūtaties piederīgs/-a... (attēlotas atbildes "Ļoti piederīgs") (%)
 Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
 Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Tabula 10. Lūdzu, raksturojiet, cik lielā mērā Jūs jūtaties piederīgs/-a... (attēlotas atbildes "ļoti piederīgs") – Atbildes vecuma grupās (%)

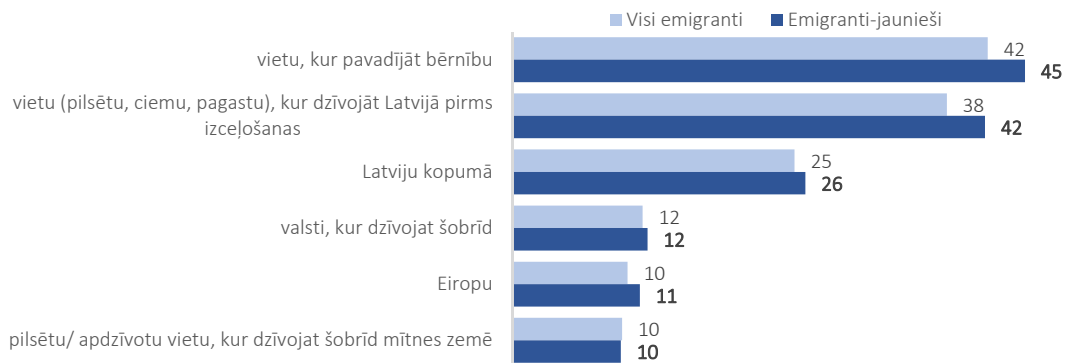
Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

Piezīme: sarkani iekrāsotas 3 biežāk minētās atbildes katrā mērķgrupā.

	15-17	18-21	22-25	26-30
savai ģimenei, dzimtai	53	63	66	66
saviem draugiem, draugu lokam	41	52	39	43
savas tautības cilvēkiem (latviešiem, krieviem, poļiem, u.c.)	23	33	30	30
visas pasaules iedzīvotājiem	17	22	24	25
Eiropas iedzīvotājiem	13	18	17	18
Latvijas iedzīvotājiem	14	20	16	16
cilvēkiem no Latvijas ārzemēs	30	18	13	13
religiskai konfesijai, draudzei	10	13	7	9
iedzīvotājiem mītnes zemē	13	14	9	7
tuvākās apkaimes (ciema, pilsētas kvartāla u.tml.) iedzīvotājiem mītnes zemē	11	10	7	6

Attēls 27. Cik cieši jūtaties saistīts/-a ar... (attēlotas atbildes "ļoti cieši") (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

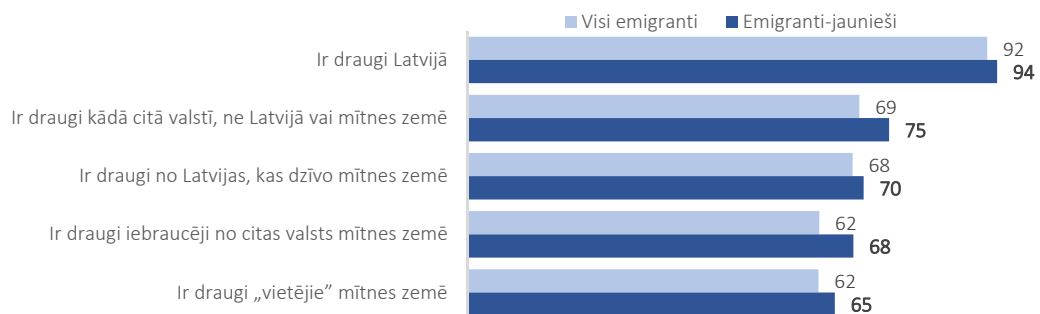
Tabula 11. Cik cieši jūtaties saistīts/-a ar... (attēlotas atbildes "ļoti cieši") – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

	15-17	18-21	22-25	26-30
vietu, kur pavadījāt bērnību	54	54	43	43
vietu (pilsētu, ciemu, pagastu), kur dzīvojāt Latvijā pirms izceļošanas	58	55	42	36
Latviju kopumā	47	31	25	23
valsti, kur dzīvojat šobrīd	10	19	12	10
Eiropu	13	14	12	10
pilsētu/ apdzīvotu vietu, kur dzīvojat šobrīd mītnes zemē	10	15	9	8

Attēls 28. Draugi Latvijā un citur (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

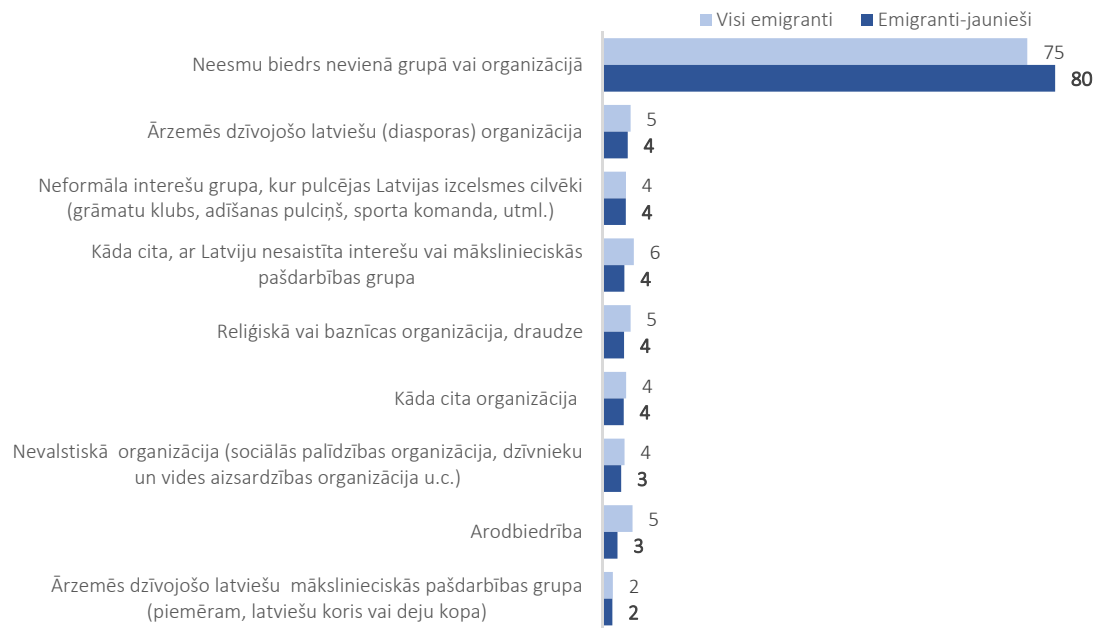
Tabula 12. Draugi Latvijā un citur – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Ir draugi Latvijā	94	92	94	94
Ir draugi kādā citā valstī, ne Latvijā vai mītnes zemē	60	68	75	77
Ir draugi no Latvijas, kas dzīvo mītnes zemē	67	72	73	68
Ir draugi iebraucēji no citas valsts mītnes zemē	66	65	67	70
Ir draugi „vietējie” mītnes zemē	61	60	66	66

Attēls 29. Vai Jūs esat biedrs/ dalībnieks kādā no šīm organizācijām vai apvienībām? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

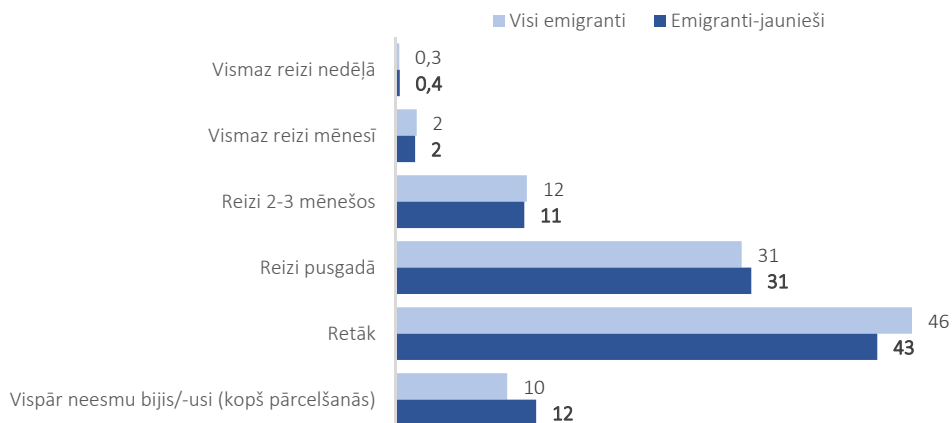
Tabula 13. Vai Jūs esat biedrs/ dalībnieks kādā no šīm organizācijām vai apvienībām? – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.
Piezīme: sarkani iekrāsotas 3 biežāk minētās atbildes katrā mērķgrupā.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Neesmu biedrs nevienā grupā vai organizācijā	83	86	81	77
Ārzemēs dzīvojošo latviešu (diasporas) organizācija	5	3	5	5
Neformāla interešu grupa, kur pulcējas Latvijas izcelsmes cilvēki (grāmatu klubs, adīšanas pulciņš, sporta komanda, utml.)	1	3	6	4
Kāda cita, ar Latviju nesaistīta interešu vai mākslinieciskās pašdarbības grupa	2	3	3	5
Reliģiskā vai baznīcas organizācija, draudze	6	4	2	5
Kāda cita organizācija	2	3	3	4
Nevalstiskā organizācija (sociālās palīdzības organizācija, dzīvnieku un vides aizsardzības organizācija u.c.)	1	1	4	4
Arodbiedrība		1	2	4
Ārzemēs dzīvojošo latviešu mākslinieciskās pašdarbības grupa (piemēram, latviešu koris vai deju kopa)	2	2	2	2

Attēls 30. Vidēji cik bieži Jūs braucat uz Latviju? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Tabula 14. Vidēji cik bieži Jūs braucat uz Latviju? – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Vismaz reizi pusgadā, tai skaitā	33	44	51	42
Vismaz reizi nedēļā			0,5	0,5
Vismaz reizi mēnesī		1	4	1
Reizi 2-3 mēnešos	2	10	12	12
Reizi pusgadā	31	33	35	29
Retāk nekā reizi pusgadā	37	33	41	47
Vispār neesmu bijis/-usi (kopš pārcelšanās)	31	23	8	10

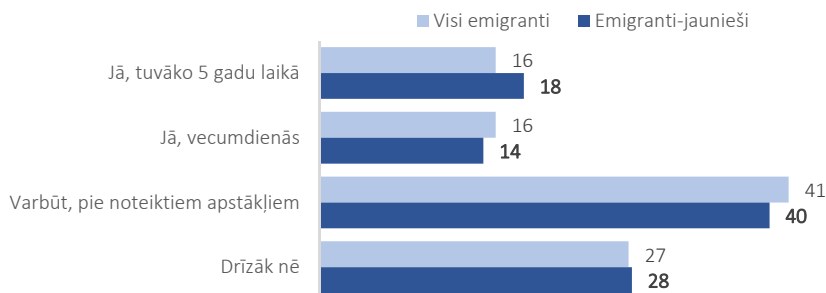
Atgriešanās plāni

Kopumā 28% jauniešu ir pārliecināti, ka nevēlas atgriezties Latvijā, bet 40% novērtē, ka pie noteiktiem apstākļiem varētu atgriezties. Vēl 14% plāno Latvijā atgriezties vecumdienās, bet tikai katrs piektais plānojis atgriešanos tuvāko piecu gadu laikā. Vecuma grupu griezumā novērojams, ka atgriešanos tuvākajā laikā plāno tieši gados jaunāki jaunieši, kamēr gados vecāki biežāk vērtē, ka drīzāk neatgriezīsies Latvijā vai arī apsvērtu atgriešanos tikai pie noteiktiem apstākļiem.

Iemesli, kas kavē jauniešu atgriešanos Latvijā, ir ļoti līdzīgi visiem emigrantiem kopumā - 56% norāda uz faktu, ka Latvijā nevar atrast pieņemamu darbu, 49%, ka Latvijā nav pietiekams sociālais atbalsts, 39%, ka ir iekārtojušies uz dzīvi ārzemēs, un 38%, ka Latvijā nav profesionālās izaugsmes vai uzņēmējdarbības iespēju. Vienīgais aspekts, kurā jauniešu rādītāji ir zemāki nekā emigrantu kopā kopumā, ir vilšanās Latvijas valstī - uz to norāda 38% visu emigrantu, bet 32% jauniešu. Atšķirības vērojamas arī vecuma grupu griezumā - vilšanos Latvijas valstī biežāk norāda gados vecāki jaunieši.

Attēls 31. Atgriešanās plāni (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

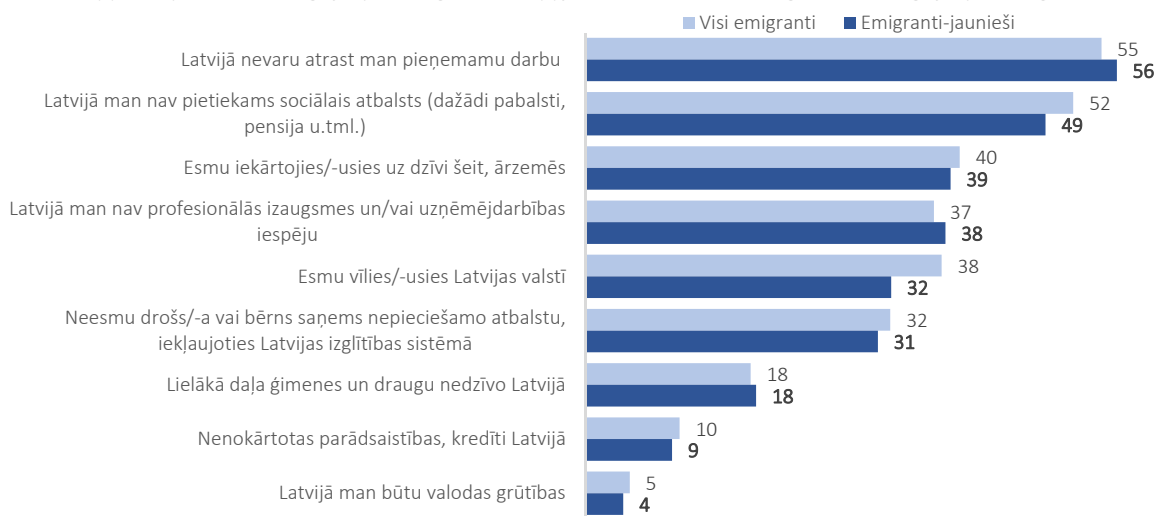
Tabula 15. Atgriešanās plāni – Atbildes vecuma grupās (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Jā, tuvāko 5 gadu laikā	21	27	19	15
Jā, vecumdienās	23	21	17	10
Varbūt, pie noteiktiem apstākļiem	29	30	40	43
Drīzāk nē	26	22	25	31

Attēls 32. Ir dažādi apstākļi, kas attur cilvēkus atgriezties Latvijā. Cik svarīgi tie ir Jūsu gadījumā? (%)

Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.
Bāze: (1) visi respondenti, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=12 491; (2) jaunieši vecumā no 15 līdz 30 gadiem, kuri emigrējuši pēc 2000.g., n=3 651.

Tabula 16. Ir dažādi apstākļi, kas attur cilvēkus atgriezties Latvijā. Cik svarīgi tie ir Jūsu gadījumā? – Atbildes vecuma grupās (%)
Datu avots: Aptauja "Latvijas emigrantu kopienas: nacionālā identitāte, transnacionālās attiecības un diasporas politika" ietvaros 2014. gadā.

Bāze: jaunieši, kuri emigrējuši pēc 2000.g. vecuma grupās 15-17, n=77; 18-21, n=486; 22-25, n=1 158; 26-30, n=1 930.

Piezīme: sarkani iekrāsotas 3 biežāk minētās atbildes katrā mērķgrupā.

	15-17	18-21	22-25	26-30
Latvijā nevaru atrast man pieņemamu darbu	46	61	60	53
Latvijā man nav pietiekams sociālais atbalsts (dažādi pabalsti, pensija u.tml.)	36	49	50	49
Esmu iekārtojies/-usies uz dzīvi šeit, ārzemēs	29	39	39	39
Latvijā man nav profesionālās izaugsmes un/vai uzņēmējdarbības iespēju	29	42	42	35
Esmu vīlies/-usies Latvijas valstī	22	31	31	34
Neesmu drošs/-a vai bērns saņems nepieciešamo atbalstu, iekļaujoties Latvijas izglītības sistēmā	28	30	33	30
Lielākā daļa ģimenes un draugu nedzīvo Latvijā	14	20	15	20
Nenokārtotas parādsaistības, kredīti Latvijā	3	13	9	9
Latvijā man būtu valodas grūtības	4	5	4	4

4. DARBS AR JAUNATNI PAŠVALDĪBĀS

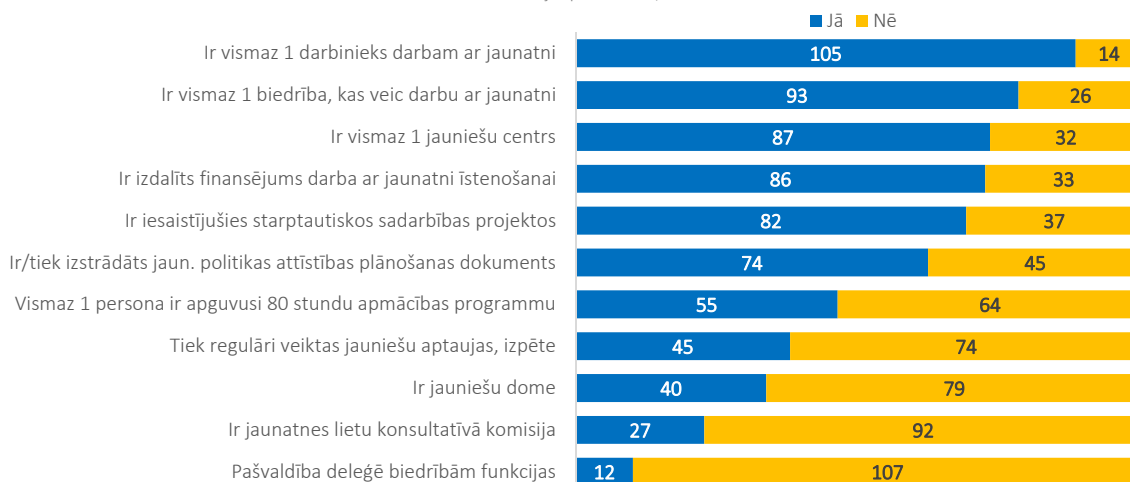
Reizi gadā IZM īsteno pašvaldību aptauju, lai noskaidrotu aktuālāko informāciju par darbu ar jaunatni pašvaldībās. Šo aptauju dati ļauj gūt vispārīgu priekšstatu par kopējo situāciju darbā ar jaunatni, un tās attīstības tendencēm. Aptaujas dati liecina, ka lielākajā daļā pašvaldību ir vismaz viens darbinieks darbam ar jaunatni, kā arī ir gan nevalstiskā sektora pārstāvji, kas strādā ar jauniešiem, gan jauniešu centri. Tāpat novērojams, ka vairākums pašvaldību izdala atsevišķu finansējumu darba ar jaunatni īstenošanai un ir izstrādājuši pašvaldības jaunatnes politikas attīstības plānošanas dokumentus. Tai pat laikā tikai nelielā daļā pašvaldību ir jaunatnes lietu konsultatīvās komisijas un jauniešu domes, un tikai dažas pašvaldības deleģē funkcijas nevalstiskajam sektoram. Kopumā pašvaldību sniegtā informācija liecina, ka vairāk vai mazāk sekmīgi notiek darbs pie jaunatnes politikas ieviešanas lokālā mērogā (dokumentu izstrāde, personāls, infrastruktūra), tomēr praktiskais darbs ar jauniešiem joprojām ir nepilnīgs un nepietiekami aktīvs.

Šajā nodaļā tiek analizēti pašvaldību aptaujas dati, tomēr jāņem vērā, ka tie ne vienmēr pilnībā precīzi ataino reālo situāciju, jo nepastāv noteiktas un vienotas metodoloģijas par jaunatnes jomas infrastruktūras, finansējuma un personāla uzskaiti. Piemēram, darbu ar jauniešiem pašvaldībā veic ļoti dažādi speciālisti, sekojoši pašvaldības var atšķirīgi interpretēt nepieciešamību norādīt kopskaitu. Problemātiska ir arī uzskaitē par darbu ar jaunatni piešķirto finansējumu – tas iekļauj ļoti dažādas iespējamās izdevumu kategorijas (atalgojums speciālistiem, infrastruktūras uzturēšana, projektu finansējums, u.c.), līdz ar to arī šajā gadījumā pašvaldību interpretācijas par attiecināmo vai neattiecināmo finansējumu var būtiski atšķirties. Precīzākai darba ar jaunatni uzskaitē un analīzei būtu nepieciešams izstrādāt vienotu metodiku, vadlīnijas, pēc kurām pašvaldībām vadīties, apkopojot un sniedzot informāciju un datus.

Attēls 33. Darba ar jaunatni pašvaldībās raksturojums

Datu avots: IZM īstenoja pašvaldību aptauju par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.

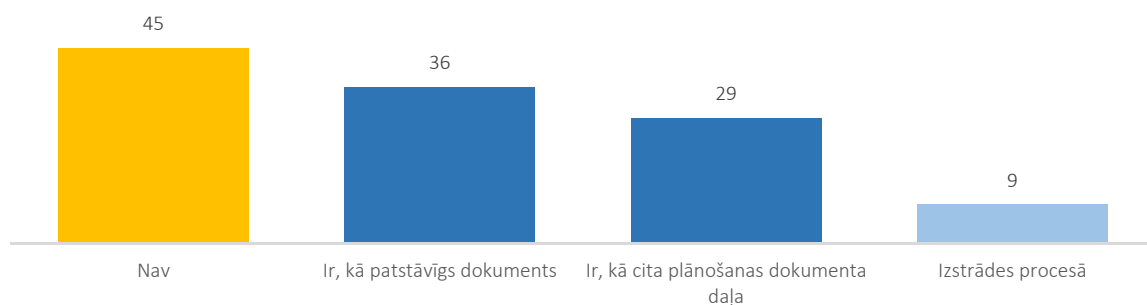
Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Jaunatnes politikas stratēģiskā plānošana

Kopumā 74 no 119 pašvaldībām norādījušas, ka tām ir izstrādāti vai izstrādes procesā esoši jaunatnes politikas plānošanas dokumenti. Tomēr tikai daļa no tiem ir patstāvīgi, atsevišķi dokumenti – 36 pašvaldībās jaunatnes politika tikusi definēta un plānota atsevišķā dokumentā, bet 29 pašvaldībās tā tikusi integrēta kāda cita plānošanas dokumenta saturā. 2015. gada pētījumā "Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde" tika veikta detalizēta analīze par izstrādātajiem pašvaldību jaunatnes politikas plānošanas dokumentiem, un secināts, ka "līdzšinējā prakse plānošanas dokumentu izstrādē drīzāk vērtējama kā neefektīva un ar mazu ietekmi uz reālo darbu ar jaunatni pašvaldībās". Tam minēti vairāki iemesli, kas saistīti ar dokumentu izstrādes un ieviešanas procesu – gan fakts, ka tikai daļa no šiem dokumentiem atbilst plānošanas dokumentu izstrādes labajai praksei un normatīvajiem noteikumiem, gan arī fakts, ka ļoti bieži šie dokumenti nav balstīti uz konkrētās pašvaldības jauniešu kā mērķgrupas vajadzību apzināšanu un analīzi, bet gan veidoti kā nacionālā līmeņa plānošanas dokumentu kopijas, gan arī fakts, ka esošie plānošanas dokumenti visbiežāk veidoti kā tikai nosacīti ar konkrētās pašvaldības kopējo attīstības plānošanas sistēmu saistīti, to aktivitāšu finansēšanas iespējas un nosacījumi ir neskaidri un neobligāti. Pēdējo gadu laikā situācija jaunatnes politikas plānošanā pašvaldībās gan ir būtiski uzlabojusies – arvien biežāk tiek apzinātas tieši konkrētās pašvaldības jauniešu vajadzības, plānoti reāli paveicami pasākumi un veidota sasaiste ar pašvaldības līmeņa plānošanas dokumentiem. Tai pat laikā arī novērojams, ka tikai retos gadījumos šie dokumenti paredz konkrētu budžetu ielānoto aktivitāšu īstenošanai, kā arī nereti aktivitātes tiek plānotas vēlamības izteiksmē, jau zinot, ka tās netiks īstenotas vai tiks īstenotas tikai daļēji. Šeit jāpiemin arī fakts, ka tikai 45 pašvaldības aptaujā apgalvojušas, ka tajās regulāri tiek veiktas jauniešu mērķgrupas aptaujas un apzināts jauniešu viedoklis, vērtējumi un vajadzības. Sekojoši – būtiskākais izaicinājums stratēģiskās plānošanas jomā ir veidot pēc iespējas reālistiskākus jaunatnes politikas plānošanas dokumentus pašvaldību līmenī, un ikdienas darbā ar jauniešiem konsekventi īstenot ielānoto, balstoties arī konkrētā pašvaldību izdalītā budžetā.

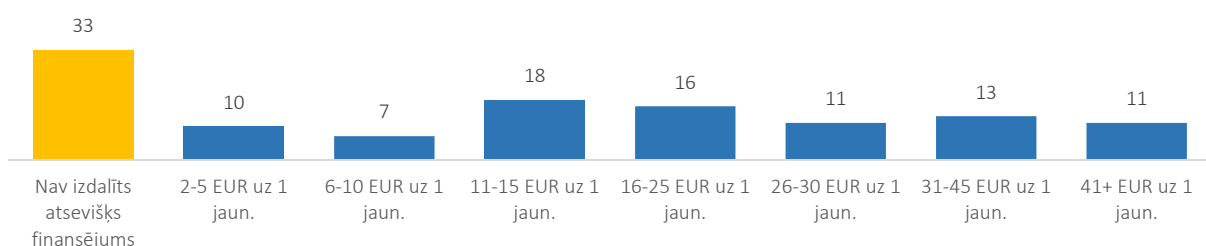
Attēls 34. Jaunatnes politikas plānošanas dokumenti pašvaldībās
 Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.
 Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Finansējums darbam ar jaunatni

86 no 119 pašvaldībām norāda, ka tām ir atsevišķs finansējums tieši darba ar jaunatni īstenošanai. Detalizēti analizēt norādītos finansējuma apjomus gan ir apgrūtināts, jo pašvaldības dažādi interpretējušas uz darbu ar jaunatni attiecināmās izmaksas – dažas norāda tikai personāla atalgojumu, kamēr citas arī infrastruktūras uzturēšanu vai ieguldījumus infrastruktūras pilnveidē u.tml. Tomēr, ja analizē pašvaldību norādītos finansējuma rādītājus, kopējā darbam ar jaunatni atvēlētajā summa pašvaldībās ir 5 644 782. Izslēdzot ekstrēmās vērtības (Rīgas un Daugavpils rādītājus), kopējais finansējums ir 3 024 235. Rēķinot uz vienu jauniešu, vidējais rādītājs Latvijā kopumā ir 11-20 EUR uz vienu personu. Pašvaldību griezumā šie relatīvie rādītāji ir ļoti dažādi – no 2 EUR līdz pat 80 EUR uz vienu jauniešu. 2015. gadā īstenotajā darba ar jaunatni personāla aptaujā (pētījuma "Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde" ietvaros) tikai 14% norādījuši, ka būtu nepieciešams lielāks finansējums jaunatnes lietām. Biežāk kā vēlamie pilnveidojumi tikuši norādīti - vairāk darbinieku jaunatnes lietās, starpniecību sadarbības uzlabošana un telpu piešķiršana jauniešu aktivitātēm. Finansējuma palielināšanu kā aktuālu risināmu jautājumu pašvaldību aptaujā norāda tikai dažu pašvaldību pārstāvji. Pie tam - finanšu jautājumu risinājumi biežāk tiek attiecināti uz nacionālā līmeņa institūcijām un politikiem, nevis vietējo pārvaldi. Tas, no vienas puses, norāda, ka darba ar jaunatni un jaunatnes politikas veidošanas un īstenošanas jomā ir nepilnīga informētība par darba ar jauniešiem finansēšanas kārtību un atbildību sadalījumu. No otras puses, lai gan finansējuma nepieciešamības jautājumi netiek izteikti bieži norādīti, tomēr svarīgi apzināties, ka bez pilnvērtīga finansējuma infrastruktūrai, personālam un institucionālajai sistēmai, nav iespējams pilnvērtīgs un ilgtspējīgs darbs ar jaunatni. Tāpat īpaši jāuzsver, ka finansējums jaunatnes lietām iekļauj arī finansējumu tieši jauniešu aktivitātēm, projektiem, idejām, ne tikai bāzes infrastruktūras un personāla izmaksu segšanu. Tai pat laikā kā pozitīva tendence jāuzsver fakts, ka pašvaldības arvien vairāk identificē darbu ar jaunatni kā atsevišķu politikas un prakses jomu, sekojoši arī biežāk plāno tai finansējumu.

Attēls 35. Finansējums darbam ar jaunatni pašvaldībās (EUR uz vienu jauniešu)
 Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.
 Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Personāls darbam ar jauniešiem

105 no 119 pašvaldībām ir vismaz viens darbinieks darbam ar jaunatni, tai skaitā 38 pašvaldībās ir 1 darbinieks, 23 pašvaldībās - 2 darbinieki, 32 pašvaldībās - 3-5 darbinieki, bet 12 pašvaldībās - 6 vai vairāk darbinieku. Kopējais aptaujā norādīto darbinieku skaits ir 328 personas. Sekojoši vidēji Latvijā ir 1 darbinieks uz 800 jauniešiem. Darbinieku skaits uz jauniešu kopskaitu gan ļoti ievērojami variējas pašvaldībās - no 1 darbinieka uz 72 jauniešiem līdz pat 1 darbiniekam uz 3 788 jauniešiem (neskaitot Rīgu ar rādītāju 1 darbinieks uz 12 059 jauniešiem). Jāņem gan vērā, ka norādītās 328 personas darbam ar jaunatni ne vienmēr ir pilnas slodzes darba vietas, kā arī ne vienmēr tās ir personas, kuru darba pienākumos ietilpst tikai darbs ar jaunatni, nereti tās ir personas, kuru pamatpienākumi ir izglītības, sociālā atbalsta vai kultūras jomā, bet darbs ar jaunatni – tikai daļa no darba pienākumiem. Sekojoši – pilnas slodzes ekvivalentu skaits darbam ar jaunatni ir daudz mazāks nekā 328.

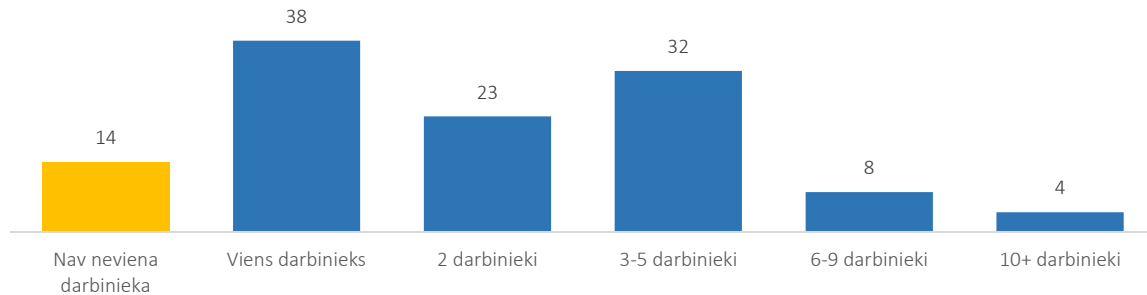
Lai gan kopumā 105 pašvaldības norādījušas, ka tajās ir vismaz viens darbinieks darbam ar jaunatni, tikai 55 pašvaldības norāda, ka vismaz viena persona ir apguvusi 80 stundu apmācību programmu¹. Tas lielā mērā liecina, ka šīs apmācību programmas līdz šim nav spējušas pilnvērtīgi nodrošināt darbā ar jaunatni iesaistīto personu kvalifikācijas un kompetenču pilnveidi. Papildus šeit jāņem arī vērā 2015. gada pētījumā "Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde" secinātais – 60% no darbā ar jaunatni iesaistītajiem darba stāžs nepārsniedz 3 gadus, kas norāda uz ļoti izteiktu kadru mainību. Ja apmācības saskaņā ar MK noteikumiem jāapgūst divu gadu laikā pēc stāšanās amatā, ir liela iespējamība, ka pēc apmācībām konkrētās personas vairs nestrādās darbā ar jaunatni. Tāpat minētajā pētījumā norādīts uz faktu, ka liela daļa to jaunatnes lietu speciālistu, kuri ir apguvuši šīs apmācības, tās vērtē kritiski, norādot uz nepieciešamību mainīt to saturu. Balstoties jaunatnes lietu speciālistu vērtējumos gan agrāk veiktos pētījumos, gan ikgadējās pašvaldību aptaujās, IZM 2017. gadā mainīja apmācību pakalpojumu sniedzēju un apmācību saturā paredzēja lielāku uzsvāri likt uz praktiskām zināšanām. Sākotnējie izvērtējumi par šīm apmācībām liecina, ka to saņēmēju apmierinātība ir pieaugusi.

Sekojoši – personāla piesaiste, kvalifikācija, papildu izglītība un ilgtermiņa nodarbinātība var tikt definēta kā viens no būtiskākajiem izaicinājumiem darba ar jaunatni attīstīšanai pašvaldību līmenī. Tas iekļauj plašu jautājumu loku – gan finansiālās iespējas, gan atbalsta pieejamību, gan kvalifikācijas celšanas iespēju pieejamību, gan arī pašu darbā ar jaunatni iesaistīto motivāciju.

¹ Lai nodrošinātu personu, kas plāno un veic darbu ar jaunatni, tiesisko statusu tika izstrādāts Jaunatnes lietu speciālista profesijas standarts un Jaunatnes darbinieka profesijas standarts, kurā ir noteikti amata pienākumi, kā arī prasības jaunatnes lietu speciālista un jaunatnes darbinieka profesionālai sagatavošanai. 2008. gada 16. decembrī Ministru kabinetā tika pieņemti noteikumi Nr. 1047 „Jaunatnes lietu speciālistu apmācības kārtība”. MK noteikumi paredz, ka profesionālo pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes jaunatnes lietu speciālists iegūst divu gadu laikā no dienas, kad viņš ir pieņemts darbā, apgūstot jaunatnes lietu speciālista apmācības programmu ne mazāk kā 80 akadēmisko stundu apjomā.

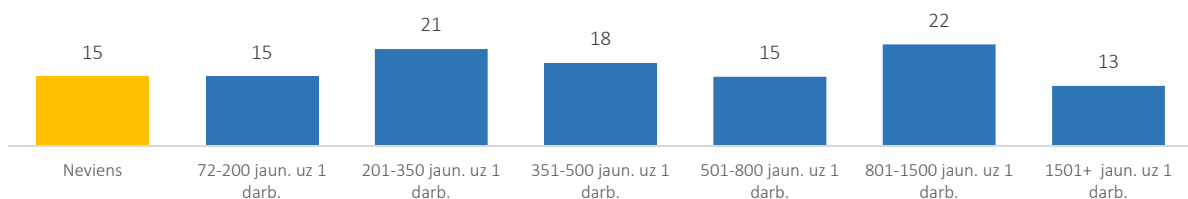
Attēls 36. Darbinieki darbam ar jaunatni pašvaldībās

Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.
Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Attēls 37. Jauniešu skaits uz vienu darbinieku darbam ar jaunatni pašvaldībās

Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.
Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Institucionālā sistēma darbam ar jauniešiem

Tikai 27 pašvaldības norāda, ka tajās ir izveidota jaunatnes lietu konsultatīvā komisija, un tikai 40 pašvaldībās ir jauniešu dome. Tai pat laikā - daļa no pašvaldībām, kurās ir jaunatnes lietu konsultatīvās komisijas, norāda, ka to darbs nereti ir formāls vai neaktīvs. Uz šādu institucionālās sistēmas problēmu norādīts arī 2015. gada pētījumā "Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde". Kā galveno trūkumu minētās aptaujas respondenti norāda faktu, ka institūcijas nav ieinteresētas sadarbībā (57%). Otrs biežāk minētais pamatojums (28%) ir fakts, ka nav pietiekama un efektīva informācijas apmaiņa starp institūcijām. Vērtējot detalizētāk nepieciešamos uzlabojumus dažādos darba ar jaunatni aspektos, attiecībā uz institucionālo sistēmu salīdzinoši visbiežāk - 28% gadījumu - tiek izteikta nepieciešamība nodrošināt regulāru, nepārtrauktu sadarbību. Katrs ceturtais aptaujātais norādījis uz nepieciešamību noteikt konkrētu atbildību sadalījumu katrai iesaistītajai institūcijai, bet katrs piektais - iesaistīt sadarbībā vairāk institūciju, tai skaitā skolas un NVO. 13% uzskatījuši, ka jāuzlabo informācijas apmaiņa starp institūcijām. Kopumā var apgalvot, ka būtiskākie nepieciešamie uzlabojumi attiecas uz starpinstitūciju sadarbību un komunikāciju. Īpaši jāuzsver, ka tiek norādīts uz nepieciešamību noteikt koordinējošo institūciju vai personu un konkrētu atbildību

sadalījumu, kas netieši norāda, ka šādi sadarbības modeļi nevar pastāvēt tikai uz pašiniciatīvas bāzes, bez to konkrētas koordinācijas un pārraudzības.

Pēdējos gados arvien aktīvāku lomu valsts un pašvaldību funkciju īstenošanā sāk ieņemt nevalstiskā sektora pārstāvji. 93 no 119 pašvaldībām norādījušas, ka tajās darbojas vismaz viena biedrība, kas veic darbu ar jaunatni. Kopējais nosaukto biedrību skaits ir 223 (kopumā tikušas nosauktas 404, bet aptuveni puse ir tādas, kuras darbojas vairākās pašvaldībās, sekojoši tiek vairākkārt nosauktas). Vidēji vienā pašvaldībā darbojas 3 biedrības, kas veic darbu ar jaunatni. Jāņem gan vērā, ka tās ne vienmēr ir tieši jaunatnes organizācijas vai organizācijas, kuru darbības pamatmērķgrupa ir jaunieši. Saskaņā ar Lursoft sniegto informāciju, Biedrību un nodibinājumu reģistrā ir kopumā 1 983 organizācijas, kuru statūtos jaunieši minēti kā to darbības viena no mērķa grupām. Tai pat laikā jaunatnes organizāciju sarakstā² 2017. gada decembrī ir ierakstītas tikai 32 biedrības³. Pašvaldību aptaujas dati arī liecina, ka tikai dažas (12 no 119) pašvaldības deleģē nevalstiskajam sektoram kādas darba ar jaunatni funkcijas. Biežāk nevalstiskā sektora pārstāvji ir iesaistīti tikai atsevišķu pasākumu vai projektu īstenošanā, bet neiekļaujas pašvaldības kopējā darba ar jaunatni institucionālajā sistēmā. Šie fakti un dati norāda uz nevalstiskā sektora potenciāla nepilnīgu izmantošanu darbā ar jaunatni. Tas saistīts gan ar nevalstiskā sektora kapacitāti un kvalifikāciju, gan arī ar pašvaldību un valsts sektora nepietiekamu ieguldījumu nevalstiskā sektora kapacitātes stiprināšanā.⁴

Infrastruktūra darbam ar jauniešiem

Infrastruktūras pieejamība un atbilstība jauniešu mērķgrupas vajadzībām un specifikai ir ļoti plašs jautājums - tas ietver gan konkrētu telpu pieejamību jauniešu aktivitātēm, gan arī pilsētvides plānošanu, ņemot vērā jauniešu intereses, gan specifiskas infrastruktūras attīstīšanu specifiskām jauniešu interesēm, u.c. Ņemot vērā, ka infrastruktūra lielākajā daļā gadījumu nav viennozīmīgi nodalāma kā tikai jauniešiem atbilstoša, tad šobrīd pieejamo datu un informācijas apjoms par infrastruktūras atbilstību, ir neliels un fragmentārs. IZM pašvaldību aptaujas ietvaros tiek lūgts norādīt, cik jauniešu centru atrodas pašvaldības teritorijā. 87 no 119 pašvaldībām norāda, ka tām ir vismaz viens jauniešu centrs. 56 pašvaldībās ir viens jauniešu centrs, 25 pašvaldībās – 2 vai 3 jauniešu centri, 6 pašvaldībās – vairāk nekā 5 šādi centri. Kopējais pašvaldību norādīto jauniešu centru skaits ir 176. Jāņem gan vērā, ka daļa no minētajiem ir jauniešu centriem pielīdzināmas institūcijas (bērnu un jauniešu centrs, jauniešu iniciatīvu centrs, brīvā laika pavadīšanas telpas, multifunkcionālie centri u.c.). Tomēr būtiski, ka neatkarīgi no

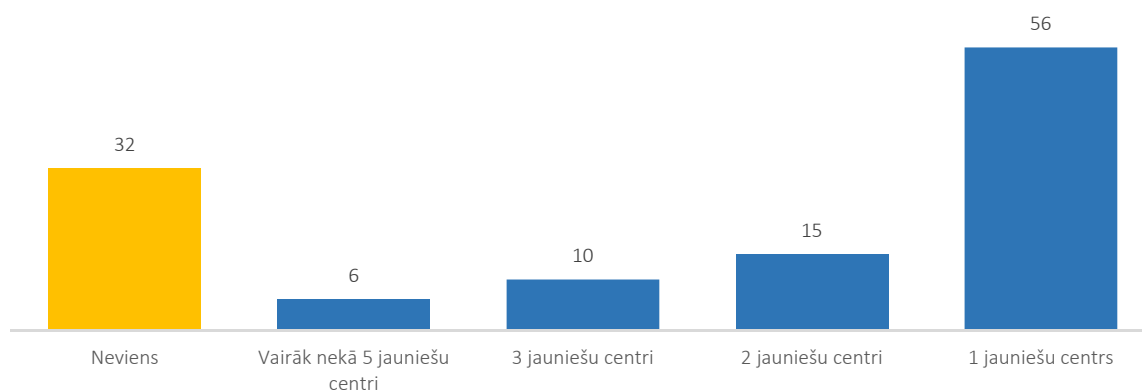
² Atbilstoši 2011. gada 15. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 188 „Noteikumi par jaunatnes organizāciju sarakstā iekļaujamajām ziņām un kārtību, kādā biedrības ierakstāmas jaunatnes organizāciju sarakstā”.

³ Saraksts pieejams: <http://www.izm.gov.lv/lv/jaunatne/jaunatnes-organizaciju-saraksts>

⁴ Plašāku analīzi par nevalstiskā sektora darbu ar jaunatni skatīt šī ziņojuma 5. nodaļā.

nosaukuma un juridiskā statusa, pašvaldībās tiek veidota atsevišķa infrastruktūra tieši jauniešu brīvā laika lietderīgai pavadīšanai, neformālās izglītības aktivitātēm un jauniešu pašiniciatīvām. Kā jau iepriekš tika norādīts, telpu pieejamība jauniešu aktivitātēm ir viena no biežāk norādītajām problēmām darba ar jaunatni attīstīšanai pašvaldībā, kā to 2015. gada aptaujā minējuši jaunatnes lietās iesaistītie darbinieki. Lai gan lielākajā daļā pašvaldību ir telpas tieši jauniešu aktivitātēm, tās ne vienmēr ir atbilstošas jauniešu interesēm un vēlmēm, gan to nepiemērotas atrašanās vietas, gan neesoša vai nepiemērota telpu iekārtojuma, gan darba laika (darba dienās, darba laikā) un citu iemeslu dēļ. Telpu infrastruktūras jautājums varētu būt viens no tiem, kuru risināšanā būtu tiešā veidā jāņem vērā pašu jauniešu viedoklis, iesaistot jauniešus gan telpu plānošanā, gan iekārtošanā, gan uzturēšanā.

Attēls 38. Jauniešu centru skaits pašvaldībās
 Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.
 Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Būtiskākie risināmie jautājumi jaunatnes politikas jomā

Pašvaldību aptaujā darbā ar jaunatni iesaistītie tika lūgti nosaukt arī būtiskākos risināmos jautājumus jaunatnes politikas jomā vietējā, pašvaldību un nacionālā līmenī. Nepieciešamība izveidot jaunatnes lietu speciālista amata vietu ar atbilstošu atalgojumu kā risināms jautājums tiek norādīts visbiežāk (25 no 119 pašvaldībām). Tas netieši norāda uz divām pastāvošām nepilnībām - nepietiekamo personālu darbam ar jauniešiem, kā arī nepietiekamo un bieži slodzei neatbilstošo atalgojumu. Tāpat salīdzinoši bieži (17 no 119) tiek norādīts uz nepieciešamību izstrādāt jaunatnes politikas plānošanas dokumentu. Ļoti aktuāls ir arī jautājums par jauniešu iesaistes un līdzdalības nodrošināšanu - tiek norādīts uz nepieciešamību izveidot jauniešu domi, jauniešu centru, veidot jauniešu līdzdalības iespējas, risināt jauniešu nodarbinātības un prakses iespējas, brīvprātīgā darba iespējas u.c. Starp 10 biežāk minētajiem problēmjautājumiem norādīts arī uz nepieciešamību veicināt sadarbību starp dažādām institūcijām un iestādēm, kas iesaistītas darbā ar jaunatni - sekojoši, netieši norādot uz nepilnībām institucionālajā modelī un mehānismā darbā ar jaunatni.

Savukārt attiecībā uz nacionālā līmenī risināmiem jautājumiem biežāk tiek norādīts uz dažādiem vispārīgiem jauniešu mērķgrupas izaicinājumiem - nodarbinātība, darba iespējas, neformālās izglītības iespējas, jauniešu emigrācija, finansējums jauniešu aktivitātēm, izglītības sistēmas uzlabošana u.tml. Lai gan nereti uz nacionālā līmenī risināmo jautājumu loku tiek attiecināti arī tādi, kas ir izteikti lokālā, pašvaldību līmeņa jautājumi, tomēr kopumā novērojams, ka pašvaldību pārstāvji labi izprot lokālā un nacionālā līmeņa darba ar jaunatni atbildības jomas un dalījumu.

Attēls 39. Būtiskākie risināmie jautājumi jaunatnes politikas jomā pašvaldībā – top 10 nosauktie

Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.

Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Attēls 40. Būtiskākie risināmie jautājumi jaunatnes politikas jomā nacionālā līmenī – top 10 nosauktie

Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.

Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Tabula 17. Būtiskākie risināmie jautājumi jaunatnes politikas jomā pašvaldībā – visas nosauktās atbildes

Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.

Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Sniegtā atbilde	Minēšanas biežums
Izveidot jaunatnes lietu speciālista amata vienību ar atbilstošu atalgojumu	25
Jaunatnes politikas plānošanas dokumenta izstrāde	17
Jauniešu domes izveide, jauniešu centra izveide	16
Darbs, jauniešu nodarbinātība, prakses iespējas	15
Jauniešu līdzdalības iespējas	15
Motivēt, stimulēt, atbalstīt jauniešus	13
Jauniešu viedokļa uzklauššana, iespēja jauniešiem izteikties, balsstiesības	12
Brīvprātīgo darbs	9
Neformālās izglītības iespējas, pulciņus	8
Sadarbība starp dažādām institūcijām, iestādēm	7
Brīvais laiks jauniešiem	6
Jauniešu izbraukšana no valsts	6
Jauniešu informētība par politiku, situāciju valstī	6
Bezmaksas sabiedriskais transports, arī reģionos	4
Bezmaksas izklaides un kultūras pasākumi jauniešiem	3
Iespējas sadarboties ar ārzemju skolām, augstskolām, starptautiska sadarbība	3
Informācijas nodrošināšana par dažādiem projektiem, iespējām	2
Veselības joma	1
Dzīvesvietas nodrošināšana studentiem, skolēniem	1
Darbs ar izstumtajiem jauniešiem	1
Atbalsts jaunajām ģimenēm	1
Finansējums jauniešu aktivitātēm	1
Nav atbildes	9

Tabula 18. Būtiskākie risināmie jautājumi jaunatnes politikas jomā nacionālā līmenī – visas nosauktās atbildes

Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.

Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Sniegtā atbilde	Minēšanas biežums
Darbs, jauniešu nodarbinātība, prakses iespējas	15
Neformālās izglītības iespējas, pulciņus	15
Motivēt, stimulēt, atbalstīt jauniešus	11
Jauniešu izbraukšana no valsts	9
Izveidot jaunatnes lietu speciālista amata vienību ar atbilstošu atalgojumu	7
Jaunatnes darbinieku kvalitātes celšana, attīstība	7
Finansējums jauniešu aktivitātēm	6
Sadarbība starp dažādām institūcijām, iestādēm	5
Starpnozaru sadarbības veicināšana	5
Izglītības sistēmas uzlabošana	4
Jauniešu līdzdalības iespējas	4
Bezmaksas izklaides un kultūras pasākumi jauniešiem	3
Jauniešu viedokļa uzklauššana, iespēja jauniešiem izteikties, balsstiesības	3
Jauniešu domes izveide, jauniešu centra izveide	3
Starpnozaru sadarbība	3
Jauniešu atkarības - alkohols, smēķēšana, narkotikas	2
Informācijas nodrošināšana par dažādiem projektiem, iespējām	2
Brīvprātīgo darbs	2
Iespējas sadarboties ar ārzemju skolām, augstskolām, starptautiska sadarbība	2

Sniegtā atbilde	Minēšanas biežums
Jaunatnes politikas plānošanas dokumenta izstrāde	2
Jauniešu iniciatīvas	2
Dzīvesvietas nodrošināšana studentiem, skolēniem	1
Sociālās garantijas	1
Darbs ar izstumtajiem jauniešiem	1
Atbalsts pašvaldībām jaunatnes jomā	1
Darba ar jaunatni popularizēšana	1
Nav atbildes	31

Darbā ar jaunatni nepieciešamās apmācības

Aptaujā darbā ar jaunatni iesaistītie norādījuši arī uz daudzveidīgām nepieciešamībām apmācību jomā. Visbiežāk gan tiek minēta vispārīga atbilde, ka nepieciešamas apmācības par darbu ar jaunatni (31 no 119), nekonkretizējot ne tēmu, ne saturu. Tie, kuri ir norādījuši konkrētāku tēmu, salīdzinoši visbiežāk min tādas apmācību vajadzības kā projektu rakstīšana, neformālās izglītības metožu izmantošana, jauniešu psiholoģija, digitālās kompetences. Tāpat tiek norādīts uz nepieciešamību pēc pieredzes apmaiņas pasākumiem un aktivitātēm.

Attēls 41. Darbā ar jaunatni nepieciešamās apmācības – top 10 nosauktās
 Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.
 Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Tabula 19. Darbā ar jaunatni nepieciešamās apmācības – visas nosauktās atbildes
 Datu avots: IZM īstenota pašvaldību aptauja par darbu ar jaunatni pašvaldībās 2016. gadā.
 Bāze: visas Latvijas pašvaldības, n=119.

Sniegtā atbilde	Minēšanas biežums
Darbs ar jaunatni	31
Projektu rakstīšanas apmācība	22
Neformālās izglītības metožu izmantošana	20
Jauniešu psiholoģija	14
Pieredzes apmaiņa	11
Digitālās kompetences	10

Sniegtā atbilde	Minēšanas biežums
Likumā noteiktā 80 stundu apmācības programma	10
Par jauniešu līdzdalību sabiedrības procesos	7
Pasākumu, nometņu organizēšana	6
Komunikācijas prasmes	6
Saistošie likumi un normatīvie akti	6
Darbs ar sociāli atstumtiem jauniešiem, problēmjauniešiem	6
Apmācības sevis pilnveidošanā	5
Brīvprātīgā darba organizēšana	5
Supervīzijas	4
Karjeras atbalsts	4
Jaunatnes politikas plānošana un īstenošana	4
Apmācību piedāvājums ir pietiekams	3
Savstarpējā saskarsme	3
Svešvalodu apmācība	2
Ciņa ar dažādām atkarībām	2
Starpinstitūciju sadarbība	1
Bērnu tiesību aizsardzība	1
Jauniešu organizāciju izveide	1
Informācijas strukturizēšana un vizualizēšana	1
Sociālās prasmes	1
Mentora loma darbā ar jauniešiem	1
Atbalsta grupa programmu vadītājiem	1
NLP apmācības	1
Pārdošanas māksla	1
Regulāra kvalifikācijas prasmju celšana	1
Darbs ar NEET jauniešiem	1
Apmācības grāmatvedībā	1
Nav atbildes	16

5. NEVALSTISKĀ SEKTORA DARBS AR JAUNATNI

Jauniešu līdzdalība un aktīva iesaiste ES Jaunatnes stratēģijā (*EU Youth Strategy*) tiek akcentēta kā viena no būtiskākajām prioritātēm. Un dalība nevalstisko organizāciju darbībā ir viena no līdzdalības iespējām. Pie tam – nevalstiskās organizācijas darbā ar jaunatni ir būtisks resurss un palīgs valsts un pašvaldību sektoram. Lielu daļu no darba ar jaunatni lokālā, pašvaldību līmenī ES valstīs veic tieši nevalstiskā sektora pārstāvji. Lai gan darbā ar jaunatni Latvijā darbojas vairākas spēcīgas nacionāla līmeņa organizācijas un atsevišķās pašvaldībās ir aktīvas vietējā līmeņa nevalstiskās organizācijas, kopumā nevalstiskā sektora aktivitāte vērtējama drīzāk kā zema un mazattīstīta. Jaunatnes organizāciju sarakstā⁵ 2017. gada decembrī ir ierakstītas tikai 32 biedrības⁶. 2017. gada sākumā IZM īstenotā pašvaldību datu apkopojumā pašvaldības gan norādījušas kopumā 223 biedrības, kas to teritorijās veic darbu ar jauniešiem. No 119 pašvaldībām 26 nav norādījušas nevienu biedrību, bet pārējās – vismaz vienu biedrību. Bet nav zināms un nosakāms, cik aktīva ir šo biedrību darbība un cik plašs iesaistīto un aktīvo jauniešu skaits.

2015. gadā īstenotā jauniešu aptaujā⁷ tikai 26% jauniešu novērtē, ka pilnībā vai lielā mērā uzticas nevalstiskajām organizācijām, kamēr 35% apgalvo, ka nemaz neuzticas vai lielā mērā neuzticas (salīdzinājumam – šie vērtējumi ir ļoti līdzīgi tiem, ko jaunieši pauž par politiskajām partijām, Saeimu). Pie tam – jauniešu uzticēšanās nevalstiskajām organizācijām jau ilgākā laika periodā arvien samazinās – 2007. gadā uzticēšanos nevalstiskajām organizācijām pauda kopumā 30% jauniešu, 2012. gadā 24%⁸. Jāuzsver gan, ka jauniešu ieinteresētība darboties nevalstiskajās organizācijās ir būtiski zemāka, nekā iespējas. Ieinteresētību iesaistīties pauž 28%, bet to, ka ir iespējas, atzīst 35% jauniešu⁹. Tai pat laikā ir novērojams, ka ne vienmēr tiem jauniešiem, kam ir interese līdzdarboties, ir arī iespējas, proti – iespējas vairāk ir pieejamas tiem jauniešiem, kam intereses nav, savukārt tiem, kam interese ir, bieži nav iespēju. Sekojoši – tikai 16% jauniešu ir tādi, kuriem ir kā interese, tā iespējas iesaistīties nevalstiskā sektora darbībā¹⁰. Tai pat laikā pat šie jaunieši ne vienmēr tiešām iesaistās praktiskā darbībā. Pētījumu dati liecina, ka nevalstiskajās organizācijās darbā ar jaunatni ir iesaistīti tikai 11% jauniešu¹¹. Šeit gan jāuzsver, ka šādā aspektā Latvijas rādītāji ir līdzīgi citām ES valstīm – arī tajās jauniešu sabiedriskā līdzdalība ir zema un ļoti zema.

Saskaņā ar Lursoft sniegto informāciju, Biedrību un nodibinājumu reģistrā ir kopumā 1 983 organizācijas, kuru statūtos jaunieši minēti kā to darbības viena no mērķa grupām. 2015. gada pārskatā

⁵ Atbilstoši 2011. gada 15. marta Ministru kabineta noteikumiem Nr. 188 „Noteikumi par jaunatnes organizāciju sarakstā iekļaujamajām ziņām un kārtību, kādā biedrības ierakstāmas jaunatnes organizāciju sarakstā”.

⁶ Saraksts pieejams: <http://www.izm.gov.lv/jaunatne/jaunatnes-organizaciju-saraksts>

⁷ Jaunatnes politikas monitorings 2015: Pētījumu rezultātu ziņojums. Pieejams: <http://www.izm.gov.lv/publikācijas-un-statistika/petijumi>

⁸ Jaunieši Latvijā: Aktivitāte, mobilitāte, līdzdalība: 2008-2013. Pieejams: <http://www.izm.gov.lv/publikācijas-un-statistika/petijumi>

⁹ Jaunatnes politikas īstenošanas indekss (2012). Pieejams: <http://www.izm.gov.lv/publikācijas-un-statistika/petijumi>

¹⁰ Turpat.

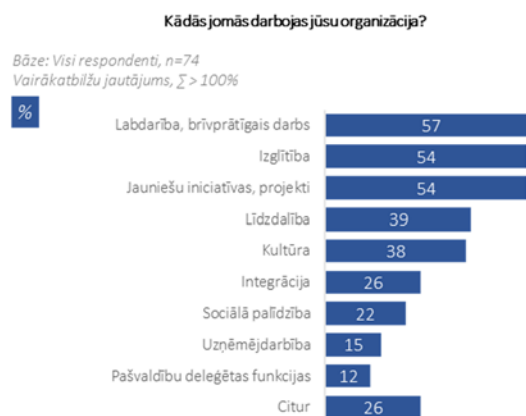
¹¹ Turpat.

par NVO sektoru Latvijā¹² norādīts, ka no visām nevalstiskajām organizācijām 6% ir tādas, kas aizstāv jauniešu intereses (šo rādītāju attiecinot uz kopējo nevalstisko organizāciju skaitu Latvijā, būtu secināms, ka jauniešu intereses aizstāv aptuveni 1200 organizāciju). Pārskatā arī norādīts, ka 2012.-2015. gada laika periodā šādu organizāciju īpatsvars ir samazinājies no 15% līdz 6%, to saistot ar ES programmas „Jaunatne darbībā” slēgšanu un modificēšanu „Erasmus+” programmā, kas organizācijām, iespējams, prasīja jaunas kompetences un esošās darbības un aktivitāšu pārvērtēšanu.

Tomēr to organizāciju skaits, kuras ir aktīvas darbā ar jaunatni visdrīzāk ir daudz mazāks arī par norādītajiem 6%. Šī ziņojuma sagatavošanas ietvaros 2017. gada novembrī tika īstenota kvantitatīva nevalstisko organizāciju aptauja, aicinot aizpildīt aptaujas anketu un sniegt savus vērtējumus visas tās organizācijas, kuru statūtos jaunieši minēti kā to darbības viena no mērķa grupām, kā arī tās, kuras pašvaldības norādījušas kā aktīvas savā teritorijā. Kopumā dalībai aptaujā tika uzrunātas aptuveni 1 500 organizācijas, tomēr aptaujas anketu aizpildīja tikai 74. Attiecīgi aptuveni šādu skaitu varētu uzskatīt par aktīvo jaunatnes sektora organizāciju skaita reālo rādītāju.

Labdarība, brīvprātīgais darbs (57%), izglītība (54%), jauniešu iniciatīvas un projekti (54%) - tās ir jomas, kurās darbā ar jaunatni iesaistītās organizācijas ir visplašāk pārstāvētas. Bet aktīva ir darbība arī citās jomās - līdzdalība (39%), kultūra (38%), integrācija (26%), sociālā palīdzība (22%), uzņēmējdarbība (15%). 12% no aptaujātajām organizācijām veic pašvaldību deleģētas funkcijas.

Pasākumi (89%), brīvā laika aktivitāte (74%) un apmācības (69%) ir tās aktivitātes, ko darbā ar jaunatni iesaistītās organizācijas veic visbiežāk. Bet liela daļa aptaujāto organizāciju veic arī vēl cita veida aktivitātes - labdarība (41%), konsultācijas un mentorings (34%), interešu aizstāvība (31%), palīdzība projektu rakstīšanā (27%), sociālā palīdzība (19%) un pētījumi (19%). Kopumā var novērot, ka gan darbības jomas, gan īstenotās aktivitātes ir daudzveidīgas, lai arī kopējais aktīvo organizāciju skaits ir izteikti neliels.

¹² Pārskats par NVO sektoru Latvijā. 2015. Pieejams: http://www.nvo.lv/site/attachments/29/04/2016/NVO_PARSKATS-2015-23.04.pdf

Kāda veida aktivitātes jūsu organizācija īsteno?

Bāze: Visi respondenti, n=74

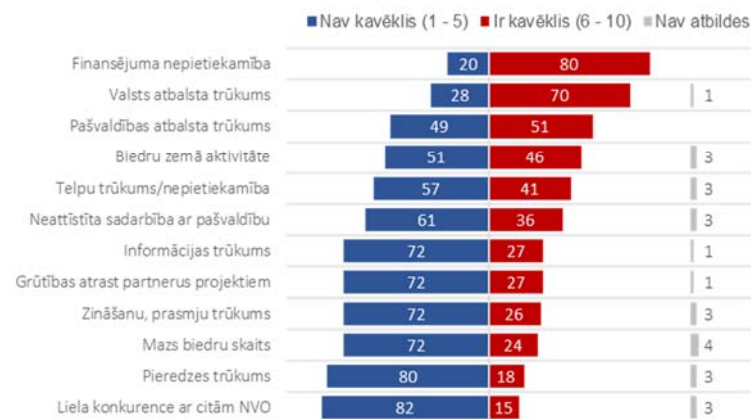
Vairākatbīžu jautājums, $\Sigma > 100\%$

Būtiskākie organizāciju attīstības kavēkļi ir finansējuma nepietiekamība (80% organizāciju norāda, ka tas kavē to attīstību) un valsts atbalsta trūkums (70%). Tāpat liela daļa organizāciju norāda, ka attīstību kavē pašvaldību atbalsta trūkums (51%), biedru zemā aktivitāte (46%), telpu trūkums vai nepietiekamība (41%) un neattīstīta sadarbība ar pašvaldību (36%). Salīdzinoši neliels ir to organizāciju īpatsvars, kuri par kavēkļiem uzskata informācijas trūkumu, pieredzes un zināšanu trūkumu vai grūtības atrast partnerus. Tas, savukārt, ļauj secināt, ka nevalstiskajām organizācijām ir gan zināšanu, gan partneru resursi, lai īstenotu aktivitātes, bet ir nepietiekami tieši finansiālie resursi un valsts un pašvaldību sektora gatavība sadarbībai. Šeit gan īpaši jāuzsver, ka 46% organizāciju norādījušas, ka biedru zemā aktivitāte ir kavēklis attīstībā, kas, savukārt, norāda uz nepieciešamību nacionālā un vietējā mērogā veicināt jauniešu un sabiedrības kopumā interesi un gatavību līdzdalībai nevalstiskajā sektorā.

Šeit minēti dažādi iemesli, kas var kavēt organizāciju attīstību. Novērtējiet, lūdzu, cik lielā mērā katrs no tiem ir kavēklis jūsu organizācijas attīstībā!

Bāze: Visi respondenti, n=74

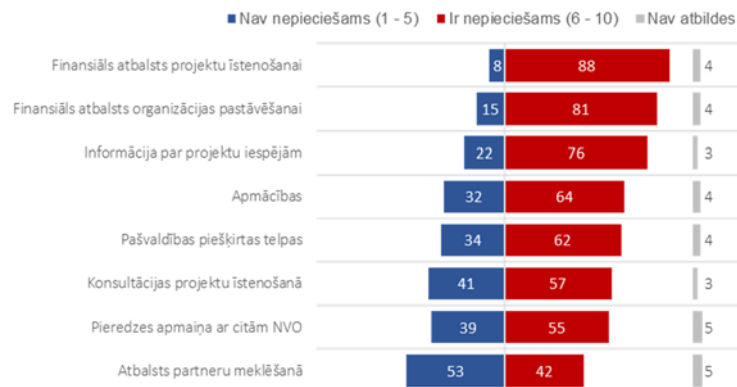

Kā nepieciešamus organizācijas novērtē visus anketā iekļautos iespējamus valsts un pašvaldību atbalsta veidus. Visbiežāk kā nepieciešams atbalsts norādīts: finansējums projektu īstenošanai (88%), finansējums organizācijas pastāvēšanai (81%). Šie vērtējumi apliecina, ka viens no būtiskiem šķēršļiem nevalstiskā sektora attīstībai ir tieši bāzes finansējuma pieejamība. Kā nepieciešamus atbalsta veidus organizācijas norāda arī informāciju par projektu iespējām (76%), apmācības (64%), telpas (62%),

konsultācijas projektu īstenošanā (57%), pieredzes apmaiņu ar citām NVO (55%), kā arī atbalstu partneru meklēšanā (42%).

Šeit minēti dažādi iespējamie atbalsta veidi organizāciju attīstībai. Novērtējiet, lūdzu, cik lielā mērā katrs no tiem būtu nepieciešams tieši jūsu organizācijas attīstībai!

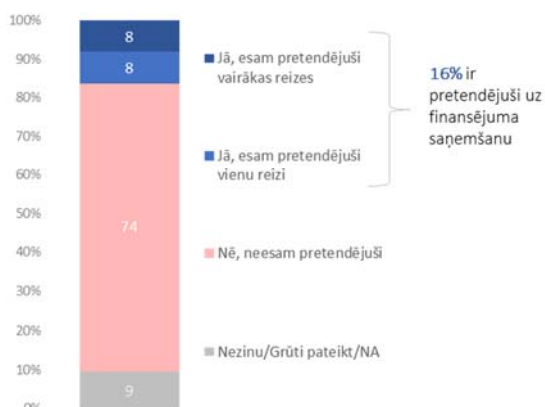
Bāze: Visi respondenti, n=74

Lai gan absolūtais vairākums novērtē, ka būtu nepieciešams valsts atbalsts un finansiāls atbalsts, pēdējo 3 gadu laikā uz finansējuma saņemšanu Jaunatnes politikas valsts programmas projektu konkursos ir pretendējuši tikai 16% organizāciju. No tām puse finansējumu arī ir saņēmušas, kas, no vienas puses, liecina par zemu aktivitāti šī finansējuma apgūvē, un, no otras puses, par augstu tā pieejamību. Kā iemeslus, kādēļ organizācijas nav pieteikušas finansējuma saņemšanai, visbiežāk tās norāda uz informācijas trūkumu par šādām iespējām. Daļai organizāciju galvenais iemesls nepieteikties ir konkrēto projektu konkursu noteikums, ka finansējums tajās pieejams tikai jaunatnes organizāciju sarakstā ierakstītajām organizācijām. Sekojoši – lielākas aktivitātes veicināšanai dalībai šajos projektu konkursos būtu nepieciešams veicināt organizāciju vēlmi un gatavību pieteikties ierakstīšanai jaunatnes organizāciju sarakstā, vai arī paplašināt mērķa grupu un ļaut pieteikties arī tām organizācijām, kuras nav šajā sarakstā.

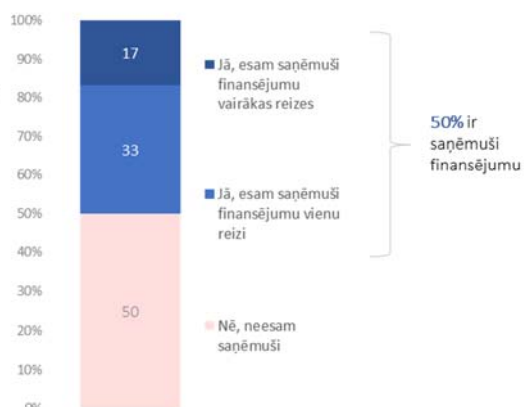
Vai jūsu organizācija pēdējo trīs gadu laikā ir pretendējusi uz finansējuma saņemšanu Jaunatnes politikas valsts programmas projektu konkursos?

Bāze: Visi respondenti, n=74

Vai jūsu organizācija pēdējo trīs gadu laikā ir saņēmusi finansējumu Jaunatnes politikas valsts programmas projektu konkursos?

Bāze: Respondenti, kuri ir pretendējuši uz finansējumu, n=12

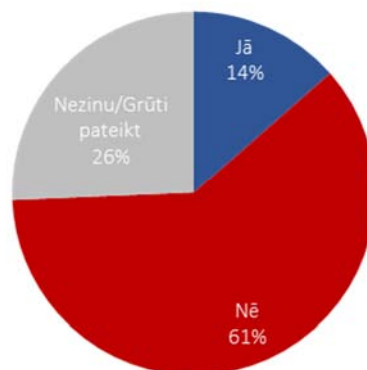
Iemesli, kādēļ organizācijas nav pretendējušas uz finansējumu

Atturība no nespējas izpildīt projektu administratīvās prasības. Mazais finansējums, kuram var pieteikties, un samērā lielā konkurence. Jauniešu projektiem ir pārāk lielas prasības. JSPA vajadzētu ņemt piemēru no VKKF projektu pieteikumu anketu izstrādē. Piemēram, "Latvijai 100" programmā projekts jāapraksta uz 1 A4 formāta lapas.
Citas prioritātes.
Esam par vēlu uzzinājuši par tāda veida projektiem.
Finanšu līdzekļu neattiecināmības risks.
Informācija nav līdz mums atnākusi.
Informācijas trūkums.
Informācijas trūkums.
Informācijas trūkums, ka to var darīt. Arī tas, ka biedrības darbība vērsta uz visu vecuma posmu mērķauditoriju, neakcentējot darbu ar jaunatni kā atsevišķu darbības virzienu.
Jauna organizācija.
Jābūt reģistrētam kā jaunatnes organizācija.
Jo organizācijai nav jaunatnes organizācijas statuss.
Esam nodibinājums, kas nozīmē, ka likums "aizliedz" mums piedalīties šajos konkursos.
Līdz šim neesam saskārušies ar informāciju par šādām iespējām.
Mērķi neatbilst mūsu interesēm.
Nav bijusi informācija par iespējām.
Nav bijusi nepieciešamība.
Nav informācijas.
Nav informācijas par iespējām jaunatnes sportā saņemt valsts finansējumu.
Nav informācija par tādiem projektiem.
Nav informācijas.
Nav informācijas.
Nav informācijas par šādu iespēju.
Nav kas raksta projektu pieteikumus.
Nav pietiekami cilvēkresursu, lai "pavilktu" vēl kādu projektu. Zināšanu trūkums, kā motivēt jauniešus iesaistīties. Pieredzes trūkums pasākumu plānošanā, reizēm vairāki pārklājas, ir tikai viens darbinieks, kuram ir augsts stresa stāvoklis.
Nav pietiekošas informācijas.
Nav ticības tikt saprastiem, jo ir bijuši neveiksmīgi gadījumi, ka pat nepaskaidro iemeslu, kādēļ projekts ir neveiksmīgs.
Nav informācijas.
Nav informācijas.
Neatbilstam nolikuma kritērijiem.
Neatbilstam prasībām, un nav projektu ar mūsu darbības sfēru.
Nebija informācijas un cilvēkresursu projekta rakstīšanai.
Neesam atraduši mūsu virzienam atbilstošas programmas.
Neesam jaunatnes organizācija.
Neesam jaunatnes organizāciju sarakstā.
Neesam jaunatnes organizāciju sarakstā / nav atbilstošs piedāvājums no VP programmu puses.
Nav informācijas.
Neesam reģistrējušies kā jauniešu NVO.
Nezinājām par šādu konkursu.
Neesam reģistrējušies kā jauniešu NVO.
Pārāk mazs finansējums, pārāk liela birokrātija ar atskaitēm.
Programmas specifiskās prasības, piemēram, par organizācijas vecumu.
Trūkst informācijas par šādiem konkursiem.
Tur tiek piešķirts finansējums tikai jaunatnes organizāciju reģistrā esošām organizācijām.
Uzskatu, ka mūsu organizācija neiekļaujas projektu konkursu nolikumos.

Tikai 14% no aptaujātajām organizācijām ir iekļautas jaunatnes organizāciju sarakstā. Kā iemesli, kādēļ nepiesakās iekļaušanai sarakstā, visbiežāk minēti divi: informācijas trūkums un neatbilstība kritērijiem. Sniegtās atbildes gan liecina arī, ka dažkārt iemesls ir neprecīza informācija par nosacījumiem un kritērijiem. Tāpat novērojams, ka organizācijas nesaskata tik izteiktus ieguvumus no iekļaušanas sarakstā, lai būtu gatavas veltīt laiku un citus resursus pieteikuma sagatavošanai. Tai pat laikā tās organizācijas, kas ir ierakstītas sarakstā, kā galveno motivāciju norāda iespēju pieteikties valsts programmas projektu konkursu finansējumam. Sekojoši – šāds saraksts lielā mērā darbojas tikai kā papildu kvalifikācijas prasība dalībai projektu konkursos, un cita funkcionalitāte tam ir minimāla vai neesoša. Attiecīgi būtu pamats vērtēt, vai šāda saraksta nepieciešamība ir pamatota, jo kvalificēšanos finansējuma saņemšanai var noteikt arī ar tiešu atsauci uz pretendenta atbilstību Jaunatnes likuma 6. panta pirmajai daļai. Ja saraksts tiek saglabāts un attīstīts, tad aktuāls būtu jautājums par tā funkcionalitātes palielināšanu, iekļaujot vēl citus ieguvumus, papildus iespējai pieteikties valsts programmas finansējumam.

Vai jūsu organizācija ir iekļauta jaunatnes organizāciju sarakstā?

Bāze: Visi respondenti, n=74

Iemesli, kādēļ organizācijas nav pieteikušās iekļaušanai jaunatnes organizāciju sarakstā

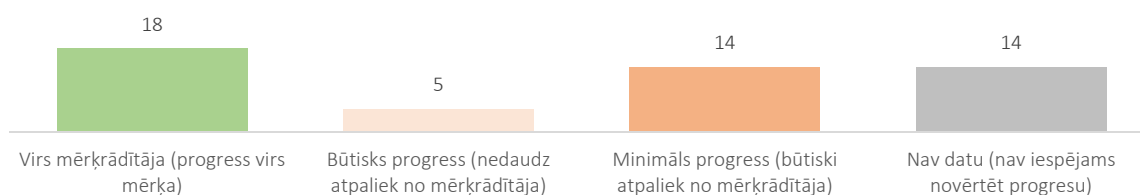
Biedri nav bērni, bet gan pieaugušie.
Biedrības statūtu neatbilstība prasībām.
Birokrātija.
Darbojamies ar visu vecumposmu iedzīvotājiem, īpaši neizceļot darbu ar kādu, jo pasākumos jaunieši piedalās individuāli - ne kā savas jauniešu organizācijas pārstāvji.
Darbojamies ne tikai ar jauniešiem, bet arī citām vecuma grupām (jaunās māmiņas, piem.).
Daudz vajag papīru.
Esam nodibinājums un diemžēl joprojām nav atrisināta iespēja nodibinājumam kļūt par jaunatnes organizāciju (tas iespējams tikai biedrībām).
Esam pieteikušies, neuzņem.
Esam snieguši dokumentus uz statusa iegūšanu, bet tas tika atteikts. Realizējam projektus ne tikai jaunatnes darbā, mūsu mērķauditorija ir plašāka par jaunatni (13-30 gadi).
Esam vairāk orientēti uz sociālo jomu.
Galvenais organizācijas mērķis ir darbs ar daudz bērnu ģimenēm.
Ierobežojošo nosacījumu dēļ.

Informācijas trūkums par projektu esamību (laicīgi). Nav atrodams konsultants projektu konkursiem.
Jāgroza statūti.
Jēgas nebija.
Kad dibinājām, tad arī pieteicāmies, bet viena punkta dēļ statūtos tika noraidīts šis pieteikums. Tagad darbojamies un nav vairāk aktualizēta šī lieta.
Maksa.
Mazie ieguvumi. No sadarbības partneriem esam iepazinušies ar birokrātiskajām, administratīvajām prasībām mazajos projektu konkursos un neesam spējuši pieņemt lēmumu startēt šajos konkursos, līdz ar to iekļūšana sarakstā nav bijusi aktuāla. Uzskatām arī, ka sarakstā jau esošās organizācijas netiek pārbaudītas un kontrolētas. Līdz ar to redzam, ka vairākas ir tikai formāli jaunatnes organizāciju sarakstā. Tā ir ministrijas atbildība būt vienaldzīgiem pret to, ko organizācijas norāda. Nākotnē, iespējams, mēģināsim startēt, lai tiktu sarakstā.
Mēs realizējam projektus, kuros piedalās visa ģimene, ne tikai bērni.
Mūsu biedri pārsvarā (98%) ir seniori.
Mūsu organizācijas realizētie projekti un aktivitātes iekļauj dažādas sabiedrības grupas - ne tikai jaunatni.
Nav aktuāli.
Nav informācijas.
Nav informācijas.
Nav informācijas.
Nav informācijas.
Nav informācijas, kas tas ir par sarakstu.
Nav par to domāts.
Nav vajadzības.
Nav informācijas.
Neatbilst nosacījumiem.
Neesam iedomājušies, ka tas būtu jādara, jo organizācija darbojas ar kristīgiem projektiem.
Neesam informēti par šo sarakstu un ieguvumiem tajā atrasties.
Neesam par to domājuši, šobrīd varam darboties tāpat.
Neesmu informēts.
Neesmu informēts par šādu sarakstu. Neredzu arī tādām jēgu.
Nezinājām, ka tāda pastāv. Neredzam nepieciešamību.
Laika trūkums.
Organizācija strādā ar bērniem, nevis jauniešiem.
Organizācijas pamatdarbība ir saistīta ar NVO atbalstu reģionā, tāpēc jaunatnes organizācijas statuss ir jautājums, par ko lemsim tuvākajā kopsapulcē. Ar jaunatnes darbu saistītās aktivitātes sastāda aptuveni 40%-50% no organizācijas kopējām aktivitātēm.
Pamaz biedru – jauniešu.
Pozicionējam sevi kā organizāciju, kas strādā ar jaunatni, jo īpaši fokusu liekot uz jaunatnes politikas attīstību pašvaldībā un esam lēmuši, ka šis statuss mūsu darbību ierobežotu, ne veicinātu (kaut pēc kritērijiem atbilstam statusa iegūšanai).
Tāpēc, ka mēs nezinājām par šādu iespēju.

6. JAUNATNES POLITIKAS ĪSTENOŠANAS PLĀNA REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

Jaunatnes politikas īstenošanas plānā kopumā iekļauts 51 rezultatīvais rādītājs atbilstoši sešiem definētiem politikas rezultātiem. Lai novērtētu rezultatīvo rādītāju kopējo situāciju, katrs rādītājs tika segmentēts vienā no četriem raksturojumiem – (1) minimāls progress (būtiski atpaliek no mērķrādītāja), (2) būtisks progress (nedaudz atpaliek no mērķrādītāja), (3) nav datu (nav iespējams novērtēt progresu), (4) Virs mērķrādītāja (progress virs mērķa). Sekojoši iespējams novērtēt kopējo situāciju gan rādītāju sistēmas lietderībai, gan sasniegto rādītāju progresam.

Attēls 42. Jaunatnes politikas īstenošanas plāna rezultatīvie rādītāji – Izpildes progress

No kopumā 51 rādītāja 14 rādītāji nav novērtējami, jo nav pieejami atbilstoši dati (piemēram, kopš 2015. gada nav tikusi veikta reprezentatīva jauniešu aptauja, kas iekļautu rādītājos izmantotos datus, kā arī daži rādītāji definēti pārāk vispārīgi un nekonkrēti, kas liedz identificēt to izpildes progresu). 18 rādītāji ir izpildīti virs mērķrādītāja vērtības, 14 rādītājam novērojams minimāls progress un tie būtiski atpaliek no mērķrādītāja, bet 5 rādītājiem ir būtisks progress un tie tikai nedaudz atpaliek no mērķrādītāja.

Bez jau augstāk minētā par ierobežojumiem progressa noteikšanai jānorāda arī uz vēl citām nepilnībām esošajā rādītāju sistēmā. Vairāki rādītāji plānā ietverti, tos kopējot no citu plānošanas dokumentu rezultatīvajiem rādītājiem, pie tam to mērķvērtības oriģinālajā plānošanas dokumentā plānotas atšķirīgos atskaites gados, nekā jaunatnes politikas īstenošanas plānā. Vēl jānorāda uz vairākiem rādītājiem, kuri pēc būtības neļauj vērtēt progresu, piemēram, nosakot, ka rādītājs "pieaug", bet nenorādot konkrētas vērtības, vai arī norādot vērtības, kuras nemainās un ir konstantas.

Tai pat laikā lai arī pastāv vairākas nepilnības esošajai rādītāju sistēmai, tie ļauj novērtēt īstenoto aktivitāšu tematiskos virzienus un situācijas izmaiņas.

Nākamajās lapaspusēs sniegts detalizēts pārskats par katra rādītāja sasniegšanas progresu.

Tabula 20. Jaunatnes politikas īstenošanas plāna rezultatīvie rādītāji – Pārskats par izpildes progresu

Minimāls progress (būtiski atpaliek no mērkrādītāja)		Būtisks progress (nedaudz atpaliek no mērkrādītāja)	Nav datu (nav iespējams novērtēt progresu)	Virsmērkrādītāja (progress virs mērķa)	
		Bāzes vērtība	2017.gads (plāns)	2017.gads (sasniegts)	2020.gads
Politikas rezultāts 1: Nodrošināta aktuālāko datu un informācijas pieejamība par jaunatni un jaunatnes politiku	Rezultatīvais rādītājs 1.1: jauniešu īpatsvars, kuri vismaz reizi mēnesī apmeklēja interneta platformu	0	20%	Vidēji 15 700 unikālie apmeklētāji mēnesī* *Nav nosakāms jauniešu īpatsvars!	45%
	Rezultatīvais rādītājs 1.2: darbā ar jaunatni iesaistīto personu īpatsvars, kuri vismaz reizi mēnesī apmeklēja interneta platformu www.jaunatneslietas.lv	0	30%	65%	60%
	Rezultatīvais rādītājs 1.3: Izveidoto informācijas centru skaits jauniešu centros	17 jaunatnes multifunkcionālo centros (2014)			27
Politikas rezultāts 2: Nodrošināta valsts un pašvaldību institūciju sadarbība un saskaņota darbība jaunatnes politikas īstenošanā, tai skaitā iesaistoties starptautiskos sadarbības tīklos	Rezultatīvais rādītājs 2.1: pašvaldību skaits, kurās ir jaunatnes lietu speciālists vai persona, kura veic darbu ar jaunatni (tai skaitā NVO ar deleģējumu)	101 (2013)	110	105	119
	Rezultatīvais rādītājs 2.2: Starptautisko sadarbības, tai skaitā jaunatnes organizāciju, līgumu ietvaros īstenoto pasākumu skaits	4 pasākumi gadā	12/10 JO pasākumi	Nav datu	24/15 JO pasākumi
Politikas rezultāts 3: Nodrošināts atbalsta mehānisms darbu ar jaunatni veicošām personām	Rezultatīvais rādītājs 3.1: notikušo jaunatnes speciālistu kvalifikācijas celšanas pasākumu skaits gadā/ apmācīto personu skaits gadā	0	2/50	5/25	2/50
	Rezultatīvais rādītājs 3.2: metodisko materiālu skaits gadā/ metodisko tikšanos skaits gadā	0	1/2	1/12	1/2
	Rezultatīvais rādītājs 3.3: katrā plānošanas reģionā ir izveidota jaunatnes lietu koordinators amata vieta	0	2	0	5
	Rezultatīvais rādītājs 3.4: Nodrošināta informatīvā tikšanās ar jauniešu centru vadītājiem un darbiniekiem	0	1 gadā	2	1 gadā

		Bāzes vērtība	2017.gads (plāns)	2017.gads (sasniegts)	2020.gads
	Rezultatīvais rādītājs 3.5 Notikušo pasākumu skaits darba ar jaunatni popularizēšanas un atzišanas veicināšanai (balva u.c. pasākumi)	2 gadā	2 gadā	2 gadā	2 gadā
	Rezultatīvais rādītājs 3.6: Pašvaldību skaits, kurās ir izstrādāta darba ar jaunatni stratēģija vai darba ar jaunatni organizēšanas jautājumi iekļauti kādā no pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem	0	50	37+30	70
	Rezultatīvais rādītājs 3.7: darba ar jaunatni veicošo personu vērtējums par metodisko atbalstu (ir pieejams viss nepieciešamais atbalsts un informācija)	0	60%	85%	80%
Politikas rezultāts 4: Nodrošināta jauniešu pilnvērtīga līdzdalība lēmumu pieņemšanas procesā un sabiedriskajā dzīvē	Rezultatīvais rādītājs 4.1: jauniešu īpatsvars (%), kuri uzskata, ka viņiem ir lielas iespējas pavadīt brīvo laiku, balstoties uz savām interesēm Avots: Aptauja ikgadējā monitoringa ietvaros par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem aktuālai informācijai, SIA "Excolo"	25% (2013)	30%	43%	35%
	Rezultatīvais rādītājs 4.2: jauniešu īpatsvars (%), kuri uzskata, ka viņiem ir visas iespējas pavadīt brīvo laiku, balstoties uz savām interesēm Avots: Aptauja ikgadējā monitoringa ietvaros par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem aktuālai informācijai, SIA "Excolo"	43% (2013)	40%	Nav datu	45%
	Rezultatīvais rādītājs 4.3: jauniešu īpatsvars (%), kuri uzskata, ka viņiem ir lielas vai visas iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu valsts /pašvaldību līmenī Avots: Jaunatnes politikas īstenošanas indekss. SIA „TNS Latvia”	15% / 22%	18%/ 27%	Nav datu	25%/ 30%
	Rezultatīvais rādītājs 4.4: palielinājies jaunatnes organizāciju skaits jaunatnes organizāciju sarakstā Avots: http://izm.izm.gov.lv/nozares-politika/jaunatne/8049.html	21 (2013)	26	32	35
	Rezultatīvais rādītājs 4.5:	11%	14%	Nav datu	17%

	Bāzes vērtība	2017.gads (plāns)	2017.gads (sasniegts)	2020.gads
jauniešu īpatsvars (%) jaunatnes nevalstiskajās organizācijās Avots: Aptauja ikgadējā monitoringa ietvaros par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem aktuālai informācijai, SIA „TNS Latvia”	(2012)			
Rezultatīvais rādītājs 4.6: samazinās jauniešu īpatsvars (%), kuri ir pasīvi jebkāda veida aktivitātēs Avots: Informatīvais ziņojums „Par Jaunatnes politikas pamatnostādņu 2009. – 2018.gadam īstenošanu no 2009.gada līdz 2013.gadam, IZM	26% (2013)	20%	Nav datu	15%
Rezultatīvais rādītājs 4.7: ES strukturētā dialoga konsultācijās iesaistīto jauniešu skaits Avots: Īstenotāja iesniegtā informācija IZM	800	900	951	1200
Rezultatīvais rādītājs 4.8: Attīstīta institucionālā darba ar jaunatni sistēma pašvaldībās (pašvaldību īpatsvars, kurās vienlaikus darbojas jauniešu centrs, jauniešu dome un jaunatnes konsultatīvā komisija)	0	30%	13%	40%
Rezultatīvais rādītājs 4.9: Jauniešu īpatsvars (%), kuri brīvprātīgo darbu veic regulāri (vairākas reizes gadā) Avots: Aptauja ikgadējā monitoringa ietvaros par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem aktuālai informācijai, SIA “Excolo”	9% (2013)	12%	Nav datu	15%
Rezultatīvais rādītājs 4.10: Jauniešu īpatsvars (%), kuri brīvprātīgo darbu veikuši vienu reizi gadā un retāk Avots: Aptauja ikgadējā monitoringa ietvaros par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem aktuālai informācijai, Excolo	43% (2013)	40%	Nav datu	45%
Rezultatīvais rādītājs 4.11:	6%/ 29%/ 9% (2015)	9%/ 32%/ 11%	Nav datu	12%/ 35%/ 13%

		Bāzes vērtība	2017.gads (plāns)	2017.gads (sasniegts)	2020.gads																				
	Jauniešu īpatsvars, kuri uzticas politiskajām partijām/ /pašvaldībai/Saeimai Avots: Pētījums "Jauniešu politiskā līdzdalība Latvijā", 2015.gads																								
	Rezultatīvais rādītājs 4.12: jauniešu īpatsvars vecuma grupā 18-25 gadi, kas piedalās valsts un pašvaldību vēlēšanās Avots: Vēlētāju attieksmju pētījums, 2014.gads, SKDS	65% (2014)	68%	65%/50%	70%																				
Politikas rezultāts 5: Nodrošināts jauniešu konkurētspējas, prasmju un kompetenču pieaugums, iekļaujoties darba tirgū	Rezultatīvais rādītājs 5.1: Jauniešu vecumā 15-24 bezdarba līmenis Latvijā (%) Avots: Informatīvais ziņojums „Par Jaunatnes politikas pamatnostādņu 2009. – 2018.gadam īstenošanu no 2009.gada līdz 2013.gadam, IZM	28,5% (2013)	25%	Nav datu	20%																				
	Rezultatīvais rādītājs 5.2: NVA neregistrēto NEET jauniešu skaits, kas sekmīgi izpildījuši individuālo pasākumu programmu Eiropas Sociālā fonda finansējuma ietvaros. Avots: darbības programma "Izaugsme un nodarbinātība"	0	2 215	~350	3 684*																				
	Rezultatīvais rādītājs 5.3: Jauniešu īpatsvars pa reģioniem, kuri vēlas būt uzņēmēji - darba devēji Avots: Rakstu krājums "JAUNIEŠI LATVIJĀ 2008–2013: AKTIVITĀTE, MOBILITĀTE, LĪDZDALĪBA", SIA "Excolo"	37% (2013)	40%	Nav datu	45%																				
	<table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="6">REĢIONS</th> <th rowspan="2">VISI</th> </tr> <tr> <th>Rīga</th> <th>Pierīga</th> <th>Zemgale</th> <th>Vidzeme</th> <th>Kurzeme</th> <th>Latgale</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>35%</td> <td>44%</td> <td>37%</td> <td>42%</td> <td>41%</td> <td>23%</td> <td>37%</td> </tr> </tbody> </table>	REĢIONS						VISI	Rīga	Pierīga	Zemgale	Vidzeme	Kurzeme	Latgale	35%	44%	37%	42%	41%	23%	37%			Nav datu	
	REĢIONS						VISI																		
Rīga	Pierīga	Zemgale	Vidzeme	Kurzeme	Latgale																				
35%	44%	37%	42%	41%	23%	37%																			
Rezultatīvais rādītājs 5.4: Jauniešu īpatsvars pa reģioniem, kuri vēlas būt pašnodarbinātie Avots: Rakstu krājums "JAUNIEŠI LATVIJĀ 2008–2013: AKTIVITĀTE, MOBILITĀTE, LĪDZDALĪBA"	26% (2013)	28%	Nav datu	30%																					
<table border="1"> <thead> <tr> <th>REĢIONS</th> <th>VISI</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>	REĢIONS	VISI					Nav datu																		
REĢIONS	VISI																								

* rezultāta rādītāja vērtība sasniedzama līdz 2023.gada 31.decembrim

								Bāzes vērtība	2017.gads (plāns)	2017.gads (sasniegts)	2020.gads
	Rīga	Pierīga	Zemgale	Vidzeme	Kurzeme	Latgale					
	27%	16%	23%	25%	27%	37%	26%				
Rezultatīvais rādītājs 5.5: Pieaudzis karjeras konsultantu skaits pašvaldībā								0	pieaug	Pieaug (353)	pieaug
Rezultatīvais rādītājs 5.6: Vispārējās un profesionālās izglītības iestāžu skaits, kas nodrošina karjeras atbalstu izglītojamajiem								86 (2013)	295	402	328*
Rezultatīvais rādītājs 5.7: Vispārējās izglītības iestāžu skaits, kas ievieš individuālu pieeju izglītojamo kompetenču attīstībai								23 (2013)	180	100* (uzsākts)	200*
Rezultatīvais rādītājs 5.8: Kvalifikāciju ieguvušie dalībnieki tūlīt pēc dalības apmācībās/ Personu skaits								1 683 (2012)	12 015	9 295	12 015
Rezultatīvais rādītājs 5.9: Dalībnieki, kas ir bezdarbnieki un pabeidz JNI atbalstīto intervenci								2 935 (2012)	12 920	12 530	12 920
Rezultatīvais rādītājs 5.10: Dalībnieki, kas ir bezdarbnieki un pēc aiziešanas saņem darba, pieaugušo izglītības, mācekļa vai prakses vietas piedāvājumu								1 760 (2012)	11 266	9 071	11 266
Rezultatīvais rādītājs 5.11: Dalībnieki, kas ir bezdarbnieki un pēc aiziešanas iesaistījušies izglītībā/apmācībā, kvalifikācijas ieguvē, vai ir nodarbināti, tostarp pašnodarbināti								1 760 (2012)	11 266	6 366	11 266
Rezultatīvais rādītājs 5.12: Dalībnieki, kas ir ilgstošie bezdarbnieki, un pabeidz JNI atbalstīto intervenci								2 765 (2012)	3 420	2 987	3 420
Rezultatīvais rādītājs 5.13:								1 659 (2012)	2 052	3 755	2 052

* rezultāta rādītāja vērtība sasniedzama līdz 2023.gada 31.decembrim

* rezultāta rādītāja vērtība sasniedzama līdz 2023.gada 31.decembrim

		Bāzes vērtība	2017.gads (plāns)	2017.gads (sasniegts)	2020.gads
	Dalībnieki, kas ir ilgstošie bezdarbnieki un saņem darba, pieaugušo izglītības, mācekļa vai prakses vietas piedāvājumu pēc aiziešanas				
	Rezultatīvais rādītājs 5.14: Dalībnieki, kas ir ilgstošie bezdarbnieki un pēc aiziešanas iesaistījušies izglītībā/apmācībā, kvalifikācijas ieguvē, vai ir nodarbināti, tostarp pašnodarbināti	1 659 (2012)	2 052	2 691	2 052
	Rezultatīvais rādītājs 5.15: Neaktīvie dalībnieki, kas nav iesaistīti izglītībā vai apmācībā un pabeidz JNI atbalstīto intervenci	690 (2012)	6 500	4 609	6 500
	Rezultatīvais rādītājs 5.16: Neaktīvie dalībnieki, kas nav iesaistīti izglītībā vai apmācībā un saņem darba, pieaugušo izglītības, mācekļa vai prakses vietas piedāvājumu pēc aiziešanas	1 053 (2012)	3 900	1 987	3 900
	Rezultatīvais rādītājs 5.17: Neaktīvie dalībnieki, kas nav iesaistīti izglītībā vai apmācībā un pēc aiziešanas iesaistījušies izglītībā/apmācībā, kvalifikācijas ieguvē, vai ir nodarbināti, tostarp pašnodarbināti	1 053 (2012)	3 900	2 387	3 900
	Rezultatīvais rādītājs 5.18: Dalībnieki, kas piedalās pieaugušo izglītībā, apmācības programmās, kuras pabeidzot, tiek iegūta kvalifikācija, mācekļa praksē vai stažēšanās pasākumos sešos mēnešos pēc aiziešanas	526 (2012)	1 673	1 675	1 673
	Rezultatīvais rādītājs 5.19: Nodarbinātībā iesaistītie dalībnieki sešos mēnešos pēc aiziešanas	1 376 (2012)	5 826	5 764	5 826
	Rezultatīvais rādītājs 5.20: Pašnodarbinātībā iesaistītie dalībnieki sešos mēnešos pēc aiziešanas	14 (2012)	80	86	80
Politikas rezultāts 6: Uzlabojušies jauniešu veselības rādītāji	Rezultatīvais rādītājs 6.1: Jauniešu īpatsvars (%) vecuma grupā 15-24 gadi, kuri savu veselības stāvokli vērtē kā labu un diezgan labu Avots: Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, SPKC	80.6% (2012)	81,5% (2016)	85,5%	83%

		Bāzes vērtība		2017.gads (plāns)		2017.gads (sasniegts)		2020.gads	
	Rezultatīvais rādītājs 6.2: Jauniešu īpatsvars (%) vecuma grupā 15-24 gadi, kuri veic fiziskus vingrinājumus vismaz 30 minūtes 4-7 reizes nedēļā. Avots: Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, SPKC	21.4% (2012)		23% (2016)		16,5%		25.2%	
	Rezultatīvais rādītājs 6.3: Jauniešu īpatsvars (%) ar palielinātu ķermeņa masas indeksu (liekais svars un aptaukošanās) vecumā no 15-24 gadiem. Avots: Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, SPKC	18.9% (2012)		18% (2016)		23,5%		17.2%	
	Rezultatīvais rādītājs 6.4: Jauniešiem veikto profilaktisko apskašu pie ģimenes ārsta īpatsvars, (7-17 (ieskaitot) gadi un 18-25 gadi) , Avots - NVD Veselības aprūpes pakalpojumu apmaksas norēķinu sistēmas „Vadības informācijas sistēma” dati	<u>7-17 gadi</u> 54.4% (2014)	<u>18-25 gadi</u> 31.5% (2014)	<u>7-17 gadi</u> 56%	<u>18-25 gadi</u> 33%	<u>7-17 gadi</u> 58,4% (2017)	<u>18-25 gadi</u> 27,5% (2017)	<u>7-17 gadi</u> 57%	<u>18-25 gadi</u> 34%

7. PĀRSKATS PAR JAUNATNES JOMĀ ĪSTENOTAJIEM PĒTĪJUMIEM

Jaunatnes pētniecība kā starpdisciplināra joma ietver ļoti plašu tēmu loku – kultūra, politika, vēsture, vērtīborientācija, nodarbinātība, psiholoģija, līdzdalība un vēl daudzas jo daudzas citas. Lai gan Latvijā līdz šim veikti gan atsevišķi socioloģiski reprezentatīvi un akadēmiski zinātniski jaunatnes pētījumi, gan izstrādāti studentu un skolēnu pētnieciskie darbi par jaunatnes tēmu, jaunatnes pētniecība kā pastāvīga un patstāvīga pētniecības disciplīna pagaidām nav nostiprinājusies. Viens no iespējamiem tā iemesliem – lai gan Latvijā ir atsevišķi pētnieki, kuri veic pētījumus par jaunatni, tomēr nepastāv nekādas formālas vai neformālas institūcijas, kas jaunatnes pētniecības aktualitāti uzturētu politikas un pētniecības dienaskārtībā. Neskatoties uz to, pēdējo piecu gadu laikā ir veikti daudzi būtiski jaunatnes jomas pētījumi.

Jaunatnes pētniecības būtiskā loma jaunatnes politikas veidošanā Eiropas Savienības līmenī tika deklarēta jau 2004. gadā ES Padomes rezolūcijā „Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu pārstāvju Rezolūcija par kopīgiem mērķiem labākas izpratnes un zināšanu par jaunatni jomā” – tajā uzsvērts, ka efektīvai un ilgtspējīgai jaunatnes politikas veidošanai nepieciešams veicināt kvalitatīvu zināšanu lauka veidošanos jaunatnes jomā. Politikas plānošana un īstenošana nav iespējama bez uzticamas un detalizētas informācijas un datu pieejamības. Pie tam – jaunatnes pētniecība ļauj identificēt ne tikai situāciju šodien, bet lielā mērā paredzēt vidējā un ilgtermiņa attīstības tendences, jo šodienas 13-25 gadīgo jauniešu izvēles, uzskati, vērtības un priekšstati lielā mērā determinē sabiedrību, kādā dzīvosim pēc 10-20-30 gadiem.

Šajā nodaļā apkopota informācija par laika periodā no 2012. līdz 2017. gadam īstenotajiem pētījumiem jaunatnes jomā, vai kuros jaunieši bijusi būtiska kopējās izlases daļa, un kur būtiski secinājumi attiecas tieši uz jauniešu mērķgrupu. Apkopojumā iekļautas arī nozīmīgākās pētījumu secinājumu tēzes, kas, sekojoši, ļauj gan gūt priekšstatu par jauniešu mērķgrupu dažādos tās aspektos, gan arī iezīmē aktuālākos pētnieciskos virzienus jaunatnes jomā. Dažādi pētījumi īstenoti gan kā statistikas datu apkopojumi, gan socioloģiski reprezentatīvi un akadēmiski zinātniski pētījumi, kā arī studentu pētnieciskie darbi par jaunatnes tēmu. Ir atsevišķi būtiski pētījumi, kas mērķtiecīgi analizē jauniešu mērķauditoriju un tai aktuālās tēmas, bet citos pētījumos jaunieši ir skarti kā pakārtota mērķgrupa. Pārskats par apkopotajiem pētījumiem strukturēts tematiski atbilstoši visām ES Jaunatnes stratēģijā iezīmētajām astoņām tēmām: 1) izglītība un apmācība; 2) nodarbinātība un uzņēmējdarbība; 3) veselības aizsardzība un labklājība; 4) līdzdalība; 5) brīvprātīgais darbs; 6) sociālā iekļaušana; 7) jaunatne un pasaule; 8) jaunrade un kultūra.

Vienīgais regulārais jaunatnes jomas pētījums Latvijā ir ikgadējais monitorings par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem izglītības un zinātnes ministrijai aktuālai informācijai, kuru no 2008. gada līdz 2015. gadam veica IZM. Tā

ietvaros tika iegūti dati par jauniešu dzīves kvalitāti, pieredzi brīvprātīgā darba veikšanā, iespējām pavadīt brīvo laiku, līdzdalību sociālās, sabiedriskās un politiskās aktivitātēs, informācijas pieejamību un informācijas avotiem, kā arī jauniešiem aktuālākajiem jautājumiem. Monitoringa ikgadējais raksturs ļāva vērtēt jauniešu mērķa grupas uzskatu, vērtējumu un ikdienas prakšu izmaiņas laika gaitā. 2013. gada rudenī tika izdots rakstu krājums „Jaunieši Latvijā. Aktivitāte, mobilitāte, līdzdalība. 2008-2013”, kurā apkopoti piecu gadu laikā veikto jaunatnes pētījumu nozīmīgākie secinājumi, sniedzot gan to tematikas kontekstuālu analīzi Eiropas Savienības Jaunatnes stratēģijas tēmu aspektā, gan arī salīdzinot Latvijas un citu Eiropas Savienības dalībvalstu jauniešu portretējumu.

Tomēr ziņojumā “Ikgadējā monitoringa un indeksa par jaunatnes politikas īstenošanu aktualizēšana” (2014, SIA “Excolo Latvia” pēc IZM pasūtījuma) tika rekomendēts Jaunatnes un jaunatnes politikas situācijas vērtējumam turpmāk izmantot regulāri atkārtotu jaunatnes monitoringa pētījumu nevis ikgadēji, bet reizi divos gados, jo līdzšinējo pētījumu datu laikrindu analīze liecināja, ka būtiskas izmaiņas ikgadējos mērījumos nav konstatējamās. Tāpat tika ieteikts instrumentāriju (anketu) pārveidot, saturu sasaistot ar nacionāla un ES līmeņa plānošanas dokumentiem, kā arī jaunatnes politikas rezultātu indikatoru sistēmu. Attiecīgi turpmākie pētījumi varētu tikt veikti 2015., 2017. un 2019. gadā. Atbilstoši šai rekomendācijai jaunākais Jaunatnes politikas monitorings veikts 2015. gadā (SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pēc IZM pasūtījuma), savukārt 2017. gada pētījums tiek īstenots kā pēdējo piecu gadu pētījumu datu un informācijas apkopojums, balstoties kurā varētu pieņemt lēmumu par turpmāk īstenojamiem monitoringa veida pētījumiem.

Vēl viena būtiska iniciatīva tika īstenota 2012. gadā pēc IZM pasūtījuma – SIA „TNS” saskaņā ar ES vadlīnijām izstrādāja jaunatnes politikas īstenošanas indeksa metodoloģiju un tā aprobācijas pētījumu. Jaunatnes politikas īstenošanas indekss ir daudzdimensionāls rādītājs, kura mērķis bija nodrošināt iespēju veikt jaunatnes politikas īstenošanas rezultātu izvērtējumu dažādos tās tematiskajos aspektos – izglītība un apmācība, līdzdalība, brīvprātīgais darbs, jaunrade un kultūra, nodarbinātība un uzņēmējdarbība, veselības aizsardzība un labklājība, sociālā iekļaušanās, jaunatne un pasaule (tēmas saskan ar ES Jaunatnes stratēģijā definētajām tematiskajām grupām). Pēc ieceres izstrādātais indekss ļauj novērtēt jauniešu iespējas dažādās jomās, kā arī jauniešu praksi un/vai gatavību izmantot savas iespējas. Turpmākajos divos gados IZM īstenoja valsts programmas projektu konkursus, nodrošinot finansējumu pašvaldībām savā teritorijā veikt jauniešu aptaujas pēc izstrādātās jaunatnes politikas īstenošanas indeksa metodoloģijas. 2013.-2014. gadā kopumā tikuši atbalstīti vairāk nekā 20 pašvaldību projekti jauniešu izpētē. Tomēr ziņojumā “Ikgadējā monitoringa un indeksa par jaunatnes politikas īstenošanu aktualizēšana” (2014) tika secināts, ka šim mērījumam konstatējamās vairākas būtiskas nepilnības un tika rosināts atteikties no atsevišķa pētījuma jaunatnes politikas indeksa sagatavošanai. Indeksa metodoloģija un instrumentārijs bija pārāk complicēts, ņemot vērā, ka pašvaldību jaunatnes

lietu speciālistiem nav specifisku zināšanu pētījumu izstrādē, kā arī iegūtie rezultāti ir pārāk vispārīgi to pielietošanai darba ar jaunatni plānošanai un īstenošanai lokālā līmenī. Tā kā indeksa pētījums sniedza informāciju par situāciju jaunatnes jomā pašvaldībās, tā vietā tika rekomendēts saglabāt pašvaldību projektu konkursus lokālo pētījumu veikšanai, bet ļaujot katrai pašvaldībai pašai definēt savā teritorijā aktuālākos pētāmos jautājumus, neierobežojot tēmu loku, bet prasot to saskaņot ar nacionāla līmeņa jaunatnes politikas uzstādījumiem un mērķiem. Tas nodrošinātu padziļinātu jaunatnes pētniecības attīstību pēc iespējas konkrētākā lokālā līmenī, lai veicinātu jaunatnes rīcībpolitikas plānošanu, ņemot vērā specifiskās reģionālās un pašvaldību atšķirības. Atbilstoši šim ieteikumam pašvaldībām pēdējos divos gados bijis pieejams valsts programmas projektu finansējums, un vairākas pašvaldības ir īstenojušas lokālos pētījumus jaunatnes politikas pilnveidošanai.

Apskatot laika posmā no 2012. līdz 2017. gadam tapušos pētījumus, jāsecina, ka tieši pasūtītājs ir noteicošais faktors, kas nosaka pētījumu pēctecību un regularitāti, kā arī pētāmo tēmu loku. Salīdzinoši lielāko daļu pētījumu jaunatnes jomā ir pasūtījusi un finansējusi Izglītības un zinātnes ministrija, kuras pārraudzības lokā ir jaunatnes politika. Līdz ar to ir noticis regulārs jaunatnes politikas monitoringa darbs, kā arī ir iniciēti pētījumi par atsevišķām tēmām, piemēram, līdzdalību, brīvprātīgo darbu, sportošanas ieradumiem u.tml. Tomēr jāsecina, ka vairākas no ES Jaunatnes stratēģijā definētajām prioritārajām jomām ir vairāk attiecināmas uz citu nozaru kompetenci. Piemēram, veselības aizsardzība un labklājība atbilst Veselības ministrijas un Labklājības ministrijas kompetenču lokam. Veselības ministrijas pakļautībā esošā tiešās pārvaldes iestāde Slimību profilakses un kontroles centrs veic regulāru skolēnu un jauniešu veselības monitoringu. Citās jomās jaunieši nav izteikta prioritāte, kā arī nav atbilstošas institūcijas, kas iniciētu un pasūtītu nozares pētījumus. Piemēram, par nodarbinātību, tai skaitā par jauniešu nodarbinātību, gan ir tapuši salīdzinoši daudzi pētījumi, bet nav vienas institūcijas, kas nodrošinātu šo pētījumu regularitāti un pēctecību. Savukārt par izglītības, sociālās iekļaušanas, jaunatnes un pasaules tēmām pētījumu ir maz. Līdzīgi arī par tematisko loku jaunrade un kultūra pamatā veikti pētījumi tikai līdzdalības aspektā ikgadējo jaunatnes politikas monitoringu ietvaros.

Turpmākajās apakšnodaļās sniegts pārskats par to, kādi pētījumi un galvenie secinājumi par jauniešiem Latvijā ir īstenoti par katru no astoņām ES Jaunatnes stratēģijā iezīmētajām tēmām, bet detalizēta informācija par pētījumiem pievienota ziņojuma pielikumā.

Izglītība un apmācība

Lai arī izglītības tēma politikajā dienaskārtībā ir jau daudzus gadus, būtisku pētījumu, kas skartu tieši jauniešu intereses, ir maz. 2017. gadā tapis pētījums "Kāpēc mācību sasniegumi dažādās Latvijas skolās ir tik atšķirīgi?" (2017, Oļegs Krasnopjorovs pēc Latvijas Bankas pasūtījuma). Šajā pētījumā secināts, ka skolu efektivitāti nosaka skolas lielums, bet ne skolas atrašanās vieta Rīgas reģionā vai citā lielā pilsētā.

Tādējādi strukturālās reformas, kas ietver skolu apvienošanu un skolotāju algu celšanu, var būtiski paaugstināt izglītības kvalitāti. Citi pētījumi ir vai nu tapuši starptautisku pētījumu ietvaros, vai arī skar specifiskus izglītības aspektus, kas daļēji pārklājas ar citām tematiskajām jomām.

Pilsoniskās izglītības kompetences ir apskatītas pētījumā “Pilsoniskās izglītības problēmas un izaicinājumi” (2017, LU PPMF Izglītības pētniecības institūts pēc Starptautiskā izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācija IEA pasūtījuma), secinot, ka labāki sasniegumi ir skolēniem, kas dzīvo valsts centrā, bet perifērijas reģionos – Latgalē un Kurzemē – mītošajiem skolēniem pilsonisko zināšanu līmenis ir ievērojami zemāks. Salīdzinot skolēnu pilsonisko kompetenču līmeni pēc mācību valodas, zemākās pilsoniskās izglītības kompetenču grupās vairāk ir skolēni, kuru mācību valoda skolās ir krievu. Savukārt pēc LR Kultūras ministrijas (KM) pasūtījuma tapis pētījums par Latvijas iedzīvotāju medijpratību (2017, Latvijas Fakti); tajā tiek secināts, ka sevišķi jaunieši vecuma grupā no 15 līdz 24 gadiem mēdz dalīties ar informāciju internetā, to nepārbaudot, kā arī šī pati vecuma grupa īpaši uzticas informācijai, kas publicēta sociālajos medijos. Savukārt pētījumā “Skolēna digitālais IQ” (2017, LU PPMF pēc SAMSUNG Skola nākotnei) konstatēts, ka daļai jauniešu interneta lietošana ir “iekapsulējusies” brīvā laika un izklaižu sfērā, bet mācību un praktisku sadzīves uzdevumu risināšana internetā nav jauniešu prioritāte, tādēļ ļoti būtiski ir veicināt digitālo prasmju izmantošanu tieši mācību un reālu, sadzīvē nepieciešamu uzdevumu veikšanai. Tāpat konstatēts, ka jauniešu izpratne par iespējamiem drošības apdraudējumiem, riskiem un maldināšanas mēģinājumiem internetā ir zemā līmenī.

2014. gadā Izglītības attīstības centrs pēc RD IKDS pasūtījuma veicis pašreizējā globālajā politiskajā situācijā tematiski nozīmīgu pētījumu “Situācijas izpēti apkopojums par jauniebraucēju un reemigrantu bērnu iekļaušanos Rīgas vispārizglītojošajās skolās”, secinot, ka vairums Rīgas skolu saskaras vai ir saskārušies ar iebraucējiem un reemigrantiem, kas pamatā nonāk skolās ar krievu mācību valodu (tas saistāms ar migrācijas datiem un iebraucēju pārsvaru no Krievijas). Skolās darbu ar jauniebraucējiem aprūrina: bērnu ierašanās skolā mācību gada vidū, ģimenes uzturēšanās ilguma nepārzināšana, jauniebraucēju skolēnu skaits klasē, ja tas pārsniedz 2-3 skolēnus, atšķirīgā mācību pieredze savas iepriekšējās mītnes zemes skolā, vecāku nepietiekama sadarbība ar skolu.

Nodarbinātība un uzņēmējdarbība

Jauniešu nodarbinātība ir viena no būtiskākajām jaunatnes un arī nodarbinātības politikas jomām gan ES kopumā, gan arī lielākajā daļā dalībvalstu. Tam par iemeslu ir gan ekonomiskās krīzes radītais ļoti augstais jauniešu bezdarbs Eiropā, gan arī ilgtermiņa prognozes par demogrāfiskās slodzes izteiktu palielināšanos lielā daļā ES valstu.

Par jauniešu nodarbinātību pārskata periodā ir tapuši vairāki pētījumi, turklāt gan statistikas datu apkopojums (Jaunieši Latvijā, 2014, CSP), gan socioloģiski pētījumi, ko pasūtījuši dažādi pasūtītāji,

tostarp starptautisku pētījumu ietvaros. Tāpat arī vairāki akadēmiski zinātniski darbi ir tapuši par nodarbinātības tēmām, tādējādi piedāvājot samērā daudzveidīgu skatījumu par šo tēmu.

Centrālās Statistikas pārvaldes apkopotie dati liecina, ka saskaņā ar 2011. gada tautas skaitīšanas datiem 94,1% jauniešu 15–17 gadu vecumā un 37,3% jauniešu 18–24 gadu vecumā bija nestrādājoši skolēni vai studenti; nodarbināti bija 37,8% jauniešu 18–24 gadu vecumā (Jaunieši Latvijā, 2014, CSP). Šajā ziņojumā secināts, ka 2013. gadā visvairāk jauniešu bija nodarbināti tirdzniecības profesijās – 10 416 jeb 12,9%.

Ziņojuma “Uzņēmējdarbība reģionos Latvijā: aktivitāte, sadarbība, konkurētspēja” (2015, Latvijas Darba devēju konfederācija) autori secina, ka bezdarbs jauniešu vidū ir ievērojami augstāks nekā citās vecuma grupās. 2013. gadā 15-24 gadīgo jauniešu grupā 23,2% bija bez darba, kamēr citās vecuma grupās bezdarba rādītāji nepārsniedza 12%.

Savukārt par galvenajiem šķēršļiem, kas jauniešiem traucē atrast darbu, liecina DNB Latvijas barometra nr. 82 ziņojums “Izglītība un jauniešu iesaistīšanās darba tirgū” (2015, DNB Latvija), kas apkopo datus no Latvijas iedzīvotāju aptaujas: darba devēju nevēlēšanās pieņemt cilvēkus bez darba pieredzes (59% respondentu), pašu jauniešu nevēlēšanās strādāt par piedāvātajām algām (47%), kā arī iegūtās profesijas neatbilstība darba tirgus pieprasījumam (39%) un darbavietu trūkums valstī (33%). Šie paši šķēršļi, kas traucē jauniešiem iekļauties darba tirgū Latvijā, ir konstatēti arī Līvas Griņevičas izstrādātajā promocijas darbā “Jauniešu bezdarba ietekmējošo faktoru analīze Latvijā” (2016, LLU). Savukārt pētījums “Uzņēmējdarbība reģionos Latvijā: aktivitāte, sadarbība, konkurētspēja” (2015, Latvijas Darba devēju konfederācija) identificē cēloņus jauniešu bezdarbam: izglītības līmenis – aptuveni 65% jauniešu nebija kvalifikācijas vai bija zems izglītības līmenis, profesionālā izglītība bija 25% jauniešu, bet augstākā izglītība – 10% un būtisks papildu faktors jauniešu bezdarbam ir arī darba pieredzes trūkums (tikai ceturtajai daļai no visiem jauniešiem – darba meklētājiem bija darba pieredze, pie tam 23% no tiem bija nodarbināti mazkvalificētās (vienkāršās) profesijās).

Vairākos pētījumos tiek apskatītas riska grupu kapacitāte iekļauties darba tirgū, konstatējot papildus problēmas. Piemēram, promocijas darbā “Jauniešu ar zemu izglītību iekļaušanās darba tirgū Latvijā” (2013, LU) secināts, ka dažādu normatīvo ierobežojumu dēļ darba devējam nepilngadīgo jauniešu, tai skaitā ar zemu izglītības līmeni, nodarbināšana nav izdevīga. Autors secina, ka, salīdzinot ar dažādām ES dalībvalstīm, Latvijā ir augsts risks cilvēkiem ar zemiem ienākumiem nokļūt bezdarba un zemas darba samaksas slazdā. Savukārt jaunieši, kas ieguvuši speciālo skolu pamatizglītības diplomu, bieži izkrīt no tālākas profesionālās un augstākās izglītības sistēmas, jo nav pieejama uz šīm personām mērķēta vidējās izglītības apguves sistēma. Līdz ar to jaunieši, kas mācās speciālās skolās, tiek izolēti ne tikai sociāli, bet arī karjeras iespēju ziņā (Pētījums par starptautisko praksi personu ar invaliditāti atbalsta sistēmu jomā, 2017, SIA “Baltijas konsultācijas”, SIA “Agile & CO” pēc Labklājības ministrijas pasūtījuma). Pētījumā par

personu ar invaliditāti nodarbinātības politiku Eiropā (2013, Liepājas Neredzīgo biedrība Latvijas Lietuvas pārrobežu projekta ietvaros) tiek rosināts izveidot sociālos uzņēmumus – radot pastāvīgus vai pārejošus aizsargātos darba tirgus apstākļus personām ar invaliditāti.

Par jauniešu iesaisti uzņēmējdarbībā ir īstenots neliels skaits pētījumu: kā būtiskākais jāmin “Latvijas jauniešu iesaiste uzņēmējdarbībā” (2016, SIA “Excolo Latvia” pēc IZM pasūtījuma), kurā secināts, ka šķēršļi uzņēmējdarbības uzsākšanai ir kompleksi – gan pašu jauniešu nepietiekamās zināšanas un prasmes, gan sabiedrībā valodošie aizspriedumi pret uzņēmējiem un uzņēmēju negatīvs tēls, gan pieejamā atbalsta ierobežotība tieši jauniešiem u.c. apstākļi.

Veselība un labklājība

ES Jaunatnes stratēģijas uzmanības lokā ir veselīgs uzturs un fiziskās aktivitātes, alkohola lietošana jauniešu vidū, seksuālā veselība, HIV/AIDS izplatība un garīgā veselība. Latvijā pētījumi ir veikti par lielāko daļu no šīm tēmām. Lielākoties – pēc Slimību profilakses un kontroles centra iniciatīvas, bieži pētījumi izstrādāti starptautisku monitoringa projektu ietvaros. Ar noteiktu regularitāti tiek pētīti gan kopumā Latvijas iedzīvotāju, gan skolēnu veselības paradumi. Tāpat tiek apskatītas konkrētas problēmas, piemēram, mutes veselība (Mutes veselības pētījums skolēniem Latvijā 2015./2016. gads), dažādas riska grupas un atkarību izraisošu vielu lietošanas izplatība gan iedzīvotāju, gan specifiski skolēnu un/vai jauniešu vidū.

Dati no apkopojošā ziņojuma “Neinfekciju slimības – saslimstība, mirstība, riska faktori. Situācija Latvijā 2006.-2015. gadā” (2016, Slimību profilakses un kontroles centrs) liecina, ka samazinājies gan dzīves laikā smēķējušo jauniešu īpatsvars, gan regulāri smēķējušo skolēnu īpatsvars; arī alkohola lietošanas izplatībai Latvijas pusaudžiem ir novērojama tendence samazināties. Precizākus datus par atkarībām jauniešu vidū sniedz vairāki pētījumi. Ziņojums “Atkarību izraisošo vielu lietošana iedzīvotāju vidū 2015” (2016, SIA “Socioloģisko pētījumu institūts” pēc Slimību profilakses un kontroles centra pasūtījuma) liecina, ka smēķēšanas atkarības risks pamazām samazinās, jo, salīdzinot ar 2011. gadu, palielinājies vecums, kad iedzīvotāji pamēģinājuši smēķēt pirmo reizi, tādejādi samazinot varbūtību kļūt atkarīgam no tabakas izstrādājumu lietošanas dzīves laikā. Savukārt narkotiku lietojošo jaunu cilvēku skaits pakāpeniski palielinās: visbiežāk narkotikas pamēģinājuši, pēdējā gada un mēneša laikā lietojuši jauni cilvēki 15–34 gadu vecumā: 23,1% ir pamēģinājuši narkotikas, 10,7% — lietojuši tās pēdējā gada laikā un 4,7% — pēdējā mēneša laikā (2011. gadā šie rādītāji bija attiecīgi 22,9%, 8,2% un 3,2%).

Arī pētījuma “AESPAD 2015 Atkarību izraisošo vielu lietošanas paradumi un tendences skolēnu vidū” (2016, SIA “Socioloģisko pētījumu institūts” pēc Slimību profilakses un kontroles centra pasūtījuma) dati liecina, ka Latvijā, līdzīgi kā daudzās citās ESPAD dalībvalstīs, 2015. gadā novērots būtisks samazinājums galvenajos smēķēšanas un alkohola lietošanas izplatības rādītājos, proti, salīdzinājumā ar iepriekšējiem

gadiem ir samazinājies gan to skolēnu skaits, kuri ir pamēģinājuši smēķēt, smēķē regulāri, gan to, kuri ir pamēģinājuši alkoholu vai lieto alkoholu regulāri. Tomēr tiek uzsvērts, ka, lai arī tendenču izmaiņas Latvijā ir būtiskas, salīdzinājumā ar citām ESPAD dalībvalstīm rādītāji par smēķēšanu un alkohola lietošanu joprojām ir vērtējami kā vidēji augsti.

Līdzdalība

ES Jaunatnes stratēģija akcentē nepieciešamību jauniešus iedrošināt piedalīties demokrātiskajos procesos un sabiedriskajā dzīvē gan nacionālā un vietējā mērogā, gan starptautiski. Kopumā Latvijā ir īstenoti salīdzinoši daudzi pētījumi, kas mēra jauniešu līdzdalības pakāpi dažādās pilsoniskās sabiedrības aktivitātēs. Mazāk tādu pētījumu, kas analizē cēloņus un mehānismus, kā palielināt jauniešu iesaisti.

Jauniešu līdzdalību līdz 2015. gadam regulāri mērīja ikgadējais Jaunatnes politikas monitoringa ziņojums. Aptaujas dati liecina, ka kultūras un izklaides, kā arī interešu aktivitātes ir tās, kur jaunieši pēdējā gada laikā ir piedalījušies visbiežāk – attiecīgi kopumā 89% un 74% jauniešu tādās ir piedalījušies vismaz reizi. Tāpat lielākā daļa jauniešu ir piedalījušies skolas aktivitātēs (72%) un sabiedriskās un sociālās aktivitātēs (66%). Savukārt pasīvāki jaunieši ir politiskās aktivitātēs – tādās dalību ņēmis vien katrs piektais jauniešs. Vērtējot izmaiņas pēdējo piecu gadu laikā, novērojams, ka pieaugusi jauniešu līdzdalība sabiedriskās un sociālās aktivitātēs (+12%), skolas (+10%) un interešu (+9%) aktivitātēs, bet samazinājusies – politiskās aktivitātēs (-9%) (Jaunatnes politikas monitorings 2015, 2015, SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pēc IZM pasūtījuma).

Arī citi pētījumi apliecina, ka jaunieši aktīvāk piedalās aktivitātēs, kas saistītas ar atpūtu un brīvā laika pavadīšanu, bet jauniešu līdzdalība sabiedriskās un politiskās organizācijās ir zemāka nekā visiem iedzīvotājiem, turklāt līdzdalība samazinās, jauniešiem sasniedzot pilngadību (Jaunieši Latvijā, 2014, CSP).

Kopumā vērtējot, tikai 1/4 jauniešu ir izteikti aktīvi dažāda veida līdzdalībā, kamēr 1/3 nepiedalās nekādās aktivitātēs. Neaktīvo jauniešu īpatsvars gan ik gadus samazinās (Jaunieši Latvijā 2008-2013: aktivitāte, mobilitāte, līdzdalība, 2013, IZM). Kā iespējamie iemesli salīdzinoši zemi jauniešu līdzdalības pakāpei dažādos pētījumos tiek minēti: zems sociālā kapitāla līmenis (2/5 jauniešu neuzticas citiem cilvēkiem); zema jauniešu uzticēšanās pakāpe valsts un pašvaldību institūcijām; nepietiekama iesaistīto institūciju kapacitāte nodrošināt jauniešu līdzdalības procesa kvalitāti un ilgtspēju.

SIA Excolo Latvija veiktajā pētījumā (2013, Jauniešu dzīves kvalitāte, iesaistīšanās brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā, piekļuve jauniešiem aktuālai informācijai, pēc IZM pasūtījuma) tiek precizēti konkrēti šķēršļi, kas jauniešiem traucē iesaistīties dažādās sabiedriskās, sociālās, politiskās vai cita veida aktivitātēs: visbiežāk – 51% gadījumu – jaunieši norādījuši uz laika trūkumu kā iesaistes

barjeru; izteikti liela daļa – 40% – jauniešu norāda, ka viņiem nav bijusi interese piedalīties, savukārt 1/4 izjūt informācijas trūkumu; būtiski uzsvērt, ka tikai 15% kā šķērslī norāda finanšu problēmas.

Brīvprātīgais darbs

Iesaiste brīvprātīgā darba aktivitātēs jauniešiem ir iespēja iegūt neformālo izglītību, tai skaitā iegūt darba pieredzi un piedalīties starptautiskās aktivitātēs.

Dati par jauniešu iesaisti brīvprātīgo darbā pamatā iegūstami no jaunatnes politikas monitoringa datiem. Saskaņā ar Jaunatnes politikas monitoringa datiem (2015, SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pēc IZM pasūtījuma) 38% jauniešu nekad nav veikuši brīvprātīgo darbu, bet regulāri, vairākas reizes gadā brīvprātīgā darba aktivitātēs piedalās 11% jauniešu, bet apmēram puse respondentu šādās aktivitātēs piedalās vienu vai dažas reizes gadā.

Specifiski pētījumi par iedzīvotāju iesaisti brīvprātīgo darbā pēdējos gados nav veikti. 2013. gadā ir īstenots pētījums “Iedzīvotāju attieksme pret brīvprātīgo darbu” (2013, SKDS), kas liecina, ka vidēji Latvijas iedzīvotāji mazāk iesaistās brīvprātīgo darba aktivitātēs nekā jaunieši, jo kopumā 65% iedzīvotāju norādīja, ka pēdējo piecu gadu laikā viņi brīvprātīgo darbu nav strādājuši, savukārt jaunatnes politikas monitoringa dati liecina, ka apmēram 40-50% jauniešu nepiedalās šādās aktivitātēs. Arī SKDS veiktās aptaujas dati liecina, ka jaunieši vecumā no 15 līdz 24 gadiem ir viena no aktīvākajām iedzīvotāju grupām, kas veic brīvprātīgo darbu.

Būtiska analīze par jauniešu iesaisti pārrobežu brīvprātīgā darba aktivitātēs nav veikta.

Sociālā iekļaušana

Tā kā it īpaši ekonomiskās krīzes apstākļos palielinās riski, kas apdraud jauniešu iekļaušanu sociālajā dzīvē un darba tirgū, ES Jaunatnes stratēģija īpašu uzmanību pievērš starpsektorāliem risinājumiem, kas nodrošina visu jauniešu iekļaušanu izglītībā, nodarbinātībā un sociālajā dzīvē.

Specifiski pētījumi par jauniešu sociālo iekļaušanu Latvijā nav īstenoti. Bet, tā kā šis skatāms kompleksi un starpnozari, tad vairākos citos pētījumos ir skarti sociālās iekļaušanas temati (piemēram, jaunatnes politikas monitoringa pētījumos tiek noskaidroti jauniešiem aktuālākie jautājumi un problēmas vai dažos izglītības un nodarbinātības pētījumos ir skatīta atsevišķu riska grupu iekļaušanās un atbilstošo pakalpojumu pieejamība).

Kā vienu no starpnozaru pētījumiem var pieminēt ziņojumu “Studentu sociālie un ekonomiskie dzīves apstākļi Latvijā” (2013, LU aģentūra “LU Filozofijas un socioloģijas institūts” pēc LR IZM pasūtījuma). Pētījumā konstatēts, ka četru gadu laikā palielinājies algotā darbā strādājošo studentu īpatsvars. 2013. gadā līdztekus mācībām strādā aptuveni puse studējošo, kuru vidū 36% ir regulārs algots darbs, bet 13% strādā īslaicīgus darbus. Vairākumam Latvijas studējošo (71%) vismaz daļu no viņu rīcībā esošajiem

naudas līdzekļiem joprojām veido vecāku un citu radnieku, kā arī laulāto draugu un partneru nodrošinātais finansiālais atbalsts.

Jaunatne un pasaule

Tematiskais loks, kas ES Jaunatnes stratēģijā definēts kā “Jaunatne un pasaule”, Latvijas pētījumos parādās ļoti maz. Nedaudz šī tēma ir analizēta ziņojumā “Jauniešu iespēju, attieksmju un vērtību pētījums” (2013, SIA Excolo Latvija pēc IZM pasūtījuma). Pētījuma dati liecina, ka jaunieši reti aizdomājas, ka un kā viņu personīgā rīcība ietekmē notiekošo pasaulē kopumā, sekojoši – ir problemātiski jauniešu mērķa grupā aktualizēt tādas svarīgus jautājumus kā ilgtspējīga attīstība, vides sakoptība, atkritumu šķirošana, sociālā atbildība u.tml. Kopumā jaunieši nejūtas iesaistīti globālos procesos, bet vienlaikus jūtas spiesti pieņemt globālo procesu ietekmi savā dzīvē. Tēmas, par kurām jaunieši savas zināšanas vērtē kritiski, ir ilgtspējīga attīstība, godīga tirdzniecība, starptautiskā drošība.

Jaunrade un kultūra

ES Jaunatnes stratēģija uzsver kultūras lomu kā radošuma un inovāciju avotu. To palīdz nodrošināt iespējas jauniešiem aktīvi piedalīties kultūras dzīvē, kā arī kultūras norišu pieejamība.

Kultūras tematika Latvijas pētījumos pamatā tiek skatīta līdzdalības aspektā. Par to galvenokārt liecina regulārie Jaunatnes politikas monitoringa dati. Kopumā dati parāda, ka salīdzinot ar citām sabiedriskām un politiskām aktivitātēm, tieši kultūras jomā jauniešu aktivitāte ir augstāka. Kultūras un izklaides, kā arī interešu aktivitātes ir tās, kur jaunieši 2015. gada laikā ir piedalījušies visbiežāk – attiecīgi kopumā 89% un 74% jauniešu tādās ir piedalījušies vismaz reizi. Tāpat lielākā daļa jauniešu ir piedalījušies skolas aktivitātēs (72%) un sabiedriskās un sociālās aktivitātēs (66%). (Jaunatnes politikas monitorings 2015, 2015, SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija” pēc IZM pasūtījuma).

8. PRIEKŠLIKUMI DARBA AR JAUNATNI PILNVEIDOŠANAI

Balstoties ziņojumā apkopotajā informācijā un datos, šeit sniegti priekšlikumi darba ar jaunatni un jaunatnes politikas pilnveidošanai. Priekšlikumi balstīti statistikas un pētījumu datu analizē, kā arī jaunatnes politikas īstenošanas procesa nacionālā un pašvaldību līmenī analizē.

- » Darba ar jaunatni finansēšana. Lai gan daļu no nepieciešamiem uzlabojumiem jaunatnes darba attīstībai ir iespējams veikt arī bez būtiskiem papildu finanšu ieguldījumiem, tomēr darba ar jaunatni attīstību ilgtermiņā nevar balstīt tikai iesaistīto personu entuziasmā un uzņēmībā un atsevišķa projektu finansējuma pieejamībā. Bez atbilstoša finansējuma jaunatnes politika un darbs ar jaunatni nevar attīstīties ilgtspējīgi un nodrošināt efektīvu darbu ar tās mērķa grupām.
- » Bāzes infrastruktūras nodrošināšana darbam ar jaunatni pašvaldībās. Lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas jauniešiem neatkarīgi no to dzīvesvietas, nepieciešams noteikt un nodrošināt minimālo jaunatnes darba infrastruktūras, materiāli tehnisko, kā arī cilvēkresursu bāzi (piemēram, katrā pašvaldībā jābūt pieejamām – atsevišķām telpām jauniešu aktivitātēm, vismaz vienam speciālistam darbam ar jaunatni, regulāram, ikgadējam finansējumam jaunatnes darbam un regulāram, ikgadējam finansējumam jauniešu iniciatīvām/projektiem).
- » Nevalstiskā sektora aktivizēšanai darba ar jaunatni jomā plānot aktivitātes nevalstisko organizāciju kapacitātes un kvalifikācijas celšanai. Īpaši aktuāls ir jautājums par bāzes finansējumu darbības nodrošināšanai un īstenoto projektu ilgtspējas nodrošināšanai.
- » Ņemot vērā, ka līdz šim sekmīgāk noritējusi jaunatnes politikas plānošanas un institucionālās sistēmas veidošanas atbalsta sniegšana pašvaldībām, būtu iesakāms papildus aktivizēt arī pašu jauniešu iesaisti un līdzdalību – finansēt/atbalstīt aktivitātes, kas paredz jauniešu aktīvu līdzdalību.
- » Darbā ar jaunatni iesaistītajiem nodrošināt plašākas pieredzes apmaiņas iespējas (kopīgi pasākumi, kopīgi projekti).
- » Ņemot vērā, ka viena no būtiskām novērojamām problēmām ir institūciju sadarbība darba ar jaunatni īstenošanā, plānot un paredzēt tādu atbalstu un aktivitātes, kas veicina institucionālo sadarbību, partnerības.
- » Sniegt plašāku metodisko un informatīvo atbalstu pašvaldību jaunatnes politikas plānošanas dokumentu izstrādē, lai novērstu to formalitāti un atrautību no konkrētās pašvaldības aktualitātēm un vajadzībām. Īpaši aktualizēt nepieciešamību apzināt vietējo jauniešu mērķgrupu un tās vajadzības, nevis balstīties uz vispārīgiem nacionālā līmeņa datiem vai socioloģiski ne vienmēr korekti iegūtiem vietējās situācijas raksturojumiem.
- » Iesakāms izvērtēt nepieciešamību mainīt MK noteikumos Nr. 1047 paredzēto jaunatnes lietu speciālistu apmācību kārtību un saturu, balstoties faktā, ka tikai neliela daļa darbā ar jaunatni strādājošo šīs apmācības apgūst un tikai neliela daļa no tiem, kuri apguvuši, tās vērtē kā lietderīgas

un ikdienas darbā noderīgas. Tā kā izmaiņas jau ir uzsāktas 2017. gadā, iesakāms vērtēt to efektivitāti 2018. gadā, lai lemtu par tālākām aktivitātēm apmācību pilnveidošanā.

- » Atteikties no jaunatnes politikas monitoringa pētījuma veikšanas tā zemās lietderības un praktiskās izmantojamības dēļ. Tā vietā ikgadēji sagatavot pārskata ziņojumu par jaunatnes politikas un darba ar jaunatni progresu (prograsa ziņojums), apkopojot statistikas un īstenoto pētījumu datus par jauniešiem un darbā ar jaunatni iesaistītajiem, kā arī jaunatnes politikas rezultātos rādītājus u.tml.
- » Tā kā Jaunatnes politikas īstenošanas plānā iekļautie rezultātie rādītāji daļēji iegūstami kvantitatīvas jauniešu mērķgrupas ietvaros, tad šādas aptaujas īstenot tajos laika periodos, kad nepieciešams sagatavot detalizētu pārskatu par rezultātīvo rādītāju sasniegšanas progresu (vidusposmā, noslēgumā), vienlaikus to ietvaros padziļināti pētīt kādas konkrētajā laika periodā aktuālas tēmas.
- » Ņemot vērā ievērojamo emigrējušo jauniešu skaitu un īpatsvaru kopējā jauniešu skaitā, diasporas jauniešus aktualizēt un apzināt kā atsevišķu Latvijas jauniešu mērķgrupu gan datu uzskaitē, gan rīcībpolitikā (īpaši būtiski tādas aktivitātes, kas nodrošina saiknes ar Latviju un dzīvesvietu pirms izceļošanas saglabāšanu, nostiprināšanu). Datu ieguvei un uzkrāšanai vienoties ar Ārlietu ministriju un citām iesaistītajām institūcijām par to īstenoto pētījumu ietvaros sagatavotajiem datu griezumiem atbilstošos vecuma posmos (13-25 g.v.).
- » Turpināt IZM praksi reizi gadā veikt pašvaldību anketēšanu, iegūstot aktuālākos datus par darbu ar jaunatni vietējā līmenī. Vienlaikus vēlams veikt metodoloģiskus precizējumus iegūstamajiem datiem, lai nodrošinātu to salīdzināmību un interpretējamību. Piemēram,
 - precizēt, kurus pašvaldību darbiniekus attiecināt kā darbā ar jaunatni iesaistītus (piemēram, pēc darbam ar jaunatni veltītā īpatsvara no visa darba laika vai tml.), tai skaitā iegūt datus par konkrētu speciālistu skaitu (jaunatnes lietu speciālisti, jaunatnes darbinieki, citi);
 - precizēt, kādu pašvaldības finansējumu uzskaitīt kā darbam ar jaunatni novirzītu (personāla izmaksas, infrastruktūras uzturēšana un pilnveide, projektu finansējums, finansējums jauniešu aktivitātēm), nodalot tiešo un netiešo finansējumu;
 - precizēt jautājumu par informācijas ieguves avotiem, vaicājot ne tikai par platformu jaunatneslietas.lv, bet informācijas avotiem kopumā.
- » Tā kā daļu no augstāk minētajiem ierosinājumiem IZM jau ir sākusi ieviest 2017. gadā (valsts atbalsta programmu pieskaņošana aktuālajām vajadzībām, papildu atbalsts jaunatnes politikas attīstīšanai pašvaldību līmenī, pieredzes apmaiņas aktivitātes, aktīvāka sadarbība ar NVO u.c.), iesakāms periodiski veikt to efektivitātes novērtēšanu, lai identificētu papildu nepieciešamās atbalsta aktivitātes.

9. PIELIKUMI

9.1. Pētījumu apkopojums (2017-2012)

Pētījuma nosaukums:	Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskajos procesos Latvijā. Analītiskais ziņojums
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	LR Kultūras ministrija
Veicējs/īstenotājs:	Latvijas Universitātes Filozofijas un socioloģijas institūts
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/Sabiedribas_integracija/Petijumi/Mazak_umtautibu%20lidzdaliba%20petijuma%20zinojums%202017(1).pdf
Izmantotās metodes:	Mazākumtautību nevalstisko organizāciju izpēte un kartēšana; aptauja (visi Latvijas mazākumtautību iedzīvotāji vecumā no 15 gadiem un vecāki, kopējais n=922, t.sk. vecumā no 15 līdz 29 gadiem, n=250).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• 15 no 324 mazākumtautību organizācijām ir jaunatnes organizācijas . • Pēdējos gados ir ievērojami stiprinājusies arī mazākumtautību jauniešu piederības sajūta Latvijai. • 44% jauniešu līdz 25 gadu vecumā un 38% – 25–34 gadu vecumā plāno vai pieļauj iespēju aizbraukt no Latvijas • Salīdzinot ar citām grupām jaunieši līdz 25 gadu vecumā retāk interesējas par politiku un diskutē par politiku ar draugiem un paziņām, taču biežāk ir strādājuši kā brīvprātīgie vai piedalījušies vides sakopšanas talkā. Savu politisko viedokli visbiežāk aktīvi pauduši mazākumtautību pārstāvji 25–34 gadu vecumā, tātad – šī ir redzamākā un politiski aktīvākā grupa.

Pētījuma nosaukums:	Latvijas iedzīvotāju medijpratība
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	LR Kultūras ministrija
Veicējs/īstenotājs:	“Latvijas Fakti”
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.km.gov.lv/uploads/ckeditor/files/mediju_politika/petijumi/Medijpratiba_petijuma%20rezultati_Latvijas%20Fakti_18_07_2017.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=1082, vecums 15-74).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Jāturpina stiprināt jauniešu medijpratību. • Piektā daļa iedzīvotāju mēdz dalīties ar informāciju internetā, to nepārbaudot. Jo sevišķi augsts īpatsvars ir jauniešu vecumgrupā no 15 līdz 24 gadiem (gandrīz 40%). • Ievērojami vairāk sociālajos medijos pieejamajai informācijai uzticas jaunieši vecumā līdz 24 gadiem (viedokli pārstāvēja 54% respondentu, kopumā – 32%). • Vienīgā sociāli demogrāfiskā grupa, kur Krievijas TV kanālu skatītāju auditorija ir mazāka par 50%, ir gados jaunākie respondenti vecumā līdz 34 gadiem.

Pētījuma nosaukums:	Dzīves meistarība un informācijpratība
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	LU Sociālo un politisko pētījumu institūts
Veicējs/īstenotājs:	LU Sociālo un politisko pētījumu institūts, SIA “Aptauju Centrs”
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.szf.lu.lv/fileadmin/user_upload/szf_faili/Petnieciba/sppi/tautas/original/TAP_2015-2016.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=1018, vecums 18-74).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Veicot iedzīvotāju kultūrpratības un kultūras līdzdalības pašvērtējumu analīzi, apstiprinājās kultūras kvantitatīvā socioloģiskā izpētē iepriekš zināmais: aktīvāki

	kultūras līdzdalībā (piemēram, grāmatu lasīšanā, kultūras pasākumu apmeklēšanā) un informācijpratīgāki ir tie iedzīvotāji, kuriem ir lielāks kapitāls. Tradicionāli lielāka nozīme ir kultūras kapitālam. Svarīgs ir arī veselības un ekonomiskais kapitāls. • Jauniešiem kultūras un izklaides jomā ģimenei noteikti ir daudz mazāka autoritāte nekā citā vecumā.

Pētījuma nosaukums:	Demogrāfija 2017
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	-
Veicējs/īstenotājs:	Centrālā statistikas pārvalde
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.csb.gov.lv/sites/default/files/nr_11_demografija_2017_17_00_lv_en.pdf
Izmantotās metodes:	Statistikas datu apkopojums, analīze.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Kopš 2011. gada nedaudz pieaug bērnu un pusaudžu (0–14 gadi) īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā.

Pētījuma nosaukums:	New and innovative forms of youth participation in decision-making processes
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Council of Europe, Youth Department
Veicējs/īstenotājs:	Anne Crowley, Dan Moxon
Links, kur pieejams pētījums:	https://rm.coe.int/new-and-innovative-forms-of-youth-participation-in-decision-making-pro/1680759e6a
Izmantotās metodes:	Dokumentu analīze, ieinteresēto pušu (jaunieši, politikas veidotāji, jaunatnes darbinieki, ierēdņi, pētnieki) internetaptauja (n=356)
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Secinājumi ir kopumā par Eiropas jauniešu iesaisti lēmumu pieņemšanā: • Kā inovatīvākās iesaistes formas tiek minēts kopīgs menedžments un radīšana (<i>co-management, co-production</i>), digitālā iesaiste, konsultatīva iesaistīšanās. • Mazāk inovatīvas – jauniešu padomes un līdzīgas formas, jauniešu aktivitāte vai protesti. • Inovatīvākās iesaistes formas salīdzinājumā ar mazāk inovatīvajām formām netiek vērtētas kā efektīvākas vai mazāk efektīvas. • Abas iesaistes formas saskaras ar vienām un tām pašām barjerām – līdzekļu un resursu, politiskā atbalsta un publisko autoritāšu izpratnes trūkumu. • Pētījuma teorētiskais uzstādījums inovācijas interpretē kā publiskās pārvaldes vai politikas veidotāju, nevis pašu jauniešu iniciatīvas.

Pētījuma nosaukums:	Poorer than their parents: the struggles of Europe's young
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Swedbank AB
Veicējs/īstenotājs:	Macro Research, Swedbank Research
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.swedbank-research.com/english/macro_focus/2017/september/poorer_than_their_parents_the_struggles_of_europes_young_final.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja, statistikas datu analīze.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Secinājumi ir kopumā par jauniešiem Eiropā: • Ekonomiskās krīzes un augsto izaugsmes cenu dēļ vislielākais nabadzības risks pēdējos gados ir tieši jauniešu (20-29) vecuma grupā. • Pieaugoša daļa jauniešu ES dzīvo ar vecākiem.

Pētījuma nosaukums:	Exploring Erasmus+ Youth in Action. Effects and outcomes of the ERASMUS+ Youth in Action Programme. Transnational Analysis 2015/16
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Eiropas Komisija/ European Commission
Veicējs/īstenotājs:	Doris Bammer, Helmut Fennes, Andreas Karsten, Susanne Gadinger, Martin Mayerl, Johanna Böhler
Links, kur pieejams pētījums:	www.researchyouth.eu/download/?id=173
Izmantotās metodes:	Projektu dalībnieku internetaptauja (n=16373); projektu vadītāju/komandu dalībnieku internetaptauja (n=2951).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Pētījums ir aptaujas rezultātu apkopojums tabulu veidā, bez secinājumiem un analīzes.

Pētījuma nosaukums:	Youth Policy Responses to the Contemporary Challenges Faced by Young People. Symposium Report
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Youth Partnership (sadarbībā ar Eiropas Komisiju un Eiropas Padomi)
Veicējs/īstenotājs:	John Muir
Links, kur pieejams pētījums:	http://pip-eu.coe.int/documents/1017981/9907025/Symposium+2017+-+Report.pdf/c855dce0-2bf9-ffae-8bf7-be1fcf31d0eb
Izmantotās metodes:	NI
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Secinājumi par ir kopumā par jauniešiem Eiropā: • Jauniešiem ir dažādas un fragmentāras politiskās intereses, kas neietilpst esošajās līdzdalības struktūrās, politiskajās partijās vai pilsoniskā sabiedrībā. • Divi galvenie izaicinājumi, ar ko saskaras jaunieši saistībā ar brīvprātīgo darbu – nevielīdzīga brīvprātības iespēju pieejamība (īpaši jauniešiem ar mazāk iespējām) un brīvprātīgo darbā iegūto kompetenču un pieredzes neatzišana, nepielīdzināšana. • Darba tirgus apstākļi un nodarbinātības pieejamība ir kritiskais faktors jauna cilvēka neatkarībai, tai skaitā, spējai dzīvot patstāvīgi, precēties, dibināt ģimeni.

Pētījuma nosaukums:	Taking the future into their own hands. Youth work and entrepreneurial learning. Final Report
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Eiropas Komisija
Veicējs/īstenotājs:	Tine Andersen and Karsten Frøhlich Hougaard, Sigrid Nindl, and Amanda Hill-Dixon
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.na.org.mk/tl_files/docs/eplus/eurydice/2017pub/taking_the_future_into_their_own_hands.pdf
Izmantotās metodes:	28 dalībvalstu izpēte, t.sk. telefonintervijas ar 3-4 ieinteresētajām pusēm katrā valstī (ministrijas un jaunatnes darbinieki), telefonintervijas ar 6 ES pārstāvjiem - jaunatnes politikas īstenotājiem; gadījuma analīzes, seminārs un diskusija ieinteresētajām pusēm.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Secinājumi ir kopumā par jauniešiem Eiropā: • Kopš 2008. gada krīzes ES un nacionālās politikas veidotāji fokusējuši uzmanību uz uzņēmējdarbības veicināšanu un attīstīšanu, īpaši jauniešu vidū, kā iespēju attīstīt savu potenciālu. • Mācību pieejas jaunatnes darbā ir labi piemērotas uzņēmējdarbības kompetenču veicināšanai – visveiksmīgākās iniciatīvas ir tās, kas izmanto šīs pieejas, sadarbojoties ar citām ieinteresētajām pusēm. • Jaunatnes darbā iegūtās uzņēmējdarbības kompetences reti tiek novērtētas un atzītas, neskatoties uz to, ka eksistē šādi rīki kompetenču atzīšanai.

Pētījuma nosaukums:	Skolēna digitālais IQ

Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	SAMSUNG Skola nākotnei
Veicējs/īstenotājs:	LU PPMF nodaļas vadītāja, prof. Zanda Rubene
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.skolanakotnei.lv/jaunumi/latvijas-jauniesu-digitalas-prasmes-iestregusas-izklaides-sfera
Izmantotās metodes:	Aptauja sadarbībā ar "Mindshare" (n=616, vecumā 14-17 gadi).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Aptaujas dati apstiprina vairāku pētnieku secinājumu, ka daļai jauniešu interneta lietošana ir "iekapsulējusies" brīvā laika un izklaides sfērā. Mācību un praktisku sadzīves uzdevumu risināšana internetā nav jauniešu prioritāte. Ļoti būtiski ir veicināt digitālo prasmju izmantošanu tieši mācību un reālu, sadzīvē nepieciešamu uzdevumu veikšanai. Jaunieši ir visai pārliecināti par to, ka apzinās iespējamās drošības apdraudējumus, riskus un maldināšanas mēģinājumus internetā, taču respondentu atbildes liecina, ka izpratne par minētajām parādībām ir ierobežota. 31% no respondentiem internetā pavada trīs vai vairāk stundu un 24% atzina, ka internetam ir pieslēgti visu dienu, tomēr līdzdalība valstij nozīmīgos procesos un sabiedrisko pakalpojumu izmantošana tiešsaistē ir zema. Piemēram, 24% balsojuši sabiedrības iniciatīvu portālā manabalss.lv, bet tikai 13% jauniešu vismaz reizi dzīvē izmantojuši portālu latvija.lv. Balstoties uz pētījuma datiem, "Samsung Skola nākotnei" šogad Latvijā īsteno programmu "Skolēna digitālais IQ", lai stiprinātu jauniešu digitālās prasmes praktiskos tiešsaistesursos.

Pētījuma nosaukums:	Pētījums par starptautisko praksi personu ar invaliditāti atbalsta sistēmu jomā
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Labklājības ministrija
Veicējs/īstenotājs:	SIA "Baltijas konsultācijas", SIA "Agile & CO"
Links, kur pieejams pētījums:	http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/title_file/petijums_LM_par_starptautisko_praksi_personu_ar_invalid_atbalsta_sistema_joma.pdf
Izmantotās metodes:	Sekundāro datu avotu izpēte un analīze, literatūras analīze, 43 daļēji strukturētas intervijas, 18 telefona un rakstiskas strukturētas intervijas, 2 konsultācijas.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Vairāk nekā puse (57,8%) no reģistrētajiem bezdarbniekiem ar invaliditāti bija vecāki par 50 gadiem. Jaunieši-bezdarbnieki (vecumā 15-24 gadi) bija 3,4% no reģistrētajiem bezdarbniekiem ar invaliditāti. Vairākas NVO norāda uz nepietiekamu atbalstu jauniešiem ar īpašām vajadzībām pirmā darba iegūšanā. Piemēram, tiek norādīts, ka šobrīd pieejamā skolēnu ar īpašām vajadzībām konsultēšana tālākai dzīvei (turpmākās mācības vai studijas, darba ieguve) netiek vērtēta kā pietiekama. Kopumā gan Eiropā, gan ASV vērojama jauniešu ar invaliditāti izkrišana no vidējās izglītības sistēmas vai arī skolas beigšana ar zemāku kvalifikāciju nekā jauniešiem bez invaliditātes. Jauniešiem ar invaliditāti var būt nepieciešamas "izmēģinājuma" iespējas gan ar darba izmēģināšanu, gan karjeras konsultācijām, gan tālākās izglītības iespējām. Latvijā darbojas projekts ar šādām ekskursijām pie uzņēmējiem kā nodarbinātības atbalsta pasākuma daļa. Ziņojums konstatē, ka personas ar speciālo skolu izglītību, kas ieguvušas šajā sistēmā pieejamo pamatizglītības diplomu, bieži izkrīt no tālākas profesionālās un augstākās izglītības sistēmas, jo nav pieejama uz šīm personām mērķēta vidējās izglītības apguves sistēma. Līdz ar to jaunieši, kas mācās speciālās skolās, tiek izolēti ne tikai sociāli, bet arī karjeras iespēju ziņā.

Pētījuma nosaukums:	Kāpēc mācību sasniegumi dažādās Latvijas skolās ir tik atšķirīgi?
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Latvijas Banka

Veicējs/īstenotājs:	Oļegs Krasnopjorovs
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.makroekonomika.lv/sites/default/files/2017-09/p_3-2017_lv.pdf
Izmantotās metodes:	Datu analīze (Pētījumā apvienoti publiski pieejamas valsts eksāmenu rezultātu datubāzes dati un nepublicētās datubāzēs ietverti dažādi no IZM saņemti skolu raksturlielumi. Turklāt pievienoti Re:Baltica interneta vietnē publicētās IZM valsts un pašvaldību skolu skolotāju algu datubāzes dati), vienfaktora analīze, daudzfaktoru analīze.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Eksāmenu rezultātiem ir pozitīva sakarība ar skolas lielumu (skolēnu skaitu attiecīgajā skolā) un skolotāju algām, bet negatīva – ar skolotāju vecumu. Savukārt kvantitatīvie rādītāji (piemēram, skolotāju un datoru skaits uz skolēnu) nav robusti mācību sasniegumu ietekmējoši faktori. Skolēnu sekmes pilsētu un lauku skolās būtu līdzīgas, ja neatšķirtos šo skolu raksturlielumi. Oksakas–Ransoma (Oaxaca–Ransom) dekompozīcija pilnībā izskaidro eksāmenu rezultātu starpību starp pilsētu un lauku skolām ar lielāku skolēnu skaitu un lielākām skolotāju algām pilsētu skolās, kā arī dažādu skolēnu struktūru, bet skolēnu etniskā piederība ir nozīmīgs faktors par labu lauku skolām. Stohastiskās liknes modeļi rāda, ka skolas lielums ir robusts efektivitātes faktors, savukārt skolas atrašanās Rīgas reģionā vai citā lielā pilsētā tāds nav. Tādējādi strukturālās reformas, kas ietver skolu apvienošanu un skolotāju algu celšanu, var būtiski paaugstināt izglītības kvalitāti.

Pētījuma nosaukums:	Pilsoniskās izglītības problēmas un izaicinājumi
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Starptautiskā izglītības sasniegumu novērtēšanas asociācija IEA (International Association for Evaluation of Educational Achievement)
Veicējs/īstenotājs:	Latvijas Universitāte Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte Izglītības pētniecības institūts, Ireta Čekse, Andrejs Geske, Olga Pole
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.ipi.lu.lv/fileadmin/user_upload/lu_portal/projekti/ipi/Publikacijas/Chekse_Geske_Pole_Pilsoniskas_izglitibas_problemas_un_izaicinajumi2017.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (8. klases skolēni, n=3224; skolotāji, n=1946; skolu direktori, n=147).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Latvijā pastāv tendence, ka augstāki sasniegumi ir skolēniem, kas dzīvo valsts centrā, bet perifērijas reģionos – Latgalē un Kurzemē – mītošajiem skolēniem pilsonisko zināšanu līmenis ir ievērojami zemāks. Salīdzinot skolēnu pilsonisko kompetenču līmeni pēc mācību valodas, zemākās pilsoniskās izglītības kompetenču grupās vairāk ir skolēni, kuru mācību valoda skolās ir krievu. Latvijas skolēnu atbildes liecina, ka skolā un mājās maz tiek apspriesti ārpolitikas notikumi.

Pētījuma nosaukums:	Latvijas iedzīvotāju veselību ietekmējošo paradumu pētījums, 2016
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	Daiga Grīnberga, Biruta Velika, Iveta Pudule, Iveta Gavare, Anita Villeruša
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/FINBALT/finbalt_2016_2.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=3596, vecums 15 līdz 74).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Statistikas datu apkopojums.

Pētījuma nosaukums:	Narkotiku lietošanas paradumi un tendences Latvijā
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs

Veicējs/īstenotājs:	Anda Ķīvīte, Diāna Vanaga, Anna Šibalova, Ruta Kaupe, Sigita Sņikere
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/Atkaribu%20slimibu%20petijumi/2016_kohorta_report_final.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (narkotiku lietotāji, n=546, vidējais vecums 32,7 gadi).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Salīdzinot datus vairāku gadu griezumā, palielinās respondentu, kas dzīvo vieni, skaits. 2014. gadā 64,9% uzrādīja, ka dzīvo kopā ar partneri, savukārt 2016. gadā – 56,2%. Ar vecākiem kopā dzīvo trešdaļa narkotiku lietotāju (32,2%). Kopdzīvi ar bērniem uzrāda piektā daļa personu (19,8%). Aprēķināts, ka 2016. gadā Latvijā bija aptuveni 11 836 augsta riska (jeb problemātiskie) narkotiku lietotāji (9,3 uz 1000 15–64 gadus veciem iedzīvotājiem).

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu bezdarbs pierobežas reģionos: komparatīvas analīzes pieredze
Īstenošanas gads:	2017
Pasūtītājs:	Baltkrievijas republikas Fundamentālo pētījumu fonds
Veicējs/īstenotājs:	Daugavpils Universitātes Humanitāro un sociālo zinātņu institūta Sociālo pētījumu centrs
Links, kur pieejams pētījums:	http://rep.vstu.by/bitstream/handle/123456789/2821/Molodezhnaia_bezrobotica_monografija2017.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Izmantotās metodes:	NI
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Monogrāfijā (krievu valodā) atspoguļoti jauniešu nodarbinātības un bezdarba pētījuma rezultāti Vitebskas apgabalā un Latgales reģionā. Noteiktas jauniešu darba tirgus īpatnības, kopējās un specifiskās jauniešu bezdarba problēmas, formulēti risinājumi jauniešu bezdarba līmeņa samazināšanai. Monogrāfija izdota ar Baltkrievijas republikas Fundamentālo pētījumu fonda atbalstu. https://du.lv/iznakusi-kolektiva-monografija-jauniesu-bezdarbs-pierobezas-regionos-komparativas-analizes-pieredze/

Pētījuma nosaukums:	Klientorientētas pieejas nozīme valsts pārvaldes attīstībā: jaunatnes gadījuma izpēte
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	LU promocijas darbs
Veicējs/īstenotājs:	Romāns Putāns
Links, kur pieejams pētījums:	https://dSPACE.lu.lv/dSPACE/handle/7/34470
Izmantotās metodes:	Loģiski konstruktīvā, monogrāfiski aprakstošā, satura analīze, retrospektīvā analīze, grafiskā analīze, daļēji padziļinātas semistrukturētas ekspertu intervijas, gadījuma izpēte, situāciju analīze, autora novērojumi, aptauja (jaunieši vecumā 18-32 gadiem, n=1001), statistikas metodes.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Jauniešus kā atsevišķu valsts pārvaldes klientu mērķa grupu var identificēt vairākās valsts attīstības un politikas plānošanas nozarēs, piemēram, izglītības sistēmā uz jauniešiem tiek likts lielāks uzsvārs kā uz citu vecumu grupu iedzīvotājiem, tiesību sistēmā jauniešu probācija un resocializācija ir atšķirīga salīdzinājumā ar pieaugušajiem, socio-ekonomiskajā jomā jauniešiem tiek sniegts īpašs atbalsts. Jaunieši kā atsevišķa valsts pārvaldes klientu mērķa grupa tiek īpaši izcelta arī valsts pārvaldes reformās, gan nacionālā, gan pārnacionālā līmenī. Saskaņā ar pētījumā atspoguļotajiem statistikas datiem, jauniešu sabiedriskās un pilsoniskās līdzdalības aktivitāte Latvijā līdzīgi kā citās ES valstīs ir zemā līmenī. Viens no būtiskākajiem nepietiekamas līdzdalības iemesliem ir iedzīvotāju neticība savām spējām ietekmēt sociālos un politiskos procesus, kā arī sabiedrības zemais uzticības līmenis valsts institūcijām. Galvenie demotivējošie faktori jauniešu līdzdalībai valsts pārvaldes attīstībā kopumā saistās ar jauniešu negatīvo viedokli par valsts pārvaldi. Tā galvenie cēloņi, par ko liecina pētījuma rezultāti, ir negatīva pieredze sadarbībā ar valsts pārvaldes iestādēm, kā ietekmē jauniešiem ir arī zems uzticības līmenis valsts pārvaldes iestādēm, zema interese par valsts pārvaldi kopumā un zems vērtējums iespējām līdzdarboties valsts pārvaldē un tās attīstībā.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu bezdarba ietekmējošo faktoru analīze Latvijā
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Promocijas darbs, LLU
Veicējs/īstenotājs:	Līva Griņeviča
Links, kur pieejams pētījums:	http://llufb.llu.lv/dissertation-summary/regional-economics/Liva_Grinevica_prom_darba_kopsav2016_LLU_ESAF.pdf
Izmantotās metodes:	Aprakstošā metode, grafiskā metode, ekspertu aptauja (eksperti un darba devēji, n=5), aptauja (jaunieši vecumā 17 - 29, n=764), statistisko pētījumu metodes, prognozēšanas metodes.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Ārvalstu pētījumos Latvija tiek pozicionēta kā „depresīvais” reģions, kurā 2030. gadā būs nepietiekams jauniešu skaits. Līdz ar to Latvija, kā valsts ar uzņēmējdarbības attīstībai nedraudzīgu vidi, nespēs konkurēt ar citām Eiropas valstīm un investīciju plūsmas tiks apdraudēta, kā arī novirzīta uz citiem, konkurētspējīgākiem un demogrāfiskā ziņā attīstītākiem reģioniem. • ES dalībvalstīs nepastāv vienota koncepcija, kā novērst bezdarba problēmu. Nozares teorētisku un praktisku skatījumā norisinās diskusijas par tādiem ietekmējošiem faktoriem kā nepietiekama infrastruktūras attīstība, pieredzes un izglītības trūkums, neapmierinātība ar darba algu utt. • Balstoties uz darba teorētisko bāzi, tika aprēķināti Latvijas zaudējumi no bezdarbā esošajiem jauniešiem nesaražotā IKP dēļ 2008.–2015. gadā, zaudējumi šajā laika periodā ir 5233.18 milj. EUR. • Faktori, kas jauniešiem visvairāk traucē iekļauties darba tirgū Latvijā, ir neapmierinātība ar piedāvāto darba samaksu, nepieciešamās darba pieredzes trūkums un mazais brīvo darbvietu īpatsvars. • Ekspertu vērtējumā, pielietojot hierarhiju analīzes metodi, secināts, ka optimālākais scenārijs jauniešu bezdarbnieku nodarbinātības veicināšanai Latvijā ir 3. scenārijs: „Valsts institūciju un uzņēmēju sadarbība”, paredzot nodokļu atvieglojumus uzņēmējiem, kas nodarbina jauniešus.

Pētījuma nosaukums:	Latvijas iedzīvotāju sportošanas un fizisko aktivitāšu veikšanas paradumi
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	SIA “Latvijas Fakti”
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/Sportosanas_Paradumi_10.2016.pdf
Izmantotās metodes:	Reprezentatīva Latvijas iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 64 gadiem aptauja (n=1014). Dati analizēti arī vecuma grupu griezumā, tai skaitā jaunieši no 15 līdz 24 gadiem (n=176).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• AAr fiziskajām aktivitātēm/sportu nodarbojas gandrīz divas trešdaļas (62%) aptaujāto Latvijas iedzīvotāju vecumā no 15 līdz 64 gadiem. Salīdzinoši biežāk ar fiziskajām aktivitātēm/sportu nodarbojas gados jaunākie respondenti, jo īpaši jaunieši vecumā līdz 24 gadiem, pilsētnieki, ar augstāko izglītību, kā arī finansiāli nodrošinātākie iedzīvotāji. • Populārākie fizisko aktivitāšu/ sporta veidi ir: garāku gabalu iešana kājām (veic 37% fiziski aktīvo iedzīvotāju); braukšana ar velosipēdu (33); vingrošana (t.sk. trenāžieru zāles apmeklēšana) (25%); peldēšana (23%); skriešana (19%). • Dominē divas nozīmīgākās motivācijas nodarboties ar fiziskajām aktivitātēm un sportu: pašsajūtas uzlabošana (minēja 54% fiziski aktīvo iedzīvotāju); vēlme nostiprināt veselību un/vai palielināt darba spējas (35%). • Nozīmīgākie iemesli, kādēļ daļa sabiedrības nenodarbojas ar fiziskām aktivitātēm/sportu, ir: laika trūkums (kā vissvarīgāko iemeslu minēja katrs otrais (49%) fiziski neaktīvais iedzīvotājs); nepatika/ nevēlēšanās nodarboties ar sportu (17%); veselības problēmas (16%).

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu pilsoniskās līdzdalības veicināšana pedagoģiskajā procesā
Īstenošanas gads:	2016

Pasūtītājs:	Promocijas darbs, LiePU
Veicējs/īstenotājs:	Pāvels Jurs
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.liepu.lv/uploads/files/Pavels%20Jurs_promocijas%20darbs_gala%20vesrsija_1.pdf
Izmantotās metodes:	Zinātniskās, metodiskās literatūras, normatīvo dokumentu analīze, aptauja (9. klašu skolēni, n=82), testēšana, nepabeigto teikumu metode, matemātiskās statistikas analīze, prognozējošās analītikas metodes, datu grafiska attēlošana.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Izšķiroša nozīme skolēnu pilsoniskās kompetences veidošanās procesā ir ģimenēs dominējošai pilsoniskai attieksmei, individuālai, skolā vienaudžu pozitīvai sadarbības pieredzei un pedagoga profesionālai meistarībai. Pilsoniskās kompetences veidošanās notiek ciešā mijiedarbībā ar skolēnu īstenotajām pilsoniskās līdzdalības iespējām, palīdzot skolēniem saskatīt jēgu savai darbībai. Rezultātā pašu skolēnu piedzīvotā pozitīvā pieredze pilsoniskās līdzdalības pašrealizācijā kalpo par pamatu pilsoniskās atbildības paaugstināšanai, turpmākai pilsoniskās aktivitātes un pilsoniskās pozīcijas pilnveidei.

Pētījuma nosaukums:	Studentu veselīga dzīvesveida izpratnes un paradumu veidošanās mijasakarības
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Promocijas darbs, LSPA
Veicējs/īstenotājs:	Helēna Vecenāne
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.lspa.lv/files/students/Promotion/VECENANE_HELENA_Promocijas_darbs.pdf
Izmantotās metodes:	Zinātniskās literatūras un avotu analīze, e-aptauja, strukturēta e-intervija, sirds ritma diagnostika, bioimpences diagnostika, pedagoģiskais eksperiments, ekspertatzinumu metode, matemātiskās statistikas metodes.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Studentu izpratne par veselīgu dzīvesveidu balstās uz sabiedrībā pieņemtajiem stereotipiem, tiek uzskaitītas atsevišķas veselīga dzīvesveida komponentes, izceļot fiziskās aktivitātes un sabalansēta, veselīga uztura nozīmi, bet nesaskatot veselīga dzīvesveida holistisko būtību. Veselīga dzīvesveida īstenošanai studenti saskata šādus šķēršļus: slinkumu un gribasspēka trūkumu (68,4% respondentu), strauju dzīves ritmu (49%), nepietiekamu materiālo stāvokli (34,7%), apkārtējo cilvēku atbalsta trūkumu (33,7%), kaitīgos ieradumus (19,4%), nepietiekamas zināšanas (10,2%), stresu (5%), slimību (5,1%). Tikai 3 respondenti, t. i., 1,5% studentu nesaskata šķēršļus veselīga dzīvesveida īstenošanai. Studentiem ir nepietiekama fiziskā aktivitāte. Pēdējo 7 dienu laikā pietiekamu kardiorespiratorās ievirzes fiziskā aktivitātes slodzi (5 reizes nedēļā mērenas intensitātes fiziskā aktivitāte vai 2 reizes nedēļā augstas intensitātes fiziskā aktivitāte) neveic 55,9% studentu. Spēku un spēka izturību attīstošos vingrojumus neveic 55,9% studentu, lokanību attīstošos vingrojumus neveic 63,8% studentu. 51,2% respondentu atzīst, ka pietiekami ilgstošās fiziskajās aktivitātēs piedalās reti. Ēšanas paradumu izpētes rezultāti parāda, ka 88,5% respondentu ir jāmaina savi ēšanas paradumi.

Pētījuma nosaukums:	Latvijas jauniešu iesaiste uzņēmējdarbībā
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	SIA "Excolo Latvia"
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/jaunatne/IZM_Jaunieši_uznemjedarbiba_2016_Excolo_Latvia.pdf
Izmantotās metodes:	Elektroniska aptauja (n=164), padziļinātās intervijas (20 jaunieši), pašvaldību aptauja (visas pašvaldības), ekspertu padziļinātās intervijas (10 eksperti), atbalsta instrumentu koordinātoru padziļinātās intervijas (7), dokumentu analīze, statistikas datu sekundārā analīze, iepriekš veiktu pētījumu un datu apkopojumu sekundārā analīze, ārvalstu pieredzes pārskats.

Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Iedzīvotāju, un it īpaši jauniešu, gatavība un vēlme kļūt par uzņēmējiem, ir izteikti augsta, tomēr tā ļoti reti tiek pārvērsta reālā darbībā. Tāpat novērojams, ka uzņēmējdarbības vēlme krītas līdz ar vecuma palielināšanos. • Šķēršļi uzņēmējdarbības uzsākšanai ir kompleksi – gan pašu jauniešu nepietiekamās zināšanas un prasmes, gan sabiedrībā valodošie aizspriedumi pret uzņēmējiem un uzņēmēju negatīvs tēls, gan pieejamā atbalsta ierobežotība tieši jauniešiem u.c. apstākļi. • Lai gan uzņēmējdarbības komponentes iekļaušanas vispārējā izglītībā nozīmību un nepieciešamību atzīst kā eksperti, tā pedagogi un paši jaunieši, jauniešiem ir nepilnīga iespējas apgūt uzņēmējdarbību vispārējās izglītības ietvaros, kā arī trūkst secīga pārejas posma uz “pieaugušo uzņēmējdarbību”. • Kopumā pētījumā iegūtie dati, informācija un viedokļi liecina, ka jauniešu uzņēmējdarbības veicināšana nav tik daudz saistīta tieši ar konkrētiem atbalsta veidiem, cik ar jauniešu uzņēmējdarbības ekosistēmu kopumā – nozīmīgi ir ne tikai atbalsta rīki, bet arī uzņēmīguma kā prasmes attīstīšana jau no pamatskolas līmeņa, uzņēmējdarbības pozitīva publiskā tēla veicināšana, konsultāciju un mentoringa pieejamība u.tml.

Pētījuma nosaukums:	Projekta “Latvijas skolas soma” ieviešana izglītības iestādēs
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	LR Kultūras ministrija
Veicējs/īstenotājs:	LKA Zinātniskās pētniecības centrs
Links, kur pieejams pētījums:	https://academia.lndb.lv/68-2/
Izmantotās metodes:	Elektroniskā aptauja (vispārīgglītojošo skolu pārstāvji, n=263); 5 padziļinātās daļēji strukturētās intervijas.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Skolas un skolotāju īpašā loma kultūras un profesionālās mākslas piedāvājuma veidošanā vērtējama divējādi. No vienas puses, tas ļauj izvairīties no piedāvājuma standartizācijas un unifikācijas visās skolās, no otras puses, tas var radīt kultūras pieejamības riskus tiem skolēniem, kuru skolotāji un/vai skolu vadība nav ieinteresēti par kultūras un profesionālās mākslas piedāvājuma integrēšanu skolu mācību programmās. • Šobrīd nepastāv vienotas izglītības politikas kultūras un profesionālās mākslas piedāvājuma veidošanai vispārīgglītojošās skolās, kas, savukārt, attīsta skolēnu kultūras un mākslas vajadzību apmierināšanas nevienlīdzības riskus vispārējās izglītības sistēmā. • Apkopojot gan kvantitatīvos gan kvalitatīvos datus, iespējams konstatēt divus galvenos “Latvijas skolas somas” projekta ieviešanas risku veidus: finansiālos un politiski administratīvos. Finansiālie riski ir saistīti gan ar publiskā gan privātā finansējuma sistemātisku piesaisti projektam. Privātā finansējuma piesaiste ir saistīta gan ar vecāku motivācijas, gan sociālo jautājumu risinājumiem. Politiskie riski ir saistīti ar starpministriju sadarbības grūtībām.

Pētījuma nosaukums:	Mutes veselības pētījums skolēniem Latvijā 2015./2016. mācību gads
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	SIA “Rīgas Stradiņa universitātes Stomatoloģijas institūts”
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/spkcresearchfailicol/petijuma_zinojums_mutes_veseliba.pdf
Izmantotās metodes:	Aptaujas anketa, klīniskā izmeklēšana (6. klašu skolēni, n=2682, vidējais vecums 12,8 gadi).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Pētījumā noskaidrots, ka 98,5% Latvijas 12 gadus veci skolēni cieš no kariesa, un vidēji 9,2 zobi ir kariesa skarti šajā vecumā. • Atbildot par sāpēm vai citām problēmām saistībā ar zobiem, 55,5% bērnu atzina, ka viņiem tādas ir bijušas, 35 (1,6%) bērni atzina, ka viņiem sāpes vai citas zobu problēmas ir bieži. Zobārstu pēdējo 12 mēnešu laikā ir apmeklējuši 77,6% skolēnu un 13,4% bija gājuši pie zobārsta sāpju vai citu problēmu dēļ.

	Tikai valsts apmaksātus zobārstniecības pakalpojumus izmanto 40,8% skolēnu (Rīgā 30,4%), 19,2% izmanto gan maksas, gan bezmaksas, bet 20,1% apmeklē tikai privātos zobārstus. Vismaz reizi gadā zobu higiēnistu apmeklē 68,4% skolēnu, bet 9% joprojām nekad nav apmeklējuši higiēnistu. Vidēji 12-gadīgi bērni pie saviem karstajiem dzērieniem dienā pieber 3,7 tējkarotes cukura; 23% bērnu vispār nepievieno cukuru tējai, kafijai vai kakao, līdz 4 tējkarotēm dienā pieber 50% bērnu, 5-10 tējkarotes – 21,7% bērnu un vairāk par 10 tējkarotēm – 5,3%.

Pētījuma nosaukums:	Neinfekciju slimības – saslimstība, mirstība, riska faktori. Situācija Latvijā 2006. - 2015. gadā
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	Margita Štāle, Anda Treide, Gunta Rožkalne
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Sabiedribas_veselibas_petijumu_faili/neinfekciju_slimibas_2006-2015.pdf
Izmantotās metodes:	Statistikas datu analīze
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Samazinājies gan dzīves laikā smēķējušo jauniešu īpatsvars, gan regulāri smēķējušo skolēnu īpatsvars. Alkohola lietošanas izplatībai Latvijas pusaudžiem ir novērojama tendence samazināties, tomēr 2014. gadā tikai 30% 15 gadus vecu jauniešu nekad nav lietojuši alkoholiskus dzērienus.

Pētījuma nosaukums:	Atkarību izraisošo vielu lietošana izklaides vietās Latvijā 2016. gadā
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences”
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/Atkaribu%20slimibu%20petijumi/izklaides_vietas2016_zinojums.pdf
Izmantotās metodes:	Izklaides vietu apmeklētāju aptauja (n=814), padziļinātās intervijas ar bieži un intensīvi narkotiskās un psihotropās vielas lietojošiem izklaides vietu apmeklētājiem (n=10, vecumā 21-33), 2 fokusa grupu diskusijas (latviešu un krievu, vecums 18-35); 8 ekspertu intervijas.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Izklaides vietu apmeklētāju aptauja atklāj, ka nostiprinās tendence pieaugt bāru un naktsklubu apmeklētāju vecumam, kas novērojama jau no 2000. gada. Līdz ar izmaiņām izklaides vietu apmeklētāju vecumā, pieaudzis arī izklaides vietu apmeklētāju ar augstāko izglītību un algotu darbu strādājošo īpatsvars. Latvijas situācijā loģiski ir izklaides vietu apmeklētāju aptaujas rezultāti, kas parāda, ka absolūtais vairākums izklaides vietu apmeklētāju ir alkohola lietotāji. 59% aptaujāto alkoholu lieto vismaz reizi nedēļā.

Pētījuma nosaukums:	Atkarību izraisošo vielu lietošana iedzīvotāju vidū 2015
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	SIA «Sociāliskais pētījumu institūts»
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/Atkaribu%20slimibu%20petijumi/gps2015_final_ar_isbn.pdf
Izmantotās metodes:	Zinātniskās literatūras par atkarību izraisošām vielām analīze, politikas plānošanas dokumentu un tiesību aktu analīze, reprezentatīva Latvijas iedzīvotāju aptauja (n=4513, vecums 15-64), datu analīze.

Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Visbiežāk pirmo cigareti aptaujātie iedzīvotāji pamēģinājuši 16 gadu vecumā (19% aptaujāto). Salīdzinot ar 2011. gadu, palielinājies vecums, kad iedzīvotāji pamēģinājuši smēķēt pirmo reizi, tādējādi samazinot varbūtību kļūt atkarīgam no tabakas izstrādājumu lietošanas dzīves laikā. • Visbiežāk narkotikas pamēģinājuši, pēdējā gada un mēneša laikā lietojuši jauni cilvēki 15–34 gadu vecumā: 23,1% ir pamēģinājuši narkotikas, 10,7% — lietojuši tās pēdējā gada laikā un 4,7% — pēdējā mēneša laikā (2011. gadā šie rādītāji bija attiecīgi 22,9%, 8,2% un 3,2%). 35 un vairāk gadu vecumā narkotiku lietošana ir ievērojami retāka nekā jauniešu un jaunu pieaugušo vidū — lai gan 4,1% ir pamēģinājuši narkotikas, tikai 0,9% lietojuši tās pēdējā gada laikā un 0,7% pēdējā mēneša laikā (2011. gadā šie rādītāji bija attiecīgi 7,8%, 1,5% un 0,7%).

Pētījuma nosaukums:	ESPAD 2015 Atkarību izraisošo vielu lietošanas paradumi un tendences skolēnu vidū
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	SIA «Socioloģisko pētījumu institūts»
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/Atkaribu%20slimibu%20petijumi/espada2015_ziojums.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=5772, no tiem n=1119 skolēni, kas dzimuši 1999. gadā).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Latvijā, līdzīgi kā daudzās citās ESPAD dalībvalstīs, 2015. gadā novērots būtisks samazinājums galvenajos smēķēšanas un alkohola lietošanas izplatības rādītājos, proti, salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir samazinājies gan to skolēnu skaits, kuri ir pamēģinājuši smēķēt, smēķē regulāri, gan to, kuri ir pamēģinājuši alkoholu vai lieto alkoholu regulāri. Sekojoši, lai arī tendenču izmaiņas Latvijā ir būtiskas, salīdzinājumā ar citām ESPAD dalībvalstīm rādītāji par smēķēšanu un alkohola lietošanu joprojām ir vērtējami kā vidēji augsti. • Par regulāriem smēķētājiem ir uzskatāmi 15,7% 15 gadus veco jauniešu, kuri dienā izsmēķē vismaz vienu cigareti. • Vismaz vienu reizi dzīves laikā ir bijuši piedzērušies nedaudz mazāk par pusi jeb 44,0% 15 gadus veco jauniešu. Salīdzinājumā ar 2011. gada pētījuma rezultātiem, to jauniešu īpatsvars, kuri vismaz reizi ir piedzērušies, pēdējo četru gadu laikā samazinājies par 21%, tāpēc šīs izmaiņas ir statistiski nozīmīgas. • Salīdzinājumā ar 2011. gadu par 8,0% samazinājies to 15 gadus veco skolēnu īpatsvars, kuri kaut reizi pamēģinājuši kādu no narkotikām – šobrīd šāda pieredze ir 19,0% minētās vecumgrupas jauniešu. Šis samazinājums lielā mērā izskaidrojams ar marihuānas pamēģināšanu un lietošanas mazināšanos skolēnu vidū, jo rādītājs par citu narkotiku, izņemot marihuānas, pamēģināšanu dzīves laikā pēdējo četru gadu laikā praktiski nav mainījies.

Pētījuma nosaukums:	Growing up unequal: gender and socioeconomic differences in young people's health and well-being
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Pasaules veselības organizācija / World Health Organization
Veicējs/īstenotājs:	Jo Inchley, Dorothy Currie, Taryn Young, Oddrun Samdal, Torbjørn Torsheim, Lise Augustson, Frida Mathison, Aixa Aleman-Diaz, Michal Molcho, Martin Weber and Vivian Barnekow
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/HBSC/hsbcno7growingupunequalfullreport_2013_2014.pdf
Izmantotās metodes:	Aptaujas 42 valstīs / reģionos (n=219 460, vecumā 11 - 15 gadi), Latvijā n=5557.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Secinājumi ir kopumā par jauniešiem Eiropā un Ziemeļamerikā: • Jaunieši, salīdzinājumā ar citām grupām, tiek uzskatīti par relatīvi veselīgiem, bet pusaudži šobrīd tiek iekļauti kritiskajā grupā, kurā paradumi ļoti ietekmē turpmāko veselības stāvokli. • Dati parāda, ka attiecības ģimenē, īpaši meitenēm, mainās pusaudžu gados – ģimenes kā aizsargfaktora loma samazinās.

	Veids, kā jaunieši sazinās un komunicē pēdējos gados ir mainījies, pateicoties sociālu un elektronisku mediju dažādām formām.
Pētījuma nosaukums:	European Youth in 2016
Īstenošanas gads:	2016
Pasūtītājs:	Eiropas Parlaments
Veicējs/īstenotājs:	Jacques Nancy, Public Opinion Monitoring Unit
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.europarl.europa.eu/latvia/resource/static/files/eurobarometr-survey-youth.pdf ; https://europa.eu/youth/node/35700_lv?language=sk - latvisks kopsavilkums
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=10294 vecumā 16-30).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kaut gan ES vidēji 57% jauniešu krīzes dēļ jūtas atstumti, rezultāti dalībvalstīs atšķiras pat par 66 procentpunktiem: augstākie rādītāji ir tām valstīm, kuras krīze skārusi vissmagāk, piemēram, Grieķijā – 93% jauniešu. Tikmēr Vācijā situācija būtiski atšķiras - viedoklim par atstumtību krīzes dēļ piekrit vien 27% jauniešu. Kopumā 15% jauno eiropiešu atzīst, ka krīzes dēļ ir spiesti pamest savas valstis. Taču arī šajā gadījumā atšķirība starp dalībvalstīm ir ļoti liela, proti, apstiprinošu atbildi sniedzis vien 1% Vācijā, 20% Latvijā, bet Kiprā - pat 51%. Eiropas Savienībā vidēji 46% no internetā aktīviem jauniešu uzskata, ka sociālie tīkli ir „demokrātijas progress, jo tie ļauj ikvienam piedalīties publiskās debatēs”. Tam nepiekrīt 27%, kas apgalvo, ka sociālie tīkli ir „risks demokrātijai, jo personas dati var tikt ļaunprātīgi izmantoti”. Latvijā šo viedokļu sadalījums ir attiecīgi 52% pret 37%.
Pētījuma nosaukums:	Mazākumtautību līdzdalība demokrātiskajos procesos Latvijā
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	LR Kultūras ministrija
Veicējs/īstenotājs:	Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences”
Links, kur pieejams pētījums:	http://petijumi.mk.gov.lv/sites/default/files/file/KM_Petij_Mazakumtaut_lidzdaliba_de_mokrat_procesos_Latv.pdf
Izmantotās metodes:	Mazākumtautību nevalstisko organizāciju izpēte, datu bāzes sagatavošana un kartēšana, interneta un telefonaptauja (mazākumtautību iedzīvotāji n=735, mazākumtautību organizāciju pārstāvji n=91).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	2012. gadā 78% iedzīvotāju, kuru dzimtā valoda nav latviešu, novērtēja savas latviešu valodas prasmes kā ļoti labas, labas un viduvējas, 2014. gadā šis rādītājs bija 77%. Jauniešu vidū vecuma grupā 18-24 gadi latviešu valodas zināšanu pašvērtējums ir vēl augstāks.
Pētījuma nosaukums:	Jaunatnes politikas monitorings 2015
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	SIA “Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija”
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/jaunatne/IZM_Jaunatnes-politikas-monitorings_2015_Laboratory.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=1006, vecums 13-25 gadi).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Pēdējo piecu gadu laika periodā jauniešu skaits Latvijā kopumā samazinājies par 20%. Kopumā absolūtais vairākums jauniešu ir apmierināti ar savu dzīvi – 31% 10 punktu skalā sniedz vērtējumus 9 vai 10 un vēl 43% – 7 vai 8. Brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums (17%), alkohols (13%) un bezdarbs, grūtības atrast darbu (13%) – tās ir trīs visbiežāk nosauktās atbildes, kad jauniešiem vaicā, kas ir būtiskākās problēmas viņu vienaudžiem konkrētajā pagastā vai pilsētā.

	Kultūras un izklaides, kā arī interešu aktivitātes ir tās, kur jaunieši pēdējā gada laikā ir piedalījušies visbiežāk – attiecīgi kopumā 89% un 74% jauniešu tādās ir piedalījušies vismaz reizi. Tāpat lielākā daļa jauniešu ir piedalījušies skolas aktivitātēs (72%) un sabiedriskās un sociālās aktivitātēs (66%). Savukārt pasīvāki jaunieši ir politiskās aktivitātēs – tādās dalību ņēmis vien katrs piektais jauniešs. Vērtējot izmaiņas pēdējo piecu gadu laikā, novērojams, ka pieaugusi jauniešu līdzdalība sabiedriskās un sociālās aktivitātēs (+12%), skolas (+10%) un interešu (+9%) aktivitātēs, bet samazinājusies – politiskās aktivitātēs (-9%).

Pētījuma nosaukums:	Darba ar jaunatni situācijas izpēte pašvaldībās un darba ar jaunatni attīstības modeļu izstrāde
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija"
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/jaunatne/Jaunatnes_politika-pasvaldibas_Laboratory_zinojums_2015.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=159), padziļinātās un ekspertu intervijas (51 persona), dokumentu analīze, statistikas datu analīze, iepriekš veiktu pētījumu analīze, gadījumu izpēte (case study).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Pētījuma rezultāti liecina, ka darbam ar jaunatni pašvaldību līmenī ir daudz izaicinājumu: Pirmkārt, nesakārtota ir tiesiskā regulējuma joma – ne visās pašvaldībās ir izstrādāti plānošanas dokumenti darbam ar jaunatni, bet tur, kur tie ir izstrādāti, tie saturiski ir maz saistīti ar lokālo realitāti un nav pierādījumos balstīti. Otrkārt, šobrīd darbs ar jaunatni lielā mērā orientēts tikai uz procesa nodrošināšanu (pasākumu norise, jauniešu līdzdalība u.tml.), nevis sasniegamiem rezultātiem (jauniešu personīgā izaugsme, pilsoniskās sabiedrības attīstība u.c.). Treškārt, ne nacionālā, ne pašvaldību līmenī nepastāv konkrēti definēta izpratne par to, cik plašs ir darba ar jaunatni "darba lauks", cik lielā mērā tas iekļauj sociālā darba, izglītības u.c. nozaru kompetences un atbildības. Ceturtkārt, lai gan pastāv dažādi institucionālās sistēmas modeļi, realitātē sadarbība ir fragmentāra un no konkrētām iesaistītajām personām atkarīga, kas kavē darba ar jaunatni ilgtermiņa un efektivitāti ilgtermiņā. Piektkārt, nesakārtots un neskaidrs ir darba ar jaunatni finansēšanas jautājums, šobrīd lielā mērā jaunatnes darbam balstoties brīvprātības un personīgā entuziasma iespējās. Šie un vēl citi pētījumā identificētie izaicinājumi darbā ar jaunatni determinē nepieciešamību būtiski pārskatīt līdzšinējo procesu, lielāku uzsvaru liekot uz pierādījumos balstītu jaunatnes politiku un jaunatnes darbu, darba ar jaunatni tiešāku un ciešāku sasaisti ar lokālo situāciju un vietējo jauniešu konkrētām vajadzībām, kā arī uz jaunatnes jomas finansēšanas jautājumu sakārtošanu.

Pētījuma nosaukums:	Izglītība un jauniešu iesaistīšanās darba tirgū. DNB Latvijas barometrs Nr. 82
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	DNB Latvija
Veicējs/īstenotājs:	DNB Latvija
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.dnb.lv/sites/default/files/docs/preses_relizes/dnb-latvijas-barometrs-petijums_nr82.pdf
Izmantotās metodes:	SKDS Latvijas pastāvīgo iedzīvotāju aptauja (n=1006, vecums 18-74), ekspertu komentāri.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	48% respondentu pozitīvi vērtēja izglītības kvalitāti Latvijas augstskolās. Raksturojot vissteidzamāk risināmās problēmas Latvijas skolās, visbiežāk tika norādīts uz disciplīnas trūkumu skolēnu vidū (57%). Salīdzinoši bieži minēts arī labu skolotāju trūkums (42%). Trešā daļa aptaujāto pie steidzamāk risināmām problēmām pieskaitīja arī zemas skolotāju algas (33%). Par būtiskākajiem izglītības sistēmas uzdevumiem, nodrošinot cilvēka konkurētspēju darba tirgū, iedzīvotāji visbiežāk ir atzinuši teorētiskās un praktiskās zināšanas (67%) un prasmi patstāvīgi domāt un risināt problēmas (59%).

	61% uzskata, ka Latvijā jauniešiem atrast darbu ir grūtāk nekā vidēji ES, 26% domā, ka situācija ir aptuveni tāda pati, bet tikai 5% atbildēja, ka atrast darbu ir vieglāk. Par galvenajiem šķēršļiem, kas jauniešiem traucē atrast darbu, iedzīvotāji ir atzinuši darba devēju nevēlēšanos pieņemt cilvēkus bez darba pieredzes (59%), pašu jauniešu nevēlēšanos strādāt par piedāvātajām algām (47%), kā arī iegūtās profesijas neatbilstību darba tirgus pieprasījumam (39%) un darbavietu trūkumu valstī (33%). Kā ieteicamos risinājumus, lai mazinātu bezdarbu jauniešu vidū, respondenti visbiežāk ir atbalstījuši priekšlikumus pieskaņot izglītības programmas darba tirgus pieprasījumam (49%) un ierosinājumu valstij subsidēt darba prakses vietas, lai jaunieši iegūst darba pieredzi (48%).

Pētījuma nosaukums:	Uzņēmējdarbība reģionos Latvijā: aktivitāte, sadarbība, konkurētspēja
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	Latvijas Darba devēju konfederācija
Veicējs/īstenotājs:	Latvijas Darba devēju konfederācija, autori: Gints Klāsons, Uldis Spuriņš
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.iddk.lv/wp-content/uploads/2015/12/Uznemējdarbiba-reģionos-Latvijā-Aktivitāte-sadarbība-konkurētspēja.pdf
Izmantotās metodes:	Statistikas datu analīze, 25 ekspertu intervijas.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Tautsaimniecības pozitīvās attīstības tendences pozitīvi ietekmē arī darba tirgu – nodarbinātība arvien pieaug, samazinoties pēc-krīzes perioda augstajiem bezdarba rādītājiem. Tai pat laikā – ne visas iedzīvotāju grupas vienlīdz izteikti izjūt šīs pozitīvās izmaiņas darba tirgū un ekonomikā, īpaši tas attiecas uz personām ar zemu izglītības un kvalifikācijas līmeni, gados vecākiem cilvēkiem, kā arī jauniešiem. Nozīmīga problēma Latvijā joprojām ir arī jauniešu bezdarbs. Bezdarbs jauniešu vidū ir ievērojami augstāks nekā citās vecuma grupās. 2013. gadā 15-24 gadīgo jauniešu grupā 23,2% bija bez darba, kamēr citās vecuma grupās bezdarba rādītāji nepārsniedza 12%. Jauniešu nodarbinātība ir viena no būtiskākajām jaunatnes un arī nodarbinātības politikas jomām gan ES kopumā, gan arī lielākajā daļā dalībvalstu. Tam par iemeslu ir gan ekonomiskās krīzes radītais ļoti augstais jauniešu bezdarbs Eiropā (atsevišķās valstīs (Griekija, Spānija) pat virs 50%), gan arī ilgtermiņa prognozes par demogrāfiskās slodzes izteiktu palielināšanos lielā daļā ES valstu.

Pētījuma nosaukums:	LEVEL OF CIVIC ENGAGEMENT AND SOCIAL CAPITAL UNDERSTANDING IN THE YOUTH SECTOR / Sociālā kapitāla attīstība kā rīks jaunatnes pilsoniskai līdzdalībai Austrumeiropas valstīs (SOCAP)
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	Eiropas Komisija
Veicējs/īstenotājs:	Renāte Lukjanska, Angel Casal, Biro Klara, Gaspar Eniko, Piotr Masłowski, Hanna Pasterny, Šarūnė Petrošūtė
Links, kur pieejams pētījums:	http://socialinnovation.lv/wp-content/uploads/2013/12/SIC_jauniesu_iesaiste_2016_ENG-FINAL.pdf
Izmantotās metodes:	Kontentanalīze, elektroniskā aptauja (kopumā n=550, no kuriem n=101 Latvijas iedzīvotāji, Latvijas vidējais aptaujāto vecums ir 19-25 gadi).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Latvijā būtiskākais ir strādāt pie kvalitatīvas informācijas sagatavošanas un attīstīšanas jaunatnes vajadzībām un publicēt to internetā (padarīt pieejamu). Izglītības iestādēm būtu jāatpazīst un jānovērtē dažādas pilsoniskās aktivitātes formas, piemēram, brīvprātīgo darbu, lai stimulētu līdzdalības kultūru skolās.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu politiskā līdzdalība Latvijā
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	Latvijas Jaunatnes padome
Veicējs/īstenotājs:	SIA "Excolo Latvia"

Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	OECD, LR Labklājības ministrija
Veicējs/īstenotājs:	OECD
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.lm.gov.lv/upload/publikacijas/investing_in_youth_labots_gi_20042016_ii_tuure.pdf
Izmantotās metodes:	Statistikas datu analīze, dokumentu analīze.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Jauniešu stāvoklis Latvijas darba tirgū pēdējā desmitgadē ir piedzīvojis krasas pārmaiņas. Pēc straujā krituma izaugsmes gados 2009. gada ekonomiskās krīzes laikā bezdarbs 15 līdz 29 gadus veco jauniešu vidū pieauga trīskārt, 2010. gadā skarot 28,3% aktīvo jauniešu. Jauniešu, kas nav iesaistīti ne nodarbinātībā, ne izglītībā, ne aroda apgūvē, īpatsvars (NEET īpatsvars) sasniedza 22%. • Jauniešu ienākumi cieši saistīti ar viņu statusu darba tirgū, un straujais jauniešu bezdarba kāpums krīzes laikā bija saistīts ar ievērojamu ienākumu zudumu. Darba tirgus satricinājumu ietekme un nabadzības risks lielā mērā ir atkarīgs no valsts sociālās aizsardzības sistēmas. • Ārpus izglītības sistēmas esošajiem pirms 2011. gada iespējas bija salīdzinoši ierobežotas. Bezdarbnieku īpatsvars, kas piedalījās aktīvās darba tirgus politikas pasākumos, krīzes laikā bija īpaši zems, un, trūkstot darba iespējām, galvenā atbalsta programma bija sabiedriskais darbs. Vairāku neseno reformu mērķis ir uzlabot iesaistīšanās efektivitāti un ievērojami palielināt neaktīvo un bez darba esošo jauniešu līdzdalību darba tirgū, uzmanību pievēršot prasmēm.

Pētījuma nosaukums:	Latvijas skolēnu veselības paradumu pētījums. 2013./2014. mācību gada aptaujas rezultāti un tendences. 2016. gada salīdzinošā pētījuma <i>Growing up unequal: gender and socioeconomic differences in young people's health and well-being</i> LV sadaļas pētījums
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	Iveta Pudule, Biruta Velika, Daiga Grīnberga, Inese Gobiņa, Anita Villeruša
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/HBSC/hbcs_2013_2014_aptaujas_rez.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=5557 5., 7. un 9. klases skolēni).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• 2014. gada aptaujā kopumā 78,2% skolēnu savu veselību novērtēja kā teicamu vai labu. • No 1994. gada būtiski palielinājies pusaudžu īpatsvars ar atkārtotām sūdzībām par muguras sāpēm. • No 1994. gada pusaudžiem medikamentu lietošanas izplatība pret galvassāpēm un vēdera sāpēm ir būtiski pieaugusi, īpaši meitenēm. • Kopumā gandrīz 37% Latvijas skolēnu ir ieklasificējami kādā no nīrgāšanās grupām. Palielinoties vecumam, būtiski samazinās pusaudžu īpatsvars, kas skolā cietuši no nīrgāšanās. • 6,5% Latvijas 11,13 un 15-gadīgu skolēnu regulāri cieš no kibernīrgāšanās. • Tikai nedaudz vairāk par pusi (64,3%) no aptaujātiem pusaudžiem dzīvo kopā ar abiem vecākiem, nepilno ģimeņu īpatsvars pa aptauju gadiem palielinās. • Skolēnu īpatsvars, kuri var viegli vai ļoti viegli runāt par sev satraucošām lietām ar māti ir 78,7%, bet ar tēvu tikai 59,3%. Attiecības un savstarpēja uzticēšanās un izpratne abiem dzimumiem ir labāka ar māti nekā ar tēvu, īpaši 13 un 15 gadu vecām meitenēm.

Pētījuma nosaukums:	Starptautiskais jauniešu smēķēšanas pētījums 2014. gada aptauja Latvijā un tendences
Īstenošanas gads:	2015
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	Biruta Velika, Daiga Grīnberga, Iveta Pudule
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/GYTS/gyts_2014_zinojums.pdf

Izmantotās metodes:	Aptauja (n=4320 skolēni, no kuriem 4025 ir vecumā 13-15).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• 2014. gadā Latvijā 59,7% 13-15 gadīgu pusaudžu ir mēģinājuši smēķēt. Kopš 2002. gada novēro pakāpenisku smēķēt mēģinājušo skolēnu īpatsvara samazinājumu. • Kopš 2002. gada pakāpeniski samazinās pasīvai smēķēšanai mājās pakļauto skolēnu īpatsvars. • 2014. gadā pēdējās nedēļas laikā 41,4% skolēnu ir bijuši pakļauti pasīvai smēķēšanai mājās. 69,6% skolēnu tiek pakļauti pasīvajai smēķēšanai sabiedriskās vietās ārpus telpām un 48,4% – sabiedriskās vietās telpās. • 14,9% smēķētāju pēdējā mēneša laikā cigaretes iegādājās veikalos un kioskos, bet 11,7% tās iegādājās „no rokas”, jeb melnajā tirgū. • 61,1% smēķējošo skolēnu vēlas atmest smēķēšanu. 60,8% smēķētāju ir mēģinājuši atmest smēķēšanu pēdējā gada laikā.

Pētījuma nosaukums:	Jaunieši Latvijā
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	-
Veicējs/īstenotājs:	Centrālā statistikas pārvalde
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.csb.gov.lv/sites/default/files/nr_13_jauniesi_latvija_2014_14_00_lv.pdf
Izmantotās metodes:	Statistikas datu apkopojums, analīze, tabulas un grafiski attēli.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• no 2005. gada līdz 2014. gada sākumam jauniešu skaits 15–24 gadu vecumā saruka par 35% jeb 124 tūkstošiem, kas ir puse no kopējā iedzīvotāju skaita samazinājuma. • Visvairāk jauniešu bija nodarbināti tirdzniecības profesijās – 10 416 jeb 12,9% (2013. gads). • Saskaņā ar 2011. gada tautas skaitīšanas datiem 94,1% jauniešu 15–17 gadu vecumā un 37,3% jauniešu 18–24 gadu vecumā bija nestrādājoši skolēni vai studenti. Nodarbināti bija 37,8% jauniešu 18–24 gadu vecumā. • IZM dati, kas iegūti, aptaujājot 13–25 gadus vecus jauniešus, liecina, ka 59% jauniešu ir pieejams pietiekams informācijas daudzums par iespējām iesaistīties savas skolas/augstskolas pasākumos. Jaunieši norādījuši, ka nav pietiekami informācijas par jaunatnes organizāciju darbību (37%) un nevalstisko un sabiedrisko organizāciju darbību (34%). • Kopējie rādītāji par jauniešu līdzdalību dažādās jomās liecina, ka jauniešu līdzdalība Latvijā nav augsta. Saskaņā ar 2006. gada EU-SILC apsekojuma datiem jauniešu līdzdalība sabiedriskās un politiskās organizācijās ir zemāka nekā visiem iedzīvotājiem, turklāt līdzdalība samazinās, jauniešiem sasniedzot pilngadību. • Labprātāk jaunieši piedalās organizācijās, kas saistītas ar atpūtu un brīvā laika pavadīšanu, kur 16–17 gadus veco jauniešu iesaiste ir salīdzinoši augsta – 9%. Arī cita tipa interešu grupas vai organizācijas darbībā iesaistījušies 12,2% 16–17 gadus veci jaunieši, zemāks šis rādītājs ir jauniešiem 18–24 gadu vecumā – 6,9%.

Pētījuma nosaukums:	Working with young people: the value of youth work in the European Union
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	Eiropas Komisija
Veicējs/īstenotājs:	Allison Dunne, Daniela Ulicna, Ilona Murphy, Maria Golubeva
Links, kur pieejams pētījums:	http://ec.europa.eu/assets/eac/youth/library/study/youth-work-report_en.pdf
Izmantotās metodes:	Literatūras pārskats, kabineta pētījums, intervijas ar ieinteresētajām pusēm (ES līmenī – 14 intervijas, nacionālā līmenī – 159 intervijas), 2 diskusijas, valstu pārskatu salīdzinošā analīze.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Pārskats izceļ jaunatnes darba dažādību, teorētiskās perspektīvas, iesaistīto dalībnieku daudzveidību, sektorā novērojāmās tendences, veiksmīga jaunatnes darba pazīmes un plašos un dažādos iznākumus šādās veiksmes situācijās. Pētījums prezentē salīdzinošu pārskatu par ietvāriem, kas atbalsta jaunatnes darbu nacionālā līmenī Eiropas Savienībā. Jaunatnes darbs notiks, neskatoties uz to, vai šāds ietvars eksistē vai ne. Tomēr politikai, programmām un finansējuma piešķirumiem ir iespēja veidot jaunatnes darba prakses

	tādos veidos, kas atbalsta sektoru un rezultējas jēgpilnu aktivitāšu nodrošināšanā jauniešiem viņu brīvajā laikā.

Pētījuma nosaukums:	Ikgadējā monitoringa un indeksa par jaunatnes politikas īstenošanu aktualizēšana
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	SIA "Excolo Latvia"
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/MonitoringaAktualizacija_ExcoloLatvia_12_2014.pdf
Izmantotās metodes:	Iepriekš veiktu pētījumu analīze
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Lai gan Latvijā līdz šim veikti gan atsevišķi socioloģiski reprezentatīvi un akadēmiski zinātniski jaunatnes pētījumi, gan izstrādāti studentu un skolēnu pētnieciskie darbi par jaunatnes tēmu, jaunatnes pētniecība kā pastāvīga un patstāvīga pētniecības disciplīna pagaidām nav nostiprinājusies. Viens no iespējamiem tā iemesliem – lai gan Latvijā ir atsevišķi pētnieki, kuri veic pētījumus par jaunatni, tomēr nepastāv nekādas formālas vai neformālas institūcijas, kas jaunatnes pētniecības aktualitāti uzturētu politikas un pētniecības dienaskārtībā.

Pētījuma nosaukums:	Jaunatnes politikas īstenošanas indekss, Lielvārdes novads
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	IZM, Lielvārdes novada pašvaldība
Veicējs/īstenotājs:	TNS
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.lielvarde.lv/upload/jaunumi/jauniesu_dome/lielvarde_jaunatnes_politikas_istenosanas_indeks_gala_versija_publicet.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=388, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Lielvārde 53 punkti.

Pētījuma nosaukums:	Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa noteikšana jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanai Iecavas novadā
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	IZM, Iecavas novada dome
Veicējs/īstenotājs:	SIA Factum
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.iecava.lv/files/pasvaldiba/petijumi/jaunatnes_politikas_indeks_petijums_iecava.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=100, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Iecavas novads 49 punkti.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšana Garkalnes novadā
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	Jaunatnes politikas valsts programmas 2014. gadam valsts budžeta finansējuma ietvaros
Veicējs/īstenotājs:	SIA InnoLogic
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.garkalne.lv/new/indeks_garkalne-2.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=100, vecums 13-25).

Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kā varam redzēt, kopējais indeksa rādītājs ir 52 punkti, līdz ar to šo rezultātu var novērtēt kā viduvēju. Tiek uzskatīts, ka par vēlamu situāciju politikas novērtējuma kontekstā ir 81 punkts, un starpība līdz vēlamai situācijai ir 29 punkti. Kas ir ļoti daudz, jo par ievērojamu indeksa pieaugumu var uzskatīt pieaugumu par 3 punktiem (kas ir maksimums, ko var sasniegt gada laikā).

Pētījuma nosaukums:	Jaunatnes politikas īstenošanas indekss, Ogres novads 2014. gads
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	IZM, Ogres novada pašvaldība
Veicējs/īstenotājs:	Ogres novada dome, Jaunatnes politikas eksperts Vilis Brūveris
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.ogresnovads.lv/files/textdoc/JPIndekss_Ogres_novads_2014.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=304, vecums 13-25), papildus 2 fokusgrupas diskusijas.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Jaunatnes politikas īstenošanas indekss Ogres novadā ir 54 (no 100) un tas ir nedaudz augstāks nekā kopējais indekss Latvijā (51 no 100) un atbilstoši indeksa rezultātu interpretācijas metodoloģijai ir vērtējams kā vidējs novērtējums (41-60).

Pētījuma nosaukums:	Daugavpils pilsētas jaunatnes politikas indeksa rādītāji
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	IZM, Daugavpils pilsētas dome
Veicējs/īstenotājs:	Asociācija Izglītība ilgtspējīgai attīstībai, M.Kravale- Pauliņa
Links, kur pieejams pētījums:	https://jaunatne.daugavpils.lv/lv/jaunumi/1297-noteikts-jaunatnes-politikas-indeks-daugavpili
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=401, vecums 13-25), papildus 2 fokusgrupas diskusijas.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Latvijā – 51 punkts, Daugavpilī – 55 punkti. Salīdzinot ar Latvijas rezultātiem, augstā līmenī ir novērtējums dimensijās „Nodarbinātība un uzņēmējdarbība”, un „Veselības aizsardzība un labklājība”, kas apliecina pašvaldības vēlmi attīstīt šīs jomas un infrastruktūru.

Pētījuma nosaukums:	Dundagas novada jaunatnes politikas indekss
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	IZM, Dundagas novada pašvaldība
Veicējs/īstenotājs:	SIA "FACTUM"
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.jauniesumaja.lv/projekti/jauniesu-dzives-kvalitates-novertesana-l/84/ http://www.kolka.lv/wp-content/uploads/2014/10/DUNDAGAS-NOVADA-JAUNATNES-POLITIKAS-INDEKSS.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=100, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Dundagas novads 48 punkti.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu dzīves kvalitātes pētījums Madonas novadā
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	IZM, Madonas novada pašvaldība
Veicējs/īstenotājs:	Madonas novada pašvaldība
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.madona.lv/lat/box/files/Faili/jauniesu_dzives_kvalitates_petijums_madonas_novada.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=459, vecums 13-25).

Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Madonas novada jaunatnes politikas īstenošanas indeksa rādītājs ir augstāks (52 punkti) kā kopējais indeksa rādītājs Latvijā (51 punkts). Latvijā kopumā un Madonas novadā jauniešu pašvērtējums un viņu sniegtais dzīves kvalitātes novērtējums jaunatnes politikas īstenošanas indeksa dimensijās norāda, ka dzīves kvalitāte un iespējas sekmīgi sagatavoties un iekļauties pieaugušo dzīvē, tiek vērtētas viduvēji.

Pētījuma nosaukums:	Situācijas izpētes apkopojums par jauniebraucēju un reemigrantu bērnu iekļaušanos Rīgas vispārizglītojošajās skolās
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	RD IKSD
Veicējs/īstenotājs:	Izglītības attīstības centrs
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.iac.edu.lv/assets/Uploads/Materiali/Situacias-izpete-jauniebrRigas-sk2014GALA.pdf
Izmantotās metodes:	Aptaujas anketa (n=94, skolu pārstāvji), intervijas (n=8, administrācija, skolotāji, atbalsta personāls), fokusgrupas diskusija (13 dalībnieki, ikdienā strādā ar jauniebraucējiem), klātienē un telefonsarunas ar vecākiem (n=7), dokumentu un interneta resursu izpēte.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Pēdējo gadu laikā jauniebraucēju un reemigrantu bērnu skaits Rīgas skolās ir pieaudzis. Tas saistīts ar iebraucēju skaita palielināšanos valstī kopumā. Vairums Rīgas skolu saskaras vai ir saskārušies ar iebraucējiem un reemigrantiem, savukārt ir skolas, kas ar šo jautājumu nesaskaras vispār vai jauniebraucēji tajās ir individuāli gadījumi. • Vairums jauniebraucēju bērni Rīgā nonāk skolās ar krievu mācību valodu, tas saistāms ar migrācijas datiem un iebraucēju pārsvaru no Krievijas. • Skolās darbu ar jauniebraucējiem apgrūtina: bērnu ierašanās skolā mācību gada vidū, ģimenes uzturēšanās ilguma nepārzināšana, jauniebraucēju skolēnu skaits klasē, ja tas pārsniedz 2-3 skolēnus, atšķirīgā mācību pieredze savas iepriekšējās mītnes skolā, vecāku nepietiekama sadarbība ar skolu. • Skolā jāuzlabo savstarpējā sadarbība un informācijas apmaiņa kolēģu starpā (administrācija, skolotājs, skolas atbalsta personāls) skolas līmenī darbā ar jauniebraucējiem un reemigrantiem, kā arī sadarbība ar vecākiem.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu brīvprātīgais darbs sociālā kapitāla kontekstā. Lauku teritoriju specifika
Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	LKA bakalaura darbs
Veicējs/īstenotājs:	Madara Maslova
Links, kur pieejams pētījums:	https://academia.lndb.lv/ftp/117/maslova_madara_20103417.pdf
Izmantotās metodes:	Literatūras analīze, informatīvo materiālu apskats, faktu materiāla analīze, 3 fokusgrupu diskusijas (dalībnieki vecumā 13-25)
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Lauku teritorijai raksturīgas neformālas apvienības un interešu pulciņi, taču par formāla vai neformāla brīvprātīgā darba plašāku izplatību laukos vai pilsētā iegūstams atšķirīgs vērtējums. Šos apstākļus ietekmē birokrātiski nosacījumi, brīvprātīgā darba kā jēdziena lietošana ikdienā, formāla un neformāla brīvprātīgā darba sapludināšana un neatšķiršana, kas liedz iegūt skaidru atbildi. • Lauku teritoriju attīstība lielā mērā tendēta jauniešu piesaistes virzienā. Vides attīstību ietekmē jauniešu migrācija uz reģionu centriem, kas rada darbaspējīga un pilsoniski aktīva cilvēkresursa trūkumu laukos. Problēmas risinājumiem paredzēta pakalpojuma groza izstrāde attiecīgi vietas apdzīvotībai, kas mazinātu pakalpojumu pieejamības trūkumu. Palikšanai laukos nozīmīga ir sasaiste starp līdzdalību un piederību. Problēma, kas parādās viscaur – sabiedriskā transporta plūsmas nepietiekamība. • Lauku teritoriju attīstībai un sociālā kapitāla uzkrāšanai svarīga ir līdzdalības, šajā gadījumā brīvprātīgā darba, iespēju nodrošināšana ciematos. Teorētiskos materiālos lasāmā skolu un baznīcu atbalsta funkcija brīvprātīgā darba veikšanai lauku teritorijās līdzšinēji nav izplatīta. Perspektīvas redzamas dažādu mazu apvienību, grupu aktivitātei brīvprātīgā darba sfērā un, iespējams, attīstāma sadarbība ar skolām.

Pētījuma nosaukums:	European Youth in 2014

Īstenošanas gads:	2014
Pasūtītājs:	Eiropas Komisija
Veicējs/īstenotājs:	PUBLIC OPINION MONITORING UNIT / Eurobarometrs
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.europarl.europa.eu/pdf/eurobarometre/2014/youth/eb_395_synthesis_youth_en.pdf
Izmantotās metodes:	Telefonaptauja (n=13437 Eiropas iedzīvotāji, vecums 16-30).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Secinājumi kopumā par jauniešiem Eiropā: • Vairāk nekā puse no jauniešiem Eiropā uzskata, ka viņu valstī jaunieši pēc ekonomiskās krīzes ir marginalizēti un izslēgti no ekonomiskās un sociālās dzīves (57%). • Absolūti lielākā daļa no jauniešiem uzskata, ka viņu valstī izglītības un apmācību sistēma ir labi piemērota pašreizējam darba tirgum. • Vairāk kā 4 no 10 jauniešiem apgalvo, ka gribētu strādāt, mācīties vai iziet apmācības citā ES valstī. • Eiropas Parlamenta 2010. gadā aizsāktais projekts Jauniešu Garantija cieš no publicitātes trūkuma savā mērķauditorijā – gandrīz 8 no 10 jauniešiem par šādu iniciatīvu nav dzirdējuši (79%), 17% par tādu ir dzirdējuši, bet nav informēti par detaļām, tikai 4% ir zināšanas par šo.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu ģeogrāfiskās telpas kognitīvā struktūra un aktivitātes pilsētā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	Promocijas darbs, LU
Veicējs/īstenotājs:	Ģirts Burgmanis
Links, kur pieejams pētījums:	https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/5190
Izmantotās metodes:	Statistikas datu analīze, skolēnu aptauja (n=2201, vecums 12-17), 10 fokusa grupu diskusijas, 8 ekspertu intervijas.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Jauniešu ikdienā biežāk apmeklēto aktivitāšu vietu teritoriālais izvietojums pilsētas centrā ir atkarīgs no vietas piedāvātajām iespējām, salīdzinot ar dzīvesvietas teritoriju, neformālā sociālās kontroles līmeņa, kā arī publiskās telpas sociālajām raksturiezīmēm un izklaides iespējām. Jaunieši visbiežāk izvēlas vietas un objektus, kuri nav pieejami dzīvesvietas teritorijā – multifunkcionālo centru „Stockmann” (47%), ātrās apkalpošanas restorānu „McDonald’s” (17%), tirdzniecības centrus „Galerija Centrs” (15%) un „Origo” (15%), vietas ar augstu sociālās saskarsmes intensitāti – Vecrīgu un Doma laukumu (15%), Brīvības pieminekļa laukumu (10%), kā arī parkus – Vērmanes dārzu (11%) un Esplanādi (9%). • Rīgā jauniešu pārvietošanos uz izglītības iestādēm raksturo ievērojami retāka auto un biežāka sabiedriskā transporta izmantošana nekā Rietumeiropas un Ziemeļamerika pilsētās. Tas saistīts ar izglītības iestāžu un sabiedriskā transporta ērto pieejamību jauniešiem dzīvesvietā. 16% Rīgā dzīvojošo respondentu uz skolu ved vecāki ar auto, savukārt sabiedrisko transportu izmanto 27%. Biežāku auto izmantošanu, pārvietojoties uz skolu, nosaka dzīvesvietas novietojums Rīgas aglomerācijā. Jauniešu īpatsvars, kuri dzīvo Pierīgā un pārvietojas ar auto uz izglītības iestādi Rīgā, ir 68%, savukārt sabiedrisko transportu izmanto 32%.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu ar zemu izglītību iekļaušanās darba tirgū Latvijā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	Promocijas darbs, LU
Veicējs/īstenotājs:	Mareks Niklass
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.szf.lu.lv/fileadmin/user_upload/szf_faili/Petnieciba/promocijas_darbi/Mareks%20Niklass_2013.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=712), 22 ekspertintervijas, 25 daļēji strukturētās intervijas ar jauniešiem un kontentanalīze.

Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Analizējot dažādus normatīvos aktus, autors konstatēja, ka tajos ir ietverti vairāki ierobežojumi, kas varētu kavēt vai pat liegt pieeju darba tirgum tieši nepilngadīgiem jauniešiem. Piemēram, LR Darba likums aizliedz nodarbināt nepilngadīgus jauniešus nakts stundās. Tāpat darba devējs nedrīkst nodarbināt nepilngadīgo ilgāk par 35 stundām nedēļā. Nepilngadīgajiem jauniešiem ir arī aizliegts strādāt virsstundas. Šo un citu ierobežojumu dēļ darba devējam nepilngadīgo jauniešu nodarbināšana nav izdevīga. Šie ierobežojumi un apstākļi varētu liegt pieeju darba tirgum daudziem nepilngadīgajiem jauniešiem. Autors savā darbā secina, ka dažādi normatīvie akti šobrīd nerada pietiekami daudz materiālu stimulu, lai darba devējam būtu izdevīgi nodarbināt mazkvalificētu darbinieku, tajā skaitā jauniešus ar zemu izglītību. Salīdzinot ar dažādām ES dalībvalstīm, Latvijā ir augsts risks cilvēkiem ar zemiem ienākumiem nokļūt bezdarba un zemas darba samaksas slazdā. Aptaujā un daļēji strukturētajās intervijās iegūtie dati tomēr liecina, ka pretēji priekšstatam par jauniešiem, kuriem ir nepamatotas ekspektācijas attiecībā par darbu un iespējamo atalgojumu, vairums jauniešu ar zemu izglītību adekvāti novērtē savas izredzes darba tirgū. Viņi meklē darbu, kur nav nepieciešama augsta kvalifikācija un izglītība. Viņi vēlas iegūt augstāku izglītību, lai varētu pretendēt uz labāk atalgotu darbu. Daži jaunieši piedalās dažādos apmācībasursos, lai iegūtu praktiskā darba iemaņas. Dažādas pazīmes liecina, ka jauniešiem varētu būt ievērojamas grūtības īstenot savas ieceres, jo trūkums, nepieciešamība pelnīt naudu un rūpēties par ģimeni var kavēt vai pat liegt jauniešiem iegūt darba tirgū pieprasīto izglītību un prasmes.

Pētījuma nosaukums:	Iedzīvotāju attieksme pret brīvprātīgo darbu
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	NI
Veicējs/īstenotājs:	SKDS Latvijas iedzīvotāju aptauja
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.iaunatneslietas.lv/images/Atskaite_11_2013.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=1058, vecums 15-74).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kā liecina aptaujas dati, 1/3 (33%) aptaujāto pēdējo piecu gadu laikā ir veikuši brīvprātīgo darbu. Visbiežāk (21%) respondenti norādīja, ka ir darbojušies vides un dabas aizsardzības un sakopšanas jomā, piedalījušies talkās. Citas jomas, kurās veikts brīvprātīgais darbs, minēja ne vairāk kā 1/10 aptaujāto: 6% nosauca kultūras un mākslas pasākumus, 6% – veco ļaužu, invalīdu vai bērnu aprūpi, 5% – sporta aktivitātes utt. Kopumā 65% iedzīvotāju norādīja, ka pēdējo piecu gadu laikā viņi brīvprātīgo darbu nav strādājuši. Salīdzinot dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildes, jāsecina, ka aktīvākas brīvprātīgā darba darītājas ir sievietes, respondenti vecumā no 15 līdz 24 gadiem un no 35 līdz 44 gadiem, aptaujas dalībnieki ar pamatizglītību un augstāko izglītību, publiskajā sektorā nodarbinātie, Latgalē dzīvojošie.

Pētījuma nosaukums:	Studentu lojalitāti ietekmējošie faktori un to nozīme vadības lēmumu pieņemšanā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	Promocijas darbs, LU
Veicējs/īstenotājs:	Kristīne Zaksa
Links, kur pieejams pētījums:	https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/5134/23193-Kristine_Zaksa_2013.pdf?sequence=1
Izmantotās metodes:	Literatūras un avotu analīze, aptauja (n=2141, vecums 20-60, vidējais vecums 25 gadi, 88% vecuma grupā 20-29), statistiskā analīze.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Komerczinību studenti/absolventi vairāk orientējas uz iegūto rezultātu (prasmes un sagatavotība darba tirgum) nekā izglītības zinātņu studenti/absolventi, kam nozīmīgāks ir pats studiju process un akadēmiskā personāla darba kvalitāte. To varētu izskaidrot ar faktu, ka darba tirgū lielāka konkurence ir uzņēmējdarbības sektorā, līdz ar to komerczinību studenti/absolventi ir ieinteresētāki labāku studiju rezultātu iegūšanā, bet izglītības zinātņu studentiem/absolventiem svarīgāks ir pats studiju process un

	akadēmiskā personāla darbs viņu pašu nākotnes darba specifikas dēļ (viņi paši tiek sagatavoti darbam izglītības sektorā). • Augstskolas tēla ietekme uz absolventu lojalitāti augstskolai ir lielāka dabaszinātņu studentiem un mazāka komerczinību studentiem.

Pētījuma nosaukums:	Studentu sociālie un ekonomiskie dzīves apstākļi Latvijā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	Latvijas Universitātes aģentūra «LU Filozofijas un socioloģijas institūts»
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/13.pdf
Izmantotās metodes:	Studentu aptauja (n=2025, 76% vecums 19-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Lai arī lielākā daļa studentu ir uzsākuši studijas tūlīt pēc vidējās izglītības iegūšanas, darba pieredze pirms studiju uzsākšanas augstskolā bijusi 47% respondentu. • 40% respondentu dzīvo kopā ar vecākiem vai tuviem radniekiem, 23% dzīvo ar savu partneru / vīru / sievu. Studiju laikā 30% respondentu dzīvo kopā ar istabas biedru kopmītnēs / dienesta viesnīcā vai draugu, paziņām, ar ko kopā tiek īrēta dzīvojamā platība, bet 10% aptaujāto dzīvo vieni paši. Kopumā 76% respondentu ir apmierināti ar savu mājvietu studiju laikā, bet šī apmierinātība lielā mērā atkarīga no mājokļa tipa. Vismazāk apmierināti ir tie studenti, kas dzīvo kopmītnēs. • Vairākumam Latvijas studējošo (71%) vismaz daļu no viņu rīcībā esošajiem naudas līdzekļiem joprojām veido vecāku un citu radnieku, kā arī laulāto draugu un partneru nodrošinātais finansiālais atbalsts. • Četru gadu laikā palielinājies algotā darbā strādājošo studentu īpatsvars. 2013. gadā līdztekus mācībām strādā aptuveni puse studējošo, kuru vidū 36% ir regulārs algots darbs, bet 13% strādā īslaicīgus darbus.

Pētījuma nosaukums:	Jaunieši Latvijā 2008-2013: aktivitāte, mobilitāte, līdzdalība
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	Gunts Klāsons, Diāna Sīmansone, Anda Laķe
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/Jauniesi_Latvija_2008-2013.pdf
Izmantotās metodes:	Statistikas datu analīze, dažādu aptauju dati.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Laika periodā starp 2005. un 2009. gadu bija novērojams stabils to ES jauniešu īpatsvars, kuri mācījās, un to, kuri bija nodarbināti. Savukārt turpmākajos gados situācija būtiski mainījies – studējošo īpatsvars pieaug, kamēr strādājošo – būtiski samazinās. Jaunieši, kuri ekonomiskās krīzes ietekmē zaudēja darbu, arvien vairāk atgriežas izglītības sistēmā. • Tikai 1/4 jauniešu ir izteikti aktīvi dažāda veida līdzdalībā, kamēr 1/3 nepiedalās nekādās aktivitātēs. Neaktīvo jauniešu īpatsvars gan ik gadus samazinās. • 2/5 jauniešu neuzticas citiem cilvēkiem – zems sociālā kapitāla līmenis ir viens no kavējošiem faktoriem sadarbībai, kopīgām sociālām un sabiedriskām aktivitātēm. Izteikti zema ir arī jauniešu uzticēšanās valsts un pašvaldību institūcijām, kas savukārt mazina politisko līdzdalību. • Vairākums jauniešu uzskata, ka viņu veselības stāvoklis ir labs. Tajā pašā laikā to jauniešu īpatsvars, kuri novērtē, ka jūtas slikti vai ļoti slikti, Latvijā ir viens no augstākajiem ES. • Katrs otrs jauniešs uzskatāms par mazkustīgu vai nepietiekoši fiziski aktīvu, lai gan lielākajai daļai jauniešu ir daudz iespēju aktīvai laika pavadīšanai un sportošanai.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu iespēju, attieksmju un vērtību pētījums
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija

Veicējs/īstenotājs:	SIA "Excolo Latvia"
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/23.pdf
Izmantotās metodes:	NI
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Attiecībā uz ģimenes vērtībām novērojams, ka tās jauniešiem ne tik daudz asociējas ar laulību kā formālu kopdzīves institūtu, cik partneru neformālu kopdzīvi. Ņemot vērā, ka jauniešiem arī bērni ir izteikti būtiska vērtība, ilgtermiņā sagaidāms, ka īpaši aktuāls būs jautājums par oficiāli neregistrētām partnerattiecībām un to juridisko regulējumu. Politiskā līdzdalība jauniešu vidū ir ļoti zema, pie tam – jauniešiem arī nav intereses par politiku. Dotā pētījuma dati gan neļauj identificēt iemeslus zemei ieinteresētībai, vien uzrāda vairākus kritiskus aspektus – jauniešu vidū ir ļoti zema uzticēšanās gan likumdevēji- un izpildvaras institūcijām, gan valsts augstākajām amatpersonām, interese par politiku ir izteikti zema, kā arī iespēju līdzdarboties politikā un ietekmēt politiskos lēmumus jaunieši vērtē izteikti zemu. Dažādu jautājumu aspektā pētījuma dati liecina, ka jauniešiem būtiska tēma ir stabilitāte dažādās dzīves sfērās. Pēdējo gadu laikā izteikti pieaugusi stabila darba nozīme jauniešu vidū, būtiska ir arī pārliecība par spēju nodrošināt saviem bērniem drošu nākotni, nedaudz samazinājusies uzticēšanās izglītības sistēmai u.c. Tas norāda uz zināmu nedrošību jauniešu vidū attiecībā uz dažādām dzīves jomām. Dažādām institūcijām uzticēšanos pauž ne vairāk kā 1/2 no aptaujātajiem jauniešiem. Sekojoši – nedrošības un nestabilitātes apstākļos jaunieši negūst pārliecību, ka var sagaidīt atbalstu un palīdzību no valsts un pašvaldību institūcijām, bet ir pārliecināti, ka var paļauties tikai uz sevi. Būtiska tēma ir arī jaunatne un pasaule. Pētījuma dati liecina, ka jaunieši reti aizdomājas, ka un kā viņu personīgā rīcība ietekmē notiekošo pasaulē kopumā, sekojoši – ir problemātiski jauniešu mērķa grupā aktualizēt tādu svarīgus jautājumus kā ilgtspējīga attīstība, vides sakoptība, atkritumu šķirošana, sociālā atbildība u.tml. Kopumā jaunieši nejūtas iesaistīti globālos procesos, bet vienlaikus jūtas spiesti pieņemt globālo procesu ietekmi savā dzīvē. Tēmas, par kurām jaunieši savas zināšanas vērtē kritiski, ir ilgtspējīga attīstība, godīga tirdzniecība, starptautiskā drošība.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu dzīves kvalitāte, iesaistīšanās brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā, piekļuve jauniešiem aktuālai informācijai
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	SIA "Excolo Latvia"
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/IZM_Monitorings_Excolo_2013.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=1033, jaunieši, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Absolūtais vairākums jauniešu Latvijā ir apmierināti ar savas dzīves kvalitāti – 31% ir pilnībā apmierināti un vēl 58% – drīzāk apmierināti ar savu dzīvi. Tikai 11% ir tādu, kuri ir neapmierināti. Brīvprātīgā darba veicēju īpatsvars pēdējo trīs gadu laikā nav būtiski mainījies – aptuveni 1/10 jauniešu to veic regulāri, aptuveni 2/5 – reizēm, bet 1/2 – neveic. Anketā jaunieši tika lūgti arī norādīt, ar kādiem šķēršļiem ir saskārušies, lai iesaistītos dažādās sabiedriskās, sociālās, politiskās vai cita veida aktivitātēs. Tikai 1/10 apgalvojuši, ka nav saskārušies ar nekādiem šķēršļiem, kamēr pārējie minējuši konkrētus šķēršļus. Visbiežāk – 51% gadījumu – jaunieši norādījuši uz laika trūkumu kā iesaistes barjeru. Izteikti liela daļa – 40% – jauniešu norāda, ka viņiem nav bijusi interese piedalīties, savukārt 1/4 izjūt informācijas trūkumu. Būtiski uzsvērt, ka tikai 15% kā šķērslis norāda finanšu problēmas. Aptaujas anketā jaunieši tika lūgti nosaukt trīs galvenos jautājumus, kurus Latvijas valdībai būtu jārisina tieši jauniešu jomā. Salīdzinoši visbiežāk minētas atbildes: jārisina jautājums par darba un prakses iespējām (33%), jāuzlabo izglītības sistēma (24%), jānodrošina bezmaksas izglītība (12%) un brīvā laika pavadīšanas iespējas (11%).

Pētījuma nosaukums:	Ikšķiles novada jaunatnes politikas indekss
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	IZM, Ikšķiles novada dome

Veicējs/īstenotājs:	Ikšķiles novada pašvaldības attīstības nodaļa
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.ikskile.lv/attachments/article/1827/Indekss_Ikskile_8.11.2013.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=308, vecums 13-25 gadi).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Ikšķilē 51 punkts.

Pētījuma nosaukums:	Jaunatnes politikas īstenošanas indeksa aprēķināšana Balvu novada pašvaldībā jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšanai
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	IZM, Balvu novada pašvaldība
Veicējs/īstenotājs:	SIA Factum
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.balvi.lv/files/Publikācijas/Jaunatnes-politikas-indekss_Balvi.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=200, vecums 13-25 gadi).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Balvu novads 41 punkts.

Pētījuma nosaukums:	Jaunatnes politikas indeksa aprēķināšana Jēkabpils pilsētā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	IZM, Jēkabpils pilsētas pašvaldība
Veicējs/īstenotājs:	SIA Factum
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.jekabpils.lv/sites/default/files/projekti/jaunatnes-politikas-indekss_jekabpils.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=219, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Jēkabpils 49 punkti.

Pētījuma nosaukums:	Jūrmalas pilsētas jaunatnes politikas indeksa noteikšana
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	IZM, Jūrmalas pilsētas dome
Veicējs/īstenotājs:	SIA Factum
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.jurmala.lv/upload/projekti/papildinormacija/jaunatnes-politikas-indekss_jurmala.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=100, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Jūrmala 52 punkti.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšana Rūjienas novadā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	IZM, Rūjienas novada pašvaldība
Veicējs/īstenotājs:	SIA Factum
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.rujiena.lv/files/raksti/jauniesiem/jaunatnes-politikas-indekss-rujiena.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=150, vecums 13-25).

Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Rūjienas novads 42 punkti.
Pētījuma nosaukums:	Jaunatnes politikas īstenošanas indekss Alūksnes novadā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	IZM, Alūksnes novada pašvaldība
Veicējs/īstenotājs:	Alūksnes novada pašvaldība
Links, kur pieejams pētījums:	http://abic.lv/wp-content/uploads/2015/04/Jaunatnes-politikas-istenošanas-indekss-Aluksnes-novada.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=326, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Alūksnes novads 51 punkts.
Pētījuma nosaukums:	Jauniešu dzīves kvalitātes novērtēšana Liepājā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	IZM, Liepājas Bērnu un jaunatnes centrs, Liepājas pilsētas izglītības pārvalde
Veicējs/īstenotājs:	SIA "FACTUM"
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.iauniesumaia.lv/projekti/jauniesu-dzives-kvalitates-novertesana-l/84/
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=217, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Indeksa kopējais rādītājs Liepājas jauniešu vidū ir viduvējs – 50 punkti no 100 punktiem. Tas būtiski neatšķiras no Latvijas kopējā indeksa rādītāja (51 punkts). Līdz ar to varam apgalvot, ka kopumā Liepājas jaunieši, savas iegūtās prasmes, vēlmes un dažādu iespēju pieejamību, sagatavojoties patstāvīgai un kvalitatīvai dzīvei sabiedrībā, vērtē kā viduvējas.
Pētījuma nosaukums:	Mārupes novada jauniešu dzīves kvalitātes pētījums
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	IZM, Mārupes novada dome
Veicējs/īstenotājs:	SIA "FACTUM"
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.marupe.lv/sites/default/files/inline-files/Jaunatnes-politikas-indekss_Marupe.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=200, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kopējais indeksa rādītājs: Latvija 51 punkts, Mārupes novads 47 punkti.
Pētījuma nosaukums:	Pētījums par personu ar invaliditāti nodarbinātības politiku Eiropā
Īstenošanas gads:	2013
Pasūtītājs:	Latvijas Lietuvas pārrobežu projekta ietvaros
Veicējs/īstenotājs:	Liepājas Neredzīgo biedrība
Links, kur pieejams pētījums:	www.lnbiedriba.lv/download/7/lv-viss-petijums-12-valstis.pdf
Izmantotās metodes:	Statistikas datu analīze un dokumentu analīze 12 valstīs, salīdzinājums.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Pirmkārt, ir ieteicams padziļināti izvērtēt esošo personu ar invaliditāti nodarbinātības pasākumu efektivitāti, balstoties uz rezultatīvajiem rādītājiem un izmaksu efektivitātes analīzes. Šāds izvērtējums ļautu mērķtiecīgāk izstrādāt un ieviest nodarbinātības pasākumus personu ar invaliditāti nodarbinātībai.

	Lai veicinātu Latvijā nodarbinātību personu ar invaliditāti vidū, kā arī citu mērķa grupu starpā (bezdarbnieki pirmspensijas vecumā, ilgstošie bezdarbnieki, jaunieši bez pieredzes un darba), ierosinām izveidot sociālos uzņēmumus – radot pastāvīgus vai pārejošus aizsargātos darba tirgus apstākļus (Lietuvas piemērs). Šādu sociālo uzņēmumu pieejas izstrāde būtu jāveido sadarbojoties valsts, pašvaldības iestādēm, darba devēju pārstāvjiem un nevalstiskajam sektoram, izstrādājot ekonomiski un politiski pamatotu normatīvo regulējumu sociālo uzņēmumu veidošanai Latvijā. Treškārt, darba devējiem, kas nodarbina personas ar invaliditāti, ieteicams nodrošināt lielāku atbalstu, ar mērķi palielināt darba devēju ieinteresētību personu ar invaliditāti nodarbinātībā.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu vērtības patērētājsabiedrībā Latvijā
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	Promocijas darbs, Rēzeknes Augstskola
Veicējs/īstenotājs:	Spodra Austruma
Links, kur pieejams pētījums:	https://dspace.lu.lv/dspace/bitstream/handle/7/4694/21767-Spodra_Austruma_2012.pdf?sequence=1&isAllowed=y
Izmantotās metodes:	Teorētiskās literatūras analīze, kontentanalīze, daļēji strukturētas intervijas (7 eksperti), ekspertvērtējuma metode, fokusgrupu diskusija (skolas jauniešu, kopējais dalībnieku skaits - 81, 10. - 12. kl. skolēni), aptaujas anketa (16 - 21 g.v. vidusskolēni, n=626).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Analizējot teorijas no postmodernās filozofijas teorētisko nostādņu viedokļa, autore secināja, ka sociālā komunikācija ar milzīgu informētības apjomu, kuru nodrošina masu informatīvie līdzekļi, jauniešiem kalpo kā līdzeklis personiskajām izglītošanās vajadzībām, jo būt informētam, būt savas sociālās grupas aprītē patērētājsabiedrības kontekstā arī mācību procesā pēc intervijas iegūtās informācijas, iegūst īpašu nozīmību. Mediji palīdz jauniešiem projicēt patērētājsabiedrības vēlnes. Skolēna domāšanu un apziņu ietekmē ekonomikā balstītas vērtībizglītības nostādes, vienlīdz, kā ārējie patērētājkultūras simulakri, Latvijā nav veikti plaši, visaptveroši pētījumi par to, kā vērtību izglītojošais saturs darbojas skolas vidē un, kādi ir galvenie ietekmējošie faktori, kuri nosaka jauniešu vērtību. Pētījuma rezultātā, autore ir pārliecināta, ka mainot mācību priekšmetu un mācību programmu saturu, mainot dažādus normatīvos aktus vai valdības deklarācijā akcentētos mērķus, tādējādi orientējot uz humanitāru vērtību orientētu nākotnes redzējumu, mainītos nākotnes sabiedrības sociālkultūras kopējais raksturs.

Pētījuma nosaukums:	Interesešu izglītība Latvijā un interesešu izglītības iestāžu loma
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	
Veicējs/īstenotājs:	Daiga Kalniņa, Doloresa Lepere, Māra Vilciņa, Irēna Maskaljonoka, Inga Auziņa, Dzintra Zemtūre, Aija Caune u.c.
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.iksd.riga.lv/upload_file/Izglitiba_pievienotie/2012_06/Interesu_izglitiba_Latvija_un_interesu_izglitiba_iestazu%20loma_2012.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (38 interesešu izglītības iestādes, 2199 interesešu izglītības iestāžu audzēkņi, 1226 interesešu izglītības iestāžu audzēkņu vecāki), statistikas datu analīze, iepriekšējo pētījumu analīze un pārskats.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Izglītības likumā nav saprotama formulējumu „interesešu izglītība” un „neformālā izglītība,” atšķirība un savstarpējā pakārtotība. Interesešu izglītības iestādēs pulcīnus apmeklē 7 reizes vairāk bērnu un jauniešu, salīdzinot vidējo interesešu izglītības audzēkņu skaitu interesešu izglītības iestādē un skolā. Tātad bērni, vecāki un pašvaldības uzskata, ka interesešu izglītības iestādes ir piemērotākas interesešu izglītības pakalpojuma nodrošināšanai. Vispopulārākās ir kultūrizglītības programmas (dziedāšana, dejošana, zīmēšana u. tml.), tām seko sporta izglītības programmas. Tas apliecina Latvijas interesešu izglītības tradīcijas un pieprasījumu. Pēdējo 3 gadu laikā audzēkņu skaits interesešu izglītībā pieaug, neskatoties uz to, ka skolēnu skaits skolās samazinās.

Pētījuma nosaukums:	Studentu un jauniešu sportošanas paradumi
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	NI
Veicējs/īstenotājs:	Biedrība „Latvijas Augstskolu sporta savienība”
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/20.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (studenti, n=1036).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Lielākā studentu daļa kā Rīgas, tā arī reģionālajās augstskolās savu attieksmi pret sportu vērtē kā pozitīvu. Pētījumā tika konstatēts, ka lielākā studentu daļa (64,6%) sportam un kustību aktivitātēm atļaujas tērēt tikai līdz 10 latiem mēnesī. Īpaši spilgti šīs summas iezīmējas reģionālajās augstskolās. Izteikta vienprātība studentu viedoklī parādās jautājumā par sporta nodarbību iekļaušanu studiju procesā. Vidēji 89% studentu uzskata, ka sporta vai kustību aktivitāšu nodarbībām Latvijā ir jābūt visu augstskolu studiju priekšmetu piedāvājumā ar atbilstošu kredītpunktu piešķiršanu.
Pētījuma nosaukums:	Jaunatnes politikas īstenošanas indekss
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	TNS
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/25.pdf
Izmantotās metodes:	Citu valstu pieredzes izpēte, Latvijas Republikas un Eiropas Savienības likumdošanas izpēte, ekspertu diskusijas, aptauja (n=1083).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Ir izstrādāts jaunatnes politikas īstenošanas indekss, kas ļauj sistemātiski un konceptuāli apkopot un izvērtēt jaunatnes politikas ietekmes un rezultātus noteiktās jauniešu dzīves jomās. Šāds jaunatnes politikas indekss nodrošina iespēju pēc vienotiem parametriem novērtēt jaunatnes politikas īstenošanas procesu gan Latvijā kopumā, gan katrā pašvaldībā atsevišķi. Indekss ietver sekojošas jaunatnes politikas dimensijas: izglītība un apmācība, līdzdalība, brīvprātīgais darbs, jaunrade un kultūra, nodarbinātība un uzņēmējdarbība, veselības aizsardzība un labklājība, sociālā iekļaušana, jaunatne un pasaule. Jelgavas gadījumā indekss ir 53 (LV vidēji – 51).
Pētījuma nosaukums:	Aptauja ikgadējā monitoringa ietvaros par jauniešu dzīves kvalitāti, iesaistīšanos brīvprātīgajā darbā, jaunatnes organizāciju darbībā un piekļuvi jauniešiem aktuālai informācijai
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	LR Izglītības un zinātnes ministrija
Veicējs/īstenotājs:	TNS LATVIA
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.izm.gov.lv/images/statistika/petijumi/24.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=1083, jaunieši, vecums 13-25).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Vairāk nekā trīs ceturtdaļas (79%) Latvijas jauniešu vērtē savu dzīves kvalitāti pozitīvi. Savas dzīves kvalitāti negatīvi novērtē 21% jauniešu. Tie respondenti, kuri novērtēja, ka nav pilnībā apmierināti ar savu dzīvi, tika lūgti minēt galvenos neapmierinātības iemeslus. Puse no jauniešiem (50%) kā galveno iemeslu, kādēļ viņi nav apmierināti ar savu dzīvi minējuši finansiālas problēmas, līdzekļu trūkumu un mazu algu. Salīdzinot ar 2011. gadā veiktās aptaujas datiem, šajā gadā ir samazinājies to jauniešu skaits, kuri pēdējā gada laikā 6 reizes vai biežāk iesaistījušies kultūras aktivitātēs; savukārt pieaudzis to jauniešu skaits, kuri kultūras un izklaides aktivitātēs pēdējā gada

	laikā iesaistījušies no 1 līdz 5 reizēm un nav iesaistījušies nevienu reizi. Kopumā šādi rezultāti norāda, ka jaunieši, salīdzinot ar iepriekšējo gadu ievērojami retāk apmeklē dažādas kultūras un izklaides aktivitātes. Līdzīgas tendences, par kopējo iesaistības līmeņa mazināšanos, vērojamas arī attiecībā uz iesaistību dažādās interešu aktivitātēs, jauniešu iesaistību sabiedriskās un sociālās aktivitātēs un politiskās aktivitātēs. • Trīs ceturtdaļas jauniešu (72%) norāda, ka nezina nevienu jaunatnes organizāciju. • Monitoringa ietvaros jaunieši tika lūgti norādīt, viņuprāt, trīs nozīmīgākos jautājumus tieši jaunatnes jomā, kuru risināšanai būtu jāpievēršas Latvijas valdībai. Visbiežāk jaunieši kā visaktuālākos risināmos jautājumus jaunatnes jomā norādījuši – jautājumus par prakses un darba iespējām, darba nodrošināšana un atalgojuma jautājumi (45%); jautājumus par izglītības sistēmu, izglītības kvalitāti (35%); jautājumus par izglītības finansēšanu (33%); jautājumus par brīvā laika pavadīšanas iespējām (20%).

Pētījuma nosaukums:	Latvijas iedzīvotāju veselība 2000 - 2012
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	Slimību profilakses un kontroles centrs
Veicējs/īstenotājs:	Margita Štāle, Jolanta Skrule
Links, kur pieejams pētījums:	https://spkc.gov.lv/upload/Petijumi%20un%20zinojumi/Sabiedribas%20veselibas%20petijumi/visparejais_zinojums_2012.pdf
Izmantotās metodes:	Statistikas datu analīze un interpretācija.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Dinamikā pieaug alkohola lietošanas izplatība skolēnu vidū gandrīz visās vecuma un dzimuma grupās; ik gadu ar alkohola akūtu intoksikāciju vai pārmērīgu lietošanu tiek reģistrēti arī bērni, 2011. g. – 116. • Seksuālas attiecības ir bijušas apmēram katram piektajam skolēnam 15 gadu vecumā. Zēniem šis īpatsvars ir nedaudz lielāks nekā meitenēm. Tikai 76% piecpadsmitgadīgo zēnu un 79% piecpadsmitgadīgo meiteņu pēdējo dzimumsakaru laikā izmantojuši prezervatīvu, dinamikā seksuālo attiecību un prezervatīvu lietošanas rādītāji būtiski nemainās. • 1,5-2% no visiem jaundzimušajiem dzimst mātēm, kas ir jaunākas par 18 gadiem. Gandrīz puse no visām grūtniecībām pusaudzēm līdz 17 gadu vecumam tiek pārtrauktas. • Vidējais dienu skaits, kurās skolēni ir fiziski aktīvi vismaz vienu stundu dienā, ir 4,1 diena. Pieaugot vecumam, mazinās gan zēnu, gan meiteņu īpatsvars ar pietiekamu fizisko aktivitāti. Televīziju (ieskaitot video un DVD) vismaz četras stundas dienā darba dienās skatās 23% skolēnu, bet nedēļas nogalēs – gandrīz divreiz vairāk – 40,5% skolēnu. Dinamikā vērojama televīzijas skatīšanās popularitātes mazināšanās, jo, iespējams, ka laiks, kas pavadīts pie TV, samazinājies tāpēc, ka vairāk laika tiek pavadīts pie datora. Divas un vairāk stundas darba dienās pie datora pavadā 46% skolēnu, meitenes biežāk nekā zēni. • Visizplatītākais atkarības vielu lietošanas paradums skolēniem ir smēķēšana – dzīves laikā smēķēt pamēģinājušo 15-16 gadus veco jauniešu īpatsvars sasniedz 80%. Regulāri (vismaz vienreiz nedēļā) smēķē 27% 15 gadus veci jaunieši, zēni vairāk nekā meitenes. Dinamikā regulāri smēķējošo skolēnu īpatsvars dažādos vecumos ir mainīgs. Pieaug regulāri smēķējošo meiteņu īpatsvars, visaugstākais smēķētāju pieaugums vērojams 15 gadu vecumā. • Dinamikā skolēnu alkohola lietošanas rādītāji pieaug. Dzīves laikā tikai trešdaļa skolēnu nekad nav bijuši piedzērušies. Gandrīz katrs trešais pusaudzis pēdējā mēneša laikā alkoholu lietojis vismaz reizi nedēļā, meitenes biežāk nekā zēni. Ik gadu tiek reģistrēti arī bērni un jaunieši ar akūtu alkohola intoksikāciju vai kaitējoši pārmērīgu lietošanu un atkarību.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu fiziskās aktivitātes un veselības problēmas
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	Raksts žurnālā <i>Scientific Journal of Riga Technical University</i>
Veicējs/īstenotājs:	Juris Porozovs, Dzintra Porozova, Alvis Valdemiers
Links, kur pieejams pētījums:	https://www.google.lv/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=9&cad=rja&uact=8&ved=0ahUKEwjH-

	4n2sPbXAhUDlpoKHU5xDDsQFghYMAg&url=https%3A%2F%2Fortus.rtu.lv%2Fscience%2F13127%2Ffulltext&usg=AOvVaw3oPXNp3r8VCjaabwtCimu
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=120 studenti no RPIVAs un n=136 skolēni).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Skolēni vairāk nodarbojas ar sportu nekā studenti. Lielam skaitam studentu fiziskās aktivitātes ir nepietiekamas. • Lielākam studentu skaitam, salīdzinot ar skolēniem, ir nelielas veselības problēmas. • Daudziem jauniešiem ir redzes traucējumi: 25% skolēnu un 28% studentu ir nelieli redzes traucējumi, bet 15% skolēnu un 19% studentu ir nopietni redzes traucējumi. • Skolēniem pēdējo gadu laikā ir bijis ievērojami lielāks traumu skaits, salīdzinot ar studentiem. • Daudzi jaunieši nav pārliecināti, ka nepieciešamības gadījumā spētu sniegt pirmo palīdzību. Gan skolās, gan augstskolās ir nepieciešams pilnveidot jauniešu pirmās palīdzības sniegšanas iemaņas.

Pētījuma nosaukums:	Jauniešu finanšu lietpratība
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	Latvijas Komerčbanku asociācija
Veicējs/īstenotājs:	LU Antropoloģijas studiju katedra
Links, kur pieejams pētījums:	http://lka.org.lv/v/aktualitates/LU_petiuma_zinojums_finansu_lietpratiba_27_06_2012.pdf
Izmantotās metodes:	Jauniešu diskusijas un intervijas (n= vairāk kā 210 skolēni, n=15 skolotāji).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	• Analizējot iegūtos datus, tika noskaidrots, ka lielākā daļa jauniešu savu finanšu lietpratību vērtē ļoti kritiski, uzsverot, ka pat ja šī brīža vajadzībām ar viņu zināšanām un prasmēm pietiek, veiksmīgai finansiālai nākotnei to būtiski pietrūkst. Pozitīvi tiek vērtētas tādas personas iezīmes kā taupība, spēja iekrāt, plānot savu budžetu, kā arī spēja patstāvīgi un racionāli pieņemt finansiālus lēmumus. • Jaunieši visbiežāk sevi redz kā pasīvus ekonomikas dalībniekus un šo attieksmi pastiprina skolotāju un vecāku attieksme, jauniešus uzskatot par nenobriedušām un neracionālām personām. Arī jaunieši gadījumos, kad pieņemti pašu vērtējumā nepareizi finansiāli lēmumi, to attaisno ar savu vecumu. • Skolu jaunieši redz kā teorētisko zināšanu ieguves vietu un, kaut gan atzīst ekonomikas teorijas nepieciešamību, vēlas lielāku teorētisko zināšanu integrēšanu reālajā dzīvē. Ne tikai skolēni, bet arī skolotāji uzsver praktisko zināšanu nepieciešamību, lai zināšanas, kas iegūtas skolā, netiktu apgūtas tikai kontrol darbu un atzīmju dēļ, bet arī reāli tiktu izmantotas, skolēniem pieņemot finansiālus lēmumus.

Pētījuma nosaukums:	Riska un aizsargājošo faktoru ietekme uz atkarību izraisošo vielu lietošanas līmeni jauniešu vidū
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	Rīgas domes Labklājības departaments
Veicējs/īstenotājs:	Nodibinājums „Baltic Institute of Social Sciences”
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.veseligsridzinieks.lv/wp-content/uploads/2015/01/BISS_Petijuma_gala_zinojums_2012.pdf
Izmantotās metodes:	Aptauja (n=2764 Rīgas skolu 9. un 10. klašu skolēni).
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Kopumā 2012.gada aptaujas rezultāti parāda līdzīgas tendences kā iepriekšējos pētījuma posmos 2010., 2008. un 2006.gadā, bet vērojamas arī nelielas atšķirības. • Galvenie ikdienas smēķēšanas, biežas alkohola lietošanas un nelegālo atkarību izraisošo vielu pamēģināšanas riska faktori ir saistīti ar satraucošu pārdzīvojumu pieredzi, brīvā laika pavadīšanu bez vecāku uzraudzības un draugu – vienaudžu ietekmi. • Atkarību izraisošo vielu pamēģināšanas un lietošanas risks ir lielāks tiem jauniešiem, kam raksturīga agresivitāte un vardarbība. • Galvenie aizsargājošie faktori, kas samazina varbūtību kļūt par ikdienas smēķētāju, riskantu alkohola lietotāju un nelegālo atkarības vielu lietotāju, ir brīvā laikā

	pavadišana ar vecākiem vai draugiem, kas nesmēķē ikdienā un neatļaujas piedzerties vai pamēģināt nelegālās atkarības vielas, vecāku un draugu kritiska attieksme pret atkarību izraisošo vielu lietošanu, saskanīga sadzīve ģimenē (bez vecāku strīdiem vai šķiršanās), vakaru pavadīšana mājās, kā arī pozitīvi motivēta attieksme pret mācībām un skolu.
Pētījuma nosaukums:	Uzņēmējdarbība LV un ES
Īstenošanas gads:	2012
Pasūtītājs:	Eiropas Komisija
Veicējs/īstenotājs:	Kantar TNS
Links, kur pieejams pētījums:	http://www.tns.lv/newsletters/2012/34/?category=tns34&id=social_a_uznemeidarbiba ES
Izmantotās metodes:	Eiropas Komisija sadarbībā ar TNS Opinion & Social 2011. gada decembrī veica Eiroparometra (EB 76.4) pētījumu, aptaujājot 26 693 Eiropas Savienības pilsoņus 27 dalībvalstīs. Un 2012. gada maijā veica Eiroparometra pētījumu (EB77.3), aptaujājot 32 728 Eiropas Savienības pilsoņus 27 dalībvalstīs un 6 ES kandidātvalstīs, kā arī Kipras turku kopienu. Pētījumos par aktuāliem sociāliem un politiskiem jautājumiem aptaujāti 18 līdz 74 gadus veci pilsoņi.
Galvenie secinājumi, būtiskākās kopsavilkuma tēzes:	Secinājumi ir kopumā par jauniešiem Eiropā: • Kad Eiropas jauniešiem (vecumā no 15 līdz 29 gadiem) tika lūgts nosaukt trīs lietas, ko viņi vēlētos sasniegt turpmāko 15 gadu laikā, atbildēs bija saskatāma visai atturīga attieksme pret sava uzņēmuma dibināšanu. Vācijā tikai 8% aptaujāto norādīja vēlmi pēc sava uzņēmuma, Francijā – 13%, Zviedrijā, Somijā un Apvienotajā Karalistē – 17%, savukārt Itālijā – 18% aptaujāto. • Pētījumā secināts, ka Eiropas valstu valdībām jācenšas darīt visu, lai mainītu jaunu cilvēku attieksmi un ticību attiecībā uz uzņēmumu izveidi. Attīstības valstīs neapšaubāmi ir bijušas ieguvējas, piedzīvojot strauju izaugsmi, tādējādi jaunieši šajās valstīs daudz vairāk vēlas paši veidot savus uzņēmumus. Šeit galvenais faktors ir kvalitatīva izglītība, kā arī stāsti par veiksmīgiem uzņēmējiem un viņu darbības modeļiem varētu palīdzēt pārliecināt Eiropas jauniešus vairāk pievērsties uzņēmējdarbībai.

9.2. Jaunatnes jomas pētnieku saraksts

Uzvārds, vārds	Zinātniskais/akadēmiskais grāds	Institūcija/uzņēmums	Jaunatnes pētniecības interešu jomas
Grīviņš Miķelis	Dr.soc.	Baltic Studies Centre	Izglītība, izglītības politika, jaunatnes politika
Klāsons Gints	Mg.soc.	SIA Excolo Latvia	Jauniešu dzīves kvalitāte, jaunatnes politika, jauniešu līdzdalība
Kļave Evija	Dr.sc.soc.	LU Filozofijas un socioloģijas institūts	Jauniešu vispārējās un interešu izglītības politika, pilsoniskā izglītība, mediju lietošanas kompetences, etniskās attiecības, skolēnu atbiršana, pirmsskolas izglītība, emigrācija
Koroļeva Ilze	Dr.sc.soc.	LU Filozofijas un socioloģijas institūts	Jauniešu vērtīborientācijas, sociālā mobilitāte, identitāte un līdzdalība, nodarbinātība, jauniešu deviantā uzvedība, vielu un procesu atkarību veidošanās riski, jaunatnes pētniecības metodoloģiskās problēmas un izpētes metodes
Laķe Anda	Dr.sc.soc.	Latvijas Kultūras akadēmija	Jaunatnes politika, jauniešu kultūras patēriņš un līdzdalība
Mieriņa Inta	Dr.sc.soc.	LU Filozofijas un socioloģijas institūts	Migrācija, nacionālā identitāte, sociālais kapitāls, politiskā līdzdalība
Rubene Zanda	Dr. paed., Mg. phil.	LU Pedagoģijas, psiholoģijas un mākslas fakultāte	Bērnības pētījumi, digitālā bērnība, bērnu medijpratība
Rungule Ritma	Dr.sc.soc.	Rīgas Stradiņa universitāte	Jauniešu pāreja pieaugušo statusā un ar to saistītās tēmas - identitātes veidošanās, izglītības un profesijas izvēle, iekļaušanās darba tirgū, sociālā iekļaušanās un atstumtība, paaudžu salīdzinājumi
Sņikere Sigita	Mg.soc.	LU Filozofijas un socioloģijas institūts, Socioloģisko pētījumu institūts	Jauniešu atkarības, deviance, garīgā veselība, brīvais laiks, neformālā izglītība, identitāte
Spurava Guna	M.sci.soc.	Latvijas Universitāte, Sociālo un politisko pētījumu institūts	Jauniešu medijpratība, interneta lietošanas ieradumi
Sūna Laura	Dr.phil.	Institut für Publizistik- und Kommunikationsforschung, Freie Universität Berlin, Germany	Populārā kultūra, kultūras identitātes, jauniešu kultūras, mediju patēriņš, migrācija
Šūpule Inese	Dr.sc.soc.	Nodibinājums "Baltic Institute of Social Sciences"	Jauniešu uzskatu pētniecība (pilsoniskā sabiedrība, integrācija), skolēnu atbiršanas problēmas, atkarību problēmas, mazākumtautību izglītība, mazo lauku skolu situācija, jauniešu iespējas laukos, etniskās attiecības izglītības iestādēs
Trapenciēre Ilze	Dr.grāda pretendente	LU Filozofijas un socioloģijas institūts	Sociālā atstumtība, jauniešu vērtīborientācijas, veselība, brīvais laiks, izglītība, līdzdalība
Žabko Oksana	Mg.Sc.Soc.	Baltic Institute of Social Sciences	Nodarbinātība, profesionālā izglītība (<i>initial vocational training</i> , VET), sociālā iekļaušana

9.3. Pētījuma anotācija

Pētījuma mērķis, uzdevumi un galvenie rezultāti	Pētījuma mērķis bija sagatavot analītisku pārskatu par aktuāliem jaunatnes politikas aspektiem, nodrošinot darbības rezultātu, rezultātīvo rādītāju un politikas rezultātu mērīšanu. Pētījuma ietvaros tika (1) apkopoti un analizēti statistikas dati par jauniešu mērķgrupu, (2) analizēti dati par emigrējušo jauniešu mērķgrupu, (3) apkopota informācija par Latvijā veiktajiem jaunatnes jomas pētījumiem Eiropas Savienības Jaunatnes stratēģijā definētajās darbības jomās, (4) apkopota informācija un dati par darbu ar jaunatni pašvaldībās, (5) apkopoti dati par nevalstiskā sektora ieguldījumu darbā ar jaunatni, (6) apkopoti dati Jaunatnes politikas īstenošanas plāna 2016.-2020. gadam rezultātu un rezultātīvo rādītāju novērtēšanai, (7) apkopota informācija par jaunatnes jomā aktīvajiem jaunatnes un jaunatnes politikas pētniekiem, (8) definēti ieteikumi jaunatnes politikas un darba ar jaunatni pilnveidošanai nacionālā un pašvaldību līmenī.
Galvenās pētījumā aplūkotās tēmas	Jauniešu mērķgrupas statistisks un socioloģisks raksturojums, emigrējušo jauniešu mērķgrupas socioloģisks raksturojums, darba ar jaunatni pašvaldībās raksturojums (jaunatnes politikas plānošanas dokumenti, finansējums, personāls, institucionālā sistēma, infrastruktūra), nevalstiskā sektora darba ar jaunatni raksturojums (organizācijas, aktivitāte, esošais un nepieciešamais atbalsts), jaunatnes politikas rezultātīvie rādītāji, jaunatnes jomā īstenotie pētījumi.
Pētījuma pasūtītājs	Izglītības un zinātnes ministrija
Pētījuma īstenotājs	SIA "Analītisko pētījumu un stratēģiju laboratorija"
Pētījuma īstenošanas gads	2017
Pētījuma finansēšanas summa un finansēšanas avots	7139 EUR, ieskaitot PVN. Finansējuma avots: Izglītības un zinātnes ministrija.
Pētījuma klasifikācija	Regulārie pētījumi
Politikas joma, nozare	8.5. Bērnu un ģimenes politika; 9.2. Jaunatnes politika.
Pētījuma ģeogrāfiskais aptvērums	Visa Latvija
Pētījuma mērķa grupa/-as	Jaunieši vecumā no 13 līdz 25 gadiem.
Pētījumā izmantotās metodes pēc informācijas ieguves veida:	
1) tiesību aktu vai politikas plānošanas dokumentu analīze	+
2) statistikas datu analīze	+
3) esošo pētījumu datu sekundārā analīze	+
4) padziļināto/ekspertu interviju veikšana un analīze	-
5) fokusa grupu diskusiju veikšana un analīze	-
6) gadījumu izpēte	+
7) kvantitatīvās aptaujas veikšana un datu analīze	+
8) citas metodes (norādīt, kādas)	-
Kvantitatīvās pētījuma metodes:	
1) aptaujas izlases metode	Nejaušā izlase.
2) aptaujāto/anketēto respondentu/vienību skaits	74 nevalstisko organizāciju jaunatnes jomā pārstāvji.
Kvalitatīvās pētījuma metodes:	
1) padziļināto/ekspertu interviju skaits	-
2) fokusa grupu diskusiju skaits	-
Pētījuma pasūtītāja kontaktinformācija	Izglītības un zinātnes ministrijas Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta direktora vietniece jaunatnes jomā Aija Riba (tālr.: 67047906, mob. tālr.: 25741427; e-pasts: aija.riba@izm.gov.lv)
Pētījuma autori (autortiesību subjekti)	Gints Klāsons, Anna Selecka